

Народна банка на Република Македонија

Сектор за супервизија, банкарска регулатива и финансиска стабилност
Дирекција за финансиска стабилност, банкарска регулатива и методологии

Извештај за банкарскиот систем на Република Македонија во третиот квартал од 2010 година

декември, 2010 година

СОДРЖИНА

I. БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ ВО ТРЕТИОТ КВАРТАЛ ОД 2010 ГОДИНА	3
1. Структура на банкарскиот систем.....	3
1.1 Број на банки и штедилници и сопственичка структура на банкарскиот систем	3
1.2 Концентрација и пазарно учество на банкарскиот систем.....	3
2. Активности на банките	6
2.1. Биланс на состојба на банките.....	6
2.2 Биланс на состојба на одделните групи банки.....	8
2.3 Кредитна активност на банките.....	11
2.4 Депозитна активност на банките.....	18
3. Ризици во банкарското работење	23
3.1. Кредитен ризик	23
3.1.1.Квалитет на кредитното портфолио на банкарскиот систем и на одделните групи банки	24
3.1.2. Квалитет на кредитното портфолио кон секторите „претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“	30
3.1.3 Кредитни стандарди	33
3.2 Ликвидносен ризик.....	34
3.2.1 Движење на ликвидните средства и показателите за ликвидноста на банкарскиот систем	34
3.2.2 Извори на финансирање на банкарскиот систем	36
3.2.3 Рочна (не)усогласеност на средствата и обврските на банките.....	38
3.2.4 Ликвидност по одделни групи банки и по поединечна банка.....	40
3.3 Валутен ризик.....	43
3.4 Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности	47
3.5 Ризик од несолвентност	53
3.5.1 Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем	53
3.5.2. Сопствени средства и актива пондерирана според ризиците.....	54
3.6 Профитабилност.....	63
3.6.1 Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем.....	64
3.6.2 Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките	67
АНЕКСИ.....	69

I. БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ ВО ТРЕТИОТ КВАРТАЛ ОД 2010 ГОДИНА

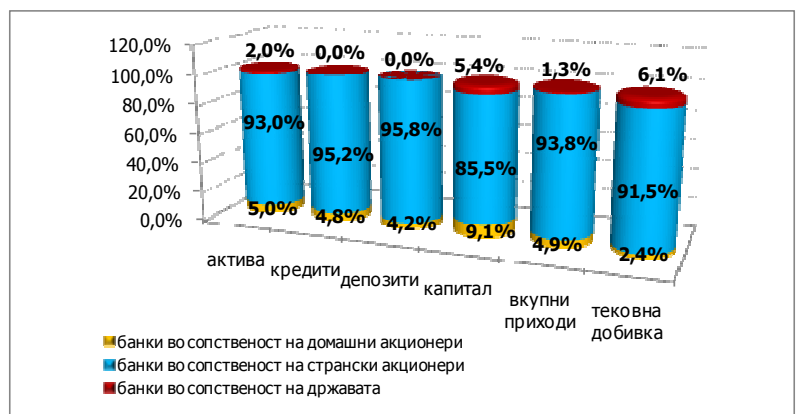
1. Структура на банкарскиот систем

1.1 Број на банки и штедилници и сопственичка структура на банкарскиот систем

На 30.09.2010 година, бројот на банките и штедилниците во Република Македонија е сè уште непроменет. Тој се состои од осумнаесет банки и девет штедилници. Имајќи го предвид незначителното учество на штедилниците¹ во сите сегменти од работењето на банкарскиот систем, понатамошната анализа во овој извештај се фокусира исклучиво на работењето на банките.

Во третиот квартал од 2010 година не се случија позначителни поместувања во сопственичката структура на банкарскиот систем. Најзастапени на пазарот се сè уште банките во доминантна сопственост на странски акционери. Бројот на банки во доминантна странска сопственост (четиринаесет), а во нивни рамки и бројот на банките коишто се подружници на странските банки (осум) е сè уште непроменет.

Графикон 1.2.1
Структура на поважните позиции од билансите на банките според доминантната сопственост на банките

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

1.2 Концентрација и пазарно учество на банкарскиот систем

На крајот на третиот квартал од 2010 година, степенот на концентрација на банкарскиот систем е сè уште на високо ниво. Концентрацијата мерена преку Херфиндал-индексот² е највисока, а воедно и над прифатливите граници, кај кредитите и депозитите на населението. Нивото на концентрација кај кредитите на претпријатијата е исто така над прифатливите граници, и покрај неговото квартално намалување. Вкупната актива и депозитите на претпријатијата се единствените анализирани сегменти чиешто ниво на концентрација е во рамки на прифатливиот интервал. Притоа, во третиот квартал од 2010

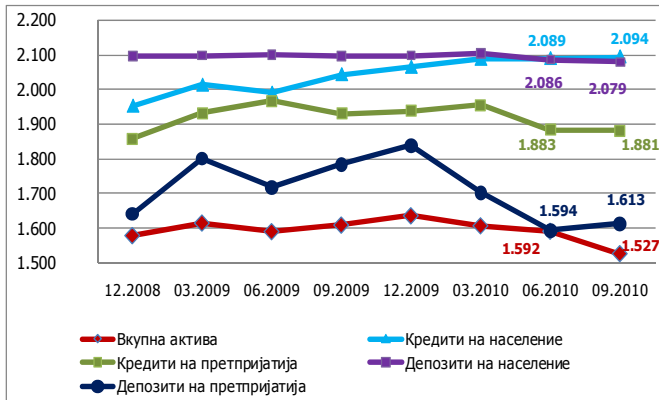
¹ Учеството на штедилниците во вкупните активности на банкарскиот систем остана незначително (учество од 1,1% во вкупната актива на банкарскиот систем, 1,8% во вкупните кредити и 0,3% во вкупните депозити на нефинансиските субјекти).

² Херфиндал-индексот се пресметува според формулата $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$, каде што S е учеството на секоја банка

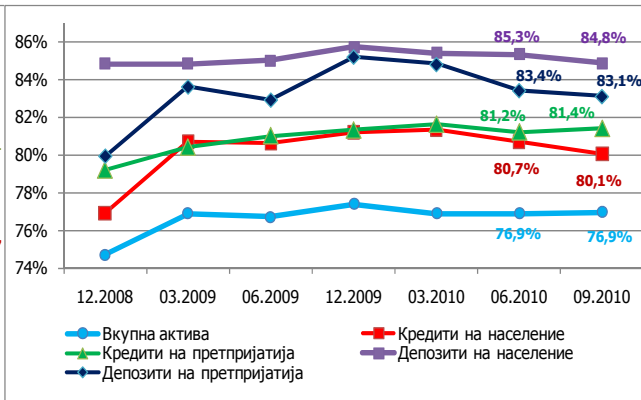
во вкупниот износ на категоријата којашто се анализира (на пример: вкупна актива, вкупни депозити итн.), а n е вкупниот број на банки во системот. Кога индексот се движи во интервал од 1.000 единици до 1.800 единици, нивото на концентрација во банкарскиот систем се смета за прифатливо.

година, се издвојуваат намалувањето на концентрацијата кај вкупната актива и растот на концентрацијата кај депозитите на претпријатијата.

Графикон 1.2.2
Динамика на Херфиндал-индексот

Графикон 1.2.3
Динамика на показателот ЦР5

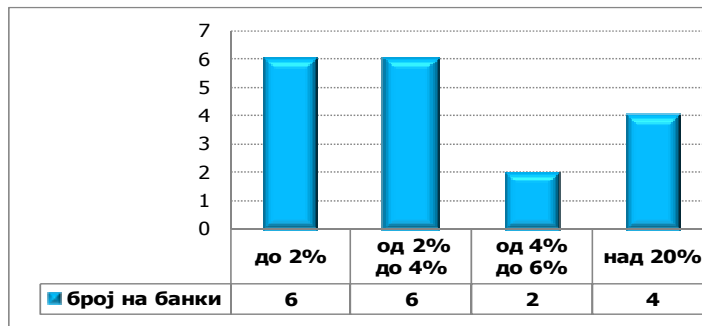

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Високото ниво на концентрација на банкарскиот систем се потврдува и преку анализата според показателот ЦР5³. Како и во претходните квартали, депозитите на населението и депозитите на претпријатијата имаат највисоко ниво на концентрација. Со исклучок на вкупната актива и кредитите на претпријатијата, концентрацијата според показателот ЦР5 во сите останати анализирани сегменти забележа незначително квартално намалување.

Високата концентрација се потврдува и со фактот дека единаесет од вкупно осумнаесет банки поединечно заземаат помалку од 3% од вкупната актива на банкарскиот систем. Овие единаесет банки зафаќаат 15,6% од активата на банкарскиот систем.

Графикон 1.2.4
Пазарно учество (во активата) на банките на 30.09.2010 година

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

³ Показателот ЦР5 го претставува учеството на активата (односно категоријата којашто се анализира, на пр. кредити на претпријатијата, депозити на претпријатијата итн.) на петте банки со најголема актива (односно категоријата којашто се анализира) во вкупната актива (односно категоријата којашто се анализира) на банкарскиот систем.

Табела 1.2.1
Пазарно учество на одделните групи банки

Групи банки	Број на банки		Учество во вкупната актива		Учество во вкупните активности		Учество во вкупните кредити		Учество во вкупните депозити	
	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010
Големи банки	3	3	66,4%	65,8%	67,5%	66,8%	69,7%	69,5%	72,4%	72,5%
Средни банки	8	9	28,3%	30,6%	27,8%	30,0%	28,2%	28,3%	24,9%	24,6%
Мали банки	7	6	5,3%	3,6%	4,7%	3,3%	2,1%	2,1%	2,6%	2,8%
Вкупно	18	18	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.09.2010 година, групата големи банки⁴ е сè уште најзастапена во сите области од банкарското работење. Во однос на 30.06.2010 година, промените во пазарните учества на групата мали и групата средни банки (особено воочливи кај вкупната актива и вкупните активности), се должат на преминот на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје од групата мали во групата средни банки. Како резултат на зголемувањето на учеството на групата средни банки во вкупната актива и во вкупните кредити, дојде до благо намалување на учеството на групата големи банки во овие билансни категории. Групата мали банки и понатаму има незначителна улога во целокупниот банкарски систем.

⁴ Групирањето на банките се врши според големината на нивната актива, и тоа: групата мали банки ја сочинуваат банки чијашто актива е помала од 5 милијарди денари, групата средни банки се банки чијашто актива изнесува помеѓу 5 и 20 милијарди денари и групата големи банки ја сочинуваат банки со актива над 20 милијарди денари. Границите помеѓу одделните групи банки се коригираат еднаш годишно, според просечниот пораст на вкупната актива.

2. Активности на банките

И покрај индикациите за умерено закрепнување на економијата, во третиот квартал од 2010 година, сепак дојде до забавување на растот на вкупните активности на домашниот банкарски систем. Забавувањето на растот на вкупната актива, главно е последица на забавување на растот на депозитите од нефинансиските субјекти. Кредитната активност на банките, исто така, забележа забавување, додека учеството на нискоризичната актива во вкупната актива се зголеми.

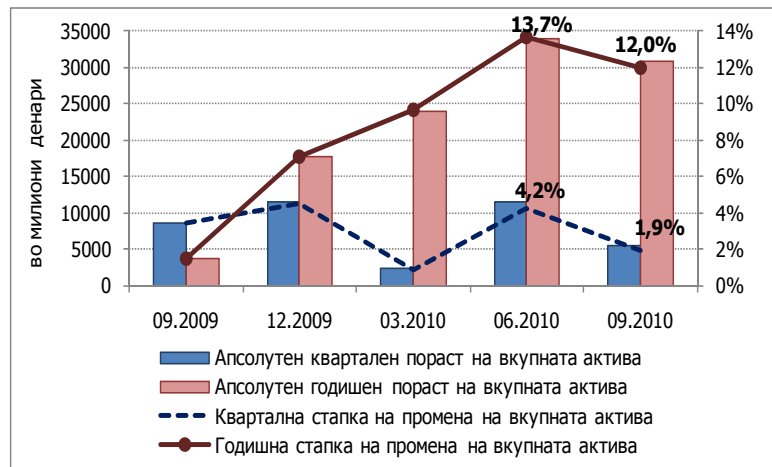
2.1. Биланс на состојба на банките

На крајот на третиот квартал од 2010 година, вкупната актива на банкарскиот систем продолжи да расте, но со забавено темпо во споредба со претходниот квартал. На 30.09.2010 година, вкупната актива изнесуваше 287.832 милиона денари, забележувајќи околу двапати помал апсолутен и релативен квартален пораст од остварениот во вториот квартал. Со ваквите движења забавија позитивните годишни промени на вкупната актива.

Забавувањето на растот на вкупната актива главно се должи на исплатената дивиденда во третиот квартал од страна на една голема компанија⁵, што услови забавен раст на депозитите на страната на пасивата и намалување на паричните средства и средствата на сметките кај НБРМ на страната на активата.

Депозитите на нефинансиските субјекти и понатаму се главен извор за финансирање на банкарските активности, и покрај намалувањето на нивното структурно учество во вкупните извори на средства. Во третиот квартал од 2010 година, за растот на вкупната пасива на банкарскиот систем, најзначителен придонес имаа заемите и депозитното јадро на банките.

Графикон 2.1.1
Промени на вкупната актива на банките

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁵ Чијашто крајна матична компанија е нерезидент, а акционер во неа е и Владата на Република Македонија.

Табела 2.1.1

Структура на активата и пасивата на ниво на банкарскиот систем

Биланс на состојба	Износ во милиони денари		Структура		Промена 30.09.2010 / 30.06.2010 година			
	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010	Апсолутна промена	Во проценти	Во структурата (во процентни поени)	Учество во промената
Парични средства и средства на сметки кај НБРМ	34.247	32.131	12,1%	11,2%	-2.116	-6,2%	-1,0	-38,5%
Портфолио на хартии од вредност	39.002	41.749	13,8%	14,5%	2.747	7,0%	0,7	50,0%
Пласмани кај банки и други финансиски институции	31.973	33.560	11,3%	11,7%	1.587	5,0%	0,3	28,9%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)*	162.186	165.126	57,4%	57,4%	2.940	1,8%	-0,1	53,5%
Пресметана камата и останата актива	6.533	7.021	2,3%	2,4%	488	7,5%	0,1	8,9%
Основни и нематеријални средства	8.500	8.442	3,0%	2,9%	-58	-0,7%	-0,1	-1,1%
Неиздвоена исправка на вредноста	-106	-196	0,0%	-0,1%	-90	84,9%	0,0	-1,6%
Вкупна актива	282.334	287.832	100,0%	100,0%	5.498	1,9%	0,0	100,0%
Депозити од банки и останати финансиски институции	15.203	15.908	5,4%	5,5%	705	4,6%	0,1	12,8%
Депозити на нефинансиски субјекти	200.864	202.202	71,1%	70,3%	1.338	0,7%	-0,9	24,3%
Позајмици (краткорочни и долгорочни)	27.334	30.040	9,7%	10,4%	2.706	9,9%	0,8	49,2%
Останата пасива	6.360	7.137	2,3%	2,5%	777	12,2%	0,2	14,1%
Посебна резерва за вонбилансни побарувања и останати резервирања	754	683	0,3%	0,2%	-71	-9,4%	0,0	-1,3%
Капитал и резерви	31.819	31.862	11,3%	11,1%	43	0,1%	-0,2	0,8%
Вкупна пасива	282.334	287.832	100,0%	100,0%	5.498	1,9%	0,0	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Кредитите на нефинансиските субјекти се прикажани на нето-основа, односно се намалени за вкупната исправка на вредноста за кредити којашто на 30.09.2010 година изнесува 18.304 милиони денари и вкупната вредност на акумулираната амортизација којашто на 30.09.2010 изнесува 648 милиони денари.

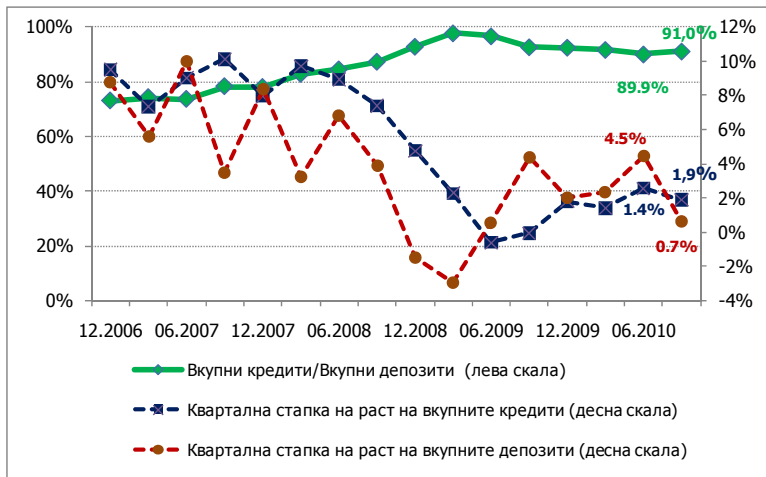
На квартална основа, заемите забележаа највисок апсолутен и релативен раст, со што за порастот на вкупните извори на средства придонесоа со 49,2%. Околу 60% од растот на вкупните заеми се однесува на порастот на краткорочните заеми⁶, а останатите 40% се припишува на растот на долгорочните заеми⁷. Депозитите на нефинансиските субјекти се следната позначајна категорија според својот придонес за растот на пасивата. Зголемувањето на депозитите на нефинансиските субјекти се должи на зголеменото штедење на населението.

⁶ Кварталниот раст на обврските по краткорочни кредити (за 1.576 милиони денари) во целост е концентриран кај една банка и произлегува од задолжувањето на банката кај својата матична банка.

⁷ Кварталниот раст на обврските по долгорочни кредити (за 1.132 милиони денари) во најголем дел се должи на користењето кредитна линија на една банка од ЕИБ - Европската инвестициска банка.

Во третиот квартал од 2010 година, кредитите на нефинансиските субјекти растеа позасилено во однос на депозитите, што се одрази врз порастот на соодносот помеѓу овие две категории.

Графикон 2.1.2
Движење на вкупните кредити и вкупните депозити и на нивниот сооднос

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

И покрај намалувањето на основната каматна стапка на историски најниско ниво, (на 4,5% во август 2010 година), интересот на банките за вложување во благајнички записи продолжи и во текот на третиот квартал од 2010 година, што влијаеше во насока на пораст на нивното портфолио на хартии од вредност. Благајничките записи квартално пораснаа за 3.445 милиони денари, или за 14,9%, што упатува на сè уште поголемата внимателност од страна на банките при пласирањето на средствата. Порастот на вложувањето во хартии од вредност услови високи 50,0% од вкупниот раст на активата на банките во третиот квартал од 2010 година.

2.2 Биланс на состојба на одделните групи банки

На крајот на третото тримесечје на 2010 година, групата големи банки и понатаму е најзастапена во структурата на трите главни билансни категории на банкарскиот систем (вкупната актива, кредитите и депозитите на нефинансиски субјекти). Позитивната квартална промена на кредитната и депозитната активност во најголем дел беше определена од порастот на овие категории кај групата големи банки. Од друга страна, групата средни банки услови најголем дел од кварталниот пораст на вкупната актива на банкарскиот систем, што се должи на преминот на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје од групата мали во групата средни банки, но и на порастот на активата на групата средни банки на квартална основа.

Табела 2.2.1

Пазарно учество и пораст на вкупната актива, кредитите и депозитите по групи банки

КАТЕГОРИИ	Износ во милиони денари		Структура		Квартална промена 30.09.2010 / 30.06.2010			
	30.06.2010	30.09.2010	30.06.2010	30.09.2010	Во апсолутни износи	Во проценти	Во структурата	Учество во промената
Вкупна актива	282.334	287.832	100,0%	100,0%	5.498	1,9%		100,0%
Големи банки	187.525	189.473	66,4%	65,8%	1.948	1,0%	-0,6	35,4%
Средни банки	79.901	87.962	28,3%	30,6%	8.061	10,1%	2,3	146,6%
Мали банки	14.909	10.398	5,3%	3,6%	(4.511)	-30,3%	-1,7	-82,0%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	162.186	165.126	100,0%	100,0%	2.940	1,8%		100,0%
Големи банки	112.034	113.724	69,1%	68,9%	1.690	1,5%	-0,2	57,5%
Средни банки	47.059	48.158	29,0%	29,2%	1.099	2,3%	0,1	37,4%
Мали банки	3.092	3.244	1,9%	2,0%	152	4,9%	0,1	5,2%
Депозити на нефинансиски субјекти	200.864	202.202	100,0%	100,0%	1.338	0,7%		100,0%
Големи банки	145.526	146.630	72,4%	72,5%	1.105	0,8%	0,1	82,5%
Средни банки	50.016	49.819	24,9%	24,6%	(197)	-0,4%	-0,3	-14,7%
Мали банки	5.322	5.753	2,6%	2,8%	431	8,1%	0,2	32,2%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во третиот квартал од 2010 година, во структурата на активата по одделни групи банки се забележаа одредени поместувања, пред сè кај групите средни и мали банки. Структурните промени во најголема мера се поради влијанието од промената на составот на групите средни и мали банки. Имајќи ја предвид едноставната структура на активата⁸ на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје, позначајните структурни промени во активата на овие групи банки се одразија преку: а) зголемување на структурното учество на кредитите на нефинансиските субјекти во вкупната актива на групата мали банки⁹ и б) пораст на учеството на пласманите кај банки и други финансиски институции и на портфолиото на хартии од вредност во вкупната актива на групата средни банки, за сметка на намаленото учество на кредитите одобрени од страна овие банки¹⁰.

Графикон 2.2.1

Структура на активата по групи банки

Графикон 2.2.2

Структура на пасивата по групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁸ Над 90% од вкупната актива на оваа банка се пласмани кај други банки и други финансиски институции.

⁹ Ова се должи пред сè на помалиот износ на вкупна актива на групата мали банки, а во мал дел и на растот на кредитната активност на оваа група банки. Имено, кредитната активност на групата мали банки забележа квартален раст за 152 милиона денари, или за 4,9%.

¹⁰ Под претпоставка дека не е променет составот на групите банки, на страната на активата кај групата средни банки, најголем квартален пораст од 2,2 процентни поена би забележало структурното учество на портфолиото на хартии од вредност, што се должи на зголеменото вложување во благајнички записи од страна на оваа група банки.

На страната на пасивата по одделни групи банки, во третиот квартал од 2010 година, исто така се случува одредени структурни поместувања, пред сè, кај групите средни и мали банки. Овие промени во голема мера се објаснуваат со промената на составот на овие две групи банки. Имајќи ја предвид едноставната структура на пасивата¹¹ на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје, позначајните структурни промени во пасивата на овие групи банки главно се состојат од: намалување на структурното учество на депозитите во вкупната пасива кај групата средни банки, а зајакнување на нивното учество во вкупната пасива на групата мали банки. Овие поместувања се должат и на кварталното намалување на депозитите од нефинансиските субјекти за 197 милиони денари кај групата средни банки¹², како и на нивниот раст за 431 милион денари кај групата мали банки. Намалувањето на учеството на депозитите од банки и останати финансиски институции и на заемите во вкупната пасива кај групата мали банки се должи на настанатиот премин на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје од групата мали во групата средни банки. Истовремено, растот на учеството на оваа позиција во вкупната пасива на групата средни банки, покрај на настанатиот трансфер, се должи и на зголеменото користење заеми и депозити од страна на групата средни банки. Кај групата мали банки којашто се одликува со највисоко ниво на капитализираност и своите активности во најголем дел ги финансира од сопствени извори на средства, дојде до позначително намалување на капиталот и резервите (како последица на работењето со загуба на оваа група банки).

Табела 2.2.2
Актива и пасива по одделни групи банки

КАТЕГОРИИ	Големи банки			Средни банки			Мали банки		
	Состојба на 30.09.2010 во милиони денари	Износ на промена Септември 2010 / Јуни 2010	Процентуална промена Септември 2010 / Јуни 2010	Состојба на 30.09.2010 во милиони денари	Износ на промена Септември 2010 / Јуни 2010	Процентуална промена Септември 2010 / Јуни 2010	Состојба на 30.09.2010 во милиони денари	Износ на промена Септември 2010 / Јуни 2010	Процентуална промена Септември 2010 / Јуни 2010
Парични средства и средства на сметка кај НБРМ	21.110	-1.696	-7,4%	9.880	-508	-4,9%	1.141	88	8,4%
Портфолио на хартии од вредност	25.151	581	2,4%	13.128	2.399	22,4%	3.470	-234	-6,3%
Пласмани кај други домашни и странски банки и други финансиски институции	20.912	876	4,4%	11.716	5.389	85,2%	933	-4.678	-83,4%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	113.724	1.690	1,5%	48.158	1.099	2,3%	3.244	152	4,9%
Останато*	8.576	498	6,2%	5.080	-318	-5,9%	1.611	160	11,0%
Вкупна актива	189.473	1.948	1,0%	87.962	8.061	10,1%	10.398	-4.511	-30,3%
Депозити од банки и останати финансиски институции	6.627	123	1,9%	8.753	525	6,4%	528	57	12,1%
Депозити на нефинансиски субјекти	146.630	1.105	0,8%	49.819	-197	-0,4%	5.753	431	8,1%
Позајмици (краткорочни и долгорочни)	12.440	-38	-0,3%	17.431	5.806	49,9%	169	-3.062	-94,8%
Останато**	5.778	753	15,0%	1.866	150	8,7%	176	-197	-52,8%
Капитал и резерви	17.998	6	0,0%	10.093	1.777	21,4%	3.771	-1.739	-31,6%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Во „останато“ се вклучени пресметаната камата, основните и нематеријалните средства.

** Во „останато“ се вклучени посебната резерва за вонбилансни побарувања, останатите резервирања и останатата пасива.

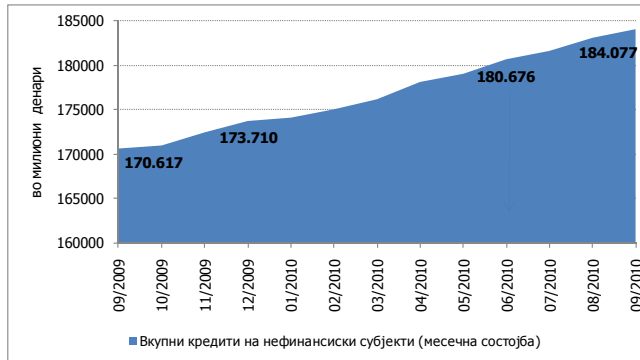
¹¹ Околу 60% од вкупната пасива на оваа банка се заеми, а околу 35% се однесуваат на капиталот и резервите.

¹² Намалувањето на депозитите од нефинансиските субјекти во најголема мера се должи на повлекувањето на депозитите на една голема компанија.

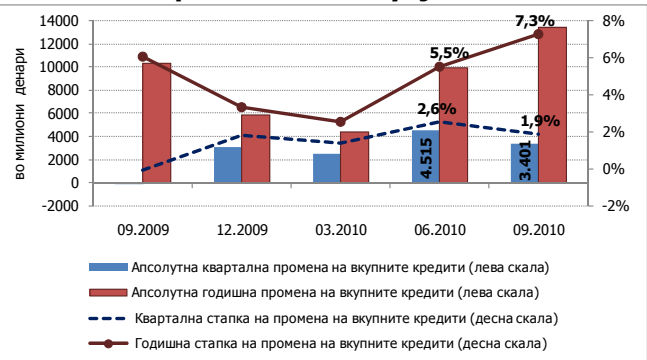
2.3 Кредитна активност на банките

Во третиот квартал од 2010 година, кредитната активност на банките продолжи да расте, но со забавено темпо во споредба со претходниот квартал. Растот на кредитите во овој квартал е за една четвртина помал во однос на кварталниот раст во вториот квартал од 2010 година. Забавениот раст на кредитите се совпаѓа со забавениот раст на депозитите, но и со сè уште присутните согледувања на банките за ризиците поврзани со финансиската позиција на претпријатијата и населението, како и со склоноста на банките за инвестирање во безризични хартии од вредност (благајнички записи), и покрај намалениот принос. Сепак, позитивните годишни промени на кредитите на нефинансиските субјекти, што започнаа од крајот на 2009 година, продолжија и во третиот квартал од 2010 година.

Графикон 2.3.1
Кредити на нефинансиските субјекти

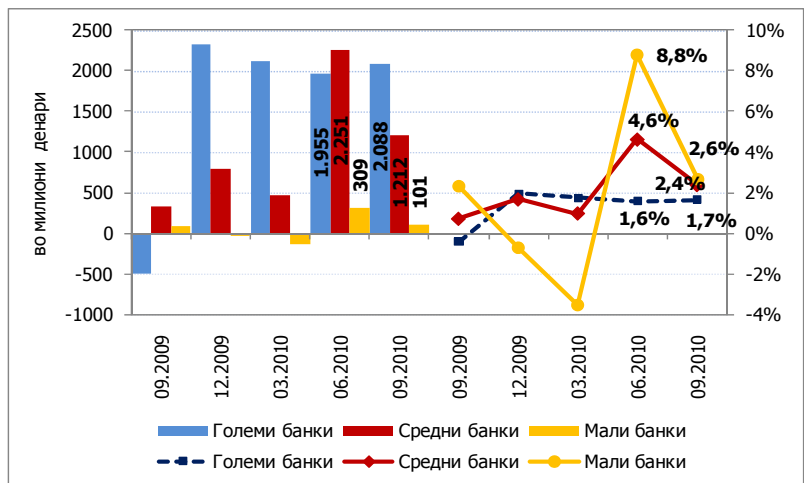
Графикон 2.3.2
Квартална и годишна (апсолутна и релативна) промена на кредитите на нефинансиските субјекти

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во третото тримесечје на 2010 година, забавениот кредитен раст беше одлика на групите средни и мали банки. Наспроти нив, групата големи банки продолжи да бележи позитивна квартална нагорна динамика. При вакви движења, групата големи банки имаше најголемо значење за растот на кредитите, придонесувајќи со 61,4% од вкупниот квартален раст на кредитите на нефинансиските субјекти, додека на групата средни банки ѝ се припишуваат 35,6% од вкупниот раст на кредитите. Групата мали банки, иако со најмал придонес (од 3,0%) за вкупниот раст на

Графикон 2.3.3
Апсолутен (лево) и релативен (десно) квартален раст на кредитите на нефинансиските субјекти по одделни групи банки

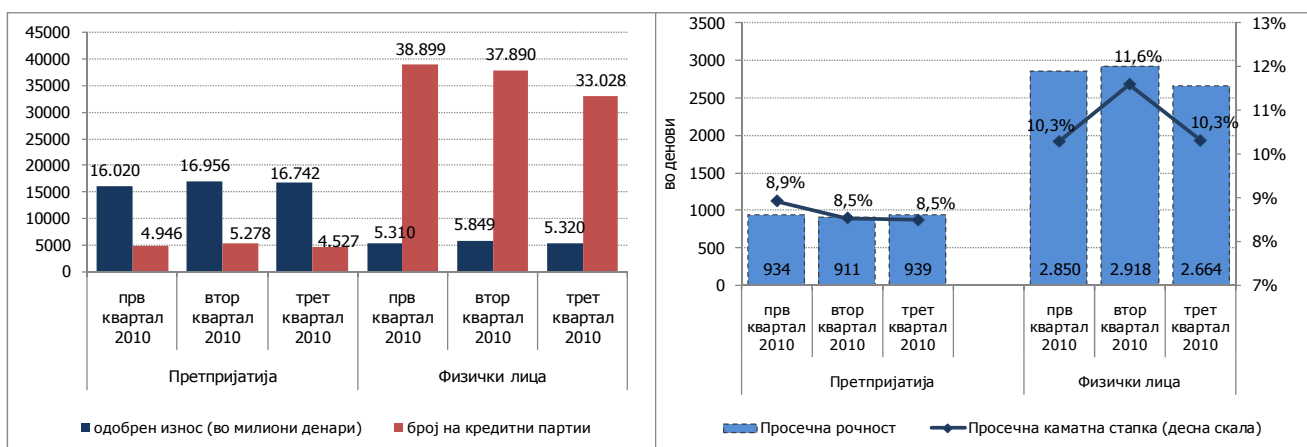

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

кредитите на нефинансиските субјекти, забележа највисока квартална стапка на раст на кредитите на нефинансиските субјекти од 2,6%, во споредба со кварталните стапки на раст на останатите две групи банки.

Забавената кредитна динамика особено е воочлива преку движењето на новоодобрените кредити. Износот на кредити на нефинансиските субјекти одобрени во третиот квартал од 2010 година (во висина од 22.387 милиони денари) е помал за 3,6% во однос на новоодобрените кредити во претходниот квартал. Новоодобрените кредити на претпријатијата и на физичките лица се помали за 1,3% и 9,0%, соодветно, во споредба со претходниот квартал (анекс бр. 5 - Новоодобрени кредити).

Графикон 2.3.4
Динамика на новоодобрените кредити во текот на 2010 година

Извор: НБРМ, врз основа на податоците коишто ги пополнуваат банките во Кредитниот регистар.

Очекувањата на банките за третиот квартал од 2010 година¹³ беа главно во правец на непроменета каматна политика, наспроти надолниот тренд на каматните стапки на кредитите коишто беа одобрени во овој квартал. Така, просечната каматна стапка за кредитите кон нефинансиските субјекти одобрени во третиот квартал од 2010 година изнесуваше 8,9%, додека за претходниот квартал таа изнесуваше 9,2%. Највпечатливо намалување на просечната каматна стапка¹⁴ од 13,4% на 12% се забележа кај потрошувачките кредити кон физички лица во денари (анекс бр. 5 - Новоодобрени кредити). Во однос на новоодобрените кредити на претпријатијата во третиот квартал од 2010 година, не се забележа значителна промена во просечната каматна стапка (намалување за 0,05 процентни поени). Исто така, во третиот квартал од 2010 година, не се забележуваат ниту позначителни промени во просечната рочност на новоодобрените кредити на нефинансиските субјекти (просечната

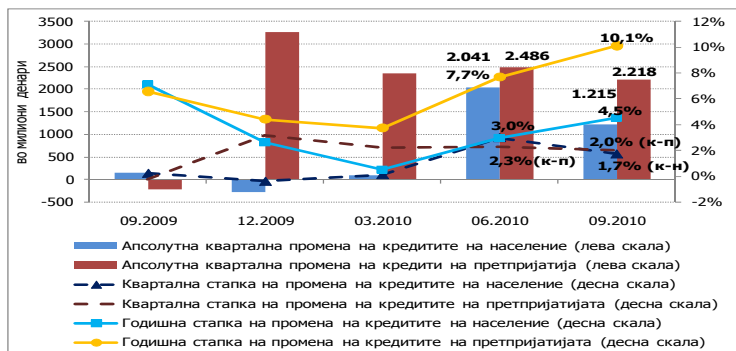
¹³ Подетален осврт за очекувањата на банките за условите за кредитирање и побарувачката за кредити на претпријатијата и населението се дадени во Анкетата за кредитната активност од јули 2010 година, објавена на интернет-страницата на НБРМ - www.nbrm.gov.mk.

¹⁴ Дополнително влијание врз намалувањето на каматните стапки може да имаат и последните измени на Законот за облигациони односи (чијашто промена започна во февруари 2010 година), со кои се изврши ограничување на горната висина на активната договорна и казнена каматна стапка.

рочност на новоодобрените кредити на претпријатијата и физичките лица се движи околу две и пол и седум години, соодветно).

Од аспект на **секторската поделба на кредитите**, во третиот квартал од 2010 година, кредитите на претпријатијата продолжија да растат позасилено во споредба со кредитите на населението¹⁵, и покрај тоа што и двата сектора забележаа забавена квартална динамика. При вакви движења, кредитите на претпријатијата придонесоа со околу две третини за вкупниот квартален пораст на кредитите, додека кредитите на населението придонесоа со една третина. **Годишните стапки на промена на кредитите на претпријатијата и на населението, почнувајќи од првиот квартал на 2010 година, бележат постојан нагорен тренд**, при што годишната стапка на раст на кредитите на претпријатија на крајот на третиот квартал од 2010 година е дури и двоцифрена. Ваквата динамика на кредитите на претпријатија соодветствува со процесот на закрепнување на економијата и зголемените финансиски потреби на компаниите за обртни средства, намирување на достасаните обврски и инвестирање во основни средства во оваа фаза на економскиот циклус¹⁶. **Умерениот квартален раст на кредитите не предизвика поголеми поместувања во секторската структура на кредитите.** На крајот од третиот квартал на 2010 година, кредитите на претпријатијата опфаќаа 61,0% од вкупните кредити (квартално зголемување за 0,1 процентен поен), додека кредитите на населението учествуваа со 38,8%.

Графикон 2.3.5
Квартални и годишни промени на кредитите според секторската структура

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹⁵ Ваквата динамика донекаде е и во согласност со очекувањата на банките, дадени во Анкетата за кредитната активност, според која се очекувало побарувачката за кредити од претпријатијата да расте, а побарувачката за кредити од физичките лица да стагнира.

¹⁶ Квартален извештај, октомври 2010, на интернет-страницата на Народната банка на Република Македонија.

Табела 2.3.1

Кредитна изложеност во третиот квартал од 2010 година, по одделни дејности/кредитни производи

Сектори	Кредитни производи / одделни дејности	Изложеност на кредитен ризик во милиони денари на 30.09.2010 година	Апсолутна квартална промена на изложеноста на кредитен ризик во милиони денари	Квартална стапка на промена	Учество во вкупниот пораст на изложеноста на кредитен ризик
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	Други кредити	882	-321	-26,7%	-3,6%
	Автомобилски кредити	4.378	-156	-3,4%	-1,7%
	Кредитни картички	23.641	40	0,2%	0,4%
	Негативни салда по тековни сметки	9.019	307	3,5%	3,4%
	Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	16.411	545	3,4%	6,1%
	Потрошувачки кредити	27.727	1.070	4,0%	11,9%
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	Индустрија	51.720	-363	-0,7%	-4,0%
	Земјоделство, лов и шумарство	4.207	177	4,4%	2,0%
	Градежништво	15.060	234	1,6%	2,6%
	Сообраќај, складирање и врски	9.126	456	5,3%	5,1%
	Останати дејности	16.407	853	5,5%	9,5%
	Трговија на големо и мало	42.923	1.421	3,4%	15,8%

Забелешка: Во табелата е опфатена изложеноста само кон нефинансиските субјекти (физички лица и претпријатија и други клиенти), а не и изложеноста кон финансиското посредување, јавна управа и одбрана и трговци-поединци. Подетални движења на сите дејности и кредитни производи од изложеноста на кредитен ризик се наведени во анексот бр. 10 - Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредноста, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура.

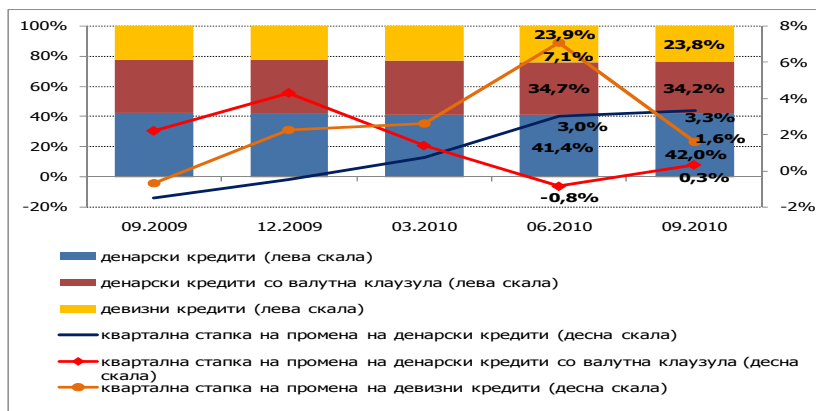
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

И покрај негативната квартална промена на изложеноста кон клиентите од дејноста „индустрија“, **најголем дел од кредитната поддршка на банките се однесува на клиентите од оваа дејност.** Во третото тримесечје на 2010 година, најголем придонес за вкупниот пораст на изложеноста на кредитен ризик кон нефинансиските субјекти имаа кредитите одобрени за поддршка на клиентите коишто се занимаваат со трговија на големо и мало. **Од друга страна, во истиот период, потрошувачките кредити биле најзначајниот кредитен производ испорачан од страна на банките кај секторот „население“,** за што се очекува дека ќе има понатамошен позитивен придонес за пораст на

личната потрошувачка¹⁷. Нагорни квартални поместувања се видливи и кај станбените кредити, како и кредитите врз основа на негативни салда по тековни сметки. Од друга страна, негативни промени забележаа другите кредити и автомобилските кредити.

Кредитите со валутна компонента (девизни кредити и кредити во денари со валутна

Графикон 2.3.6
Валутна структура и квартални стапки на раст на кредитите според валутата

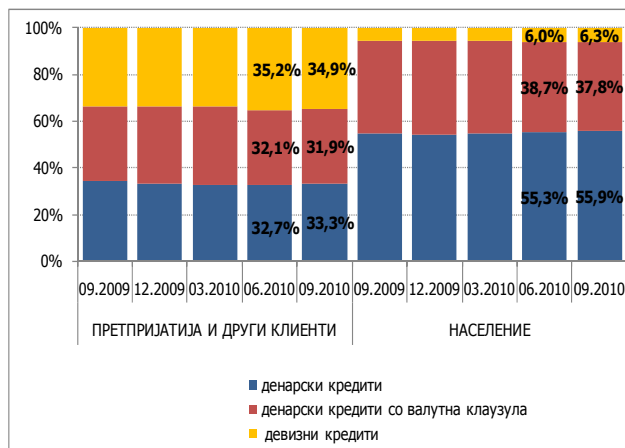
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹⁷ Личната потрошувачка во вториот квартал од 2010 година забележа квартален раст од 0,5%. Извор: НБРМ, Квартален извештај, октомври 2010 година.

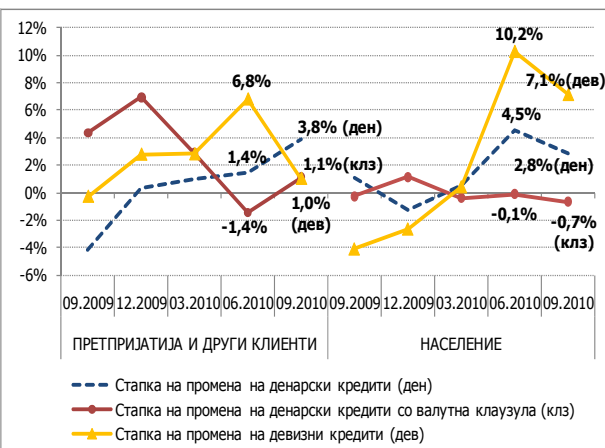
клаузула) и понатаму се најзастапени во вкупните кредити. Притоа, најсилен квартален раст од 2.488 милиони денари (или за 3,3%) прикажаа денарските кредити, со што беа главен двигател (со 73,1%) за вкупниот раст на кредитите. Девизните кредити и кредитите во денари со валутна клаузула забележаа релативно умерен квартален раст од 698 милиони денари и 216 милиони денари, соодветно.

Кредитирањето со валутна компонента и понатаму во поголема мера е значајно за корпоративниот сектор. Сепак, во третиот квартал од 2010 година, кварталниот раст на кредитите на претпријатија и други клиенти во значителен дел (со 63,5%) е условен од растот на денарските кредити, додека кај населението тие придонесуваат со 90,5% за вкупниот раст на кредитите на население.

Графикон 2.3.7
Валутна структура на кредитите на претпријатијата и населението

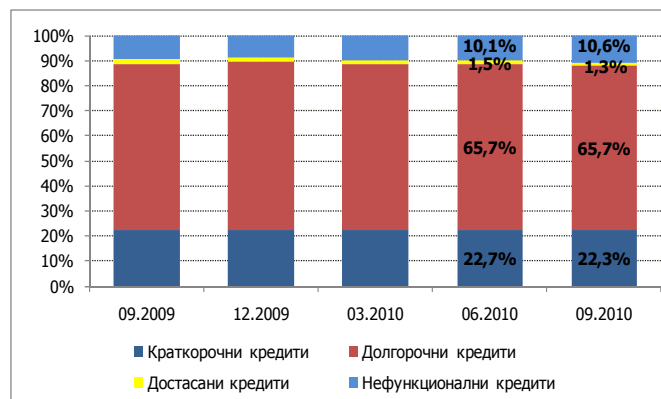
Графикон 2.3.8
Квартални стапки на раст на кредитите според сектор и валута

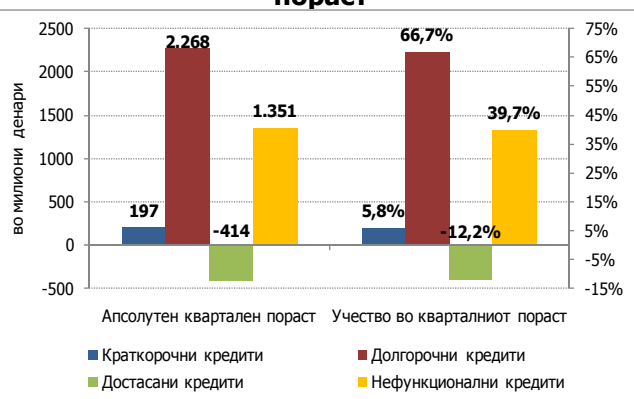
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Големата застапеност и главната улога на долгорочните кредити во вкупниот раст на кредитите на нефинансиските субјекти претставуваат основни обележја на рочната структура на кредитната активност на банките во третиот квартал од 2010 година. На квартална основа, долгорочните кредити забележаа раст за 1,9%, којшто во најголема мера (со придонес од 67,8%) беше условен од растот на долгорочното девизно кредитирање на претпријатијата. **Нефункционалните кредити** прикажаа највисок релативен квартален пораст од 7,4%, при што најголем придонес во растот од 84,5% забележаа нефункционалните денарски кредити на претпријатијата. Незначителниот квартален раст на **краткорочните кредити** за 0,5% и кварталното намалувањето на **достасаните кредити** за 14,8%, не предизвика значителни промени на нивното учество во вкупните кредити.

Графикон 2.3.9
Рочна структура на вкупните кредити на нефинансиските субјекти

Графикон 2.3.10
Апсолутна квартална промена на кредитите според рочноста и учеството во вкупниот пораст

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Распределбата на кредитите по одделни групи банки ја потврдува главната позиција на групата големи банки во банкарскиот систем. Имено, групата големи банки има најголемо учество во рамките на сите структурни категории на кредитите. На квартална основа се забележани одредени промени во распределбата на кредитите, во насока на зголемување на значењето на достасаните кредити и намалување на учеството на кредитите на другите клиенти и на девизните кредити кај групата големи банки. Од друга страна, во истиот период кај групата средни банки, учеството на споменатите категории на кредити се движи во спротивна насока.

Табела 2.3.2
Распределба на кредитите по одделни групи банки

Структури на кредитите		30.06.2010				30.09.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
Секторска структура	Претпријатија	70,2%	27,9%	1,9%	100,0%	69,7%	28,3%	2,0%	100,0%
	Население	69,0%	28,6%	2,4%	100,0%	69,3%	28,3%	2,4%	100,0%
	Други клиенти	58,3%	41,0%	0,7%	100,0%	55,6%	43,7%	0,7%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	72,0%	25,9%	2,1%	100,0%	72,5%	25,3%	2,2%	100,0%
	Долгорочни	69,7%	28,5%	1,8%	100,0%	69,2%	28,9%	1,8%	100,0%
	Достасани	60,7%	36,8%	2,5%	100,0%	65,8%	31,1%	3,1%	100,0%
	Нефункционални	65,7%	30,1%	4,2%	100,0%	65,6%	30,7%	3,7%	100,0%
Валутна структура	Денарски	79,2%	17,4%	3,4%	100,0%	79,4%	17,1%	3,5%	100,0%
	Денарски со клаузула	57,5%	40,5%	2,0%	100,0%	57,6%	40,5%	1,9%	100,0%
	Девизни	70,9%	29,1%	0,1%	100,0%	69,3%	30,7%	0,0%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Најголемата застапеност на кредитите на претпријатија според секторската поделба и на долгорочните кредити според рочната структура на ниво на банкарскиот систем е присутна и кај сите групи банки. Кредитите со валутна компонента се најзастапени кај групите големи и средни банки, додека кај малите банки преовладуваат денарските кредити.

Табела 2.3.3

Структурни карактеристики на кредитите кај одделните групи банки

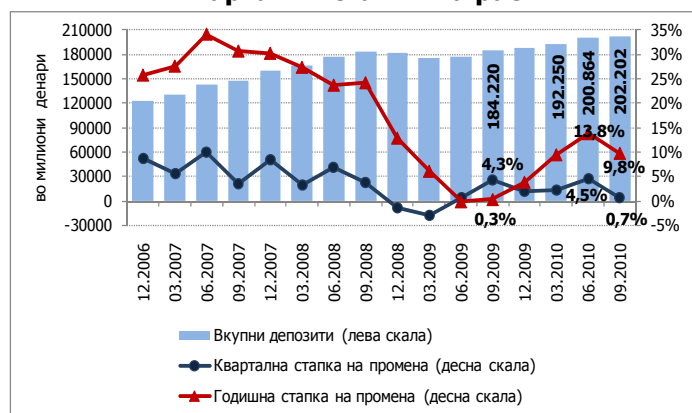
Структура на кредити		30.06.2010			30.09.2010		
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
Секторска структура	Претпријатија	61,4%	60,3%	55,7%	61,2%	60,9%	56,7%
	Население	38,4%	39,4%	44,3%	38,6%	38,8%	43,3%
	Други клиенти	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	23,4%	20,8%	22,3%	23,3%	20,0%	22,6%
	Долгорочни	65,7%	66,4%	55,9%	65,4%	67,0%	57,0%
	Достасани	1,3%	2,0%	1,8%	1,2%	1,4%	1,9%
	Нефункционални	9,5%	10,8%	20,0%	10,0%	11,5%	18,5%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Валутна структура	Денарски	47,1%	25,5%	66,8%	48,0%	25,4%	68,5%
	Денарски со валутна каузула	28,6%	49,9%	32,3%	28,3%	48,8%	31,1%
	Девизни	24,3%	24,6%	0,9%	23,7%	25,8%	0,4%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

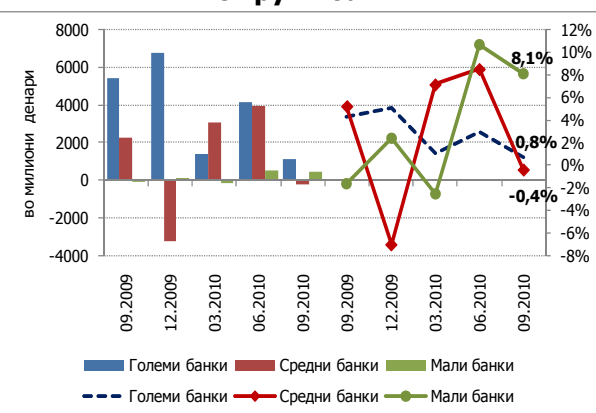
2.4 Депозитна активност на банките

На крајот на третиот квартал од 2010 година, растот на вкупните депозити на нефинансиските субјекти забележа забавување. Тоа главно е резултат на исплатата на дивиденда од страна на една голема компанија кон акционерите (нерезидент и државата). Пред исплатата на дивидендата, средствата се чуваа како депозити на краток рок, номинирани во денари со валутна клаузула. Така, нивното повлекување од банкарскиот систем речиси во целост се одрази врз кварталните поместувања во секторската, валутната и рочната структура на вкупните депозити на нефинансиските субјекти. Со ова, позитивните квартални движења на депозитите на нефинансиските субјекти, што започнаа од крајот на 2009 година, беа забавени во третиот квартал од 2010 година. При вакви движења, на крајот на септември 2010 година, вкупните депозити на нефинансиските субјекти изнесуваа 202.202 милиона денари. Во однос на 30.06.2010 година, тие забележаа зголемување за 1.338 милиони денари (или за 0,7%), што е помало за околу шестпати од кварталниот раст (апсолутен и релативен) остварен во претходниот квартал. Исплатата на дивидендата (т.е. споменатиот одлив на депозити) придонесе за намалување на депозитите кај групата средни банки. Депозитите кај останатите две групи банки на квартална основа забележаа раст, при што групата големи банки придонесе со 82,5%, а групата мали банки со 32,2% за вкупниот квартален пораст на депозитите на нефинансиските субјекти. Годишната стапка на промена на вкупните депозити е пониска во однос на достигнатата на 30.06.2010 година, што главно се должи на побавниот квартален раст на депозитите на населението.

Графикон 2.4.1
Динамика на вкупните депозити на нефинансиските субјекти, со годишни и квартални стапки на раст

Графикон 2.4.2
Апсолутен и релативен квартален раст на депозитите на нефинансиските субјекти, по групи банки

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Споменатата исплата на дивидендата речиси во целост го определи намалувањето на депозитите на

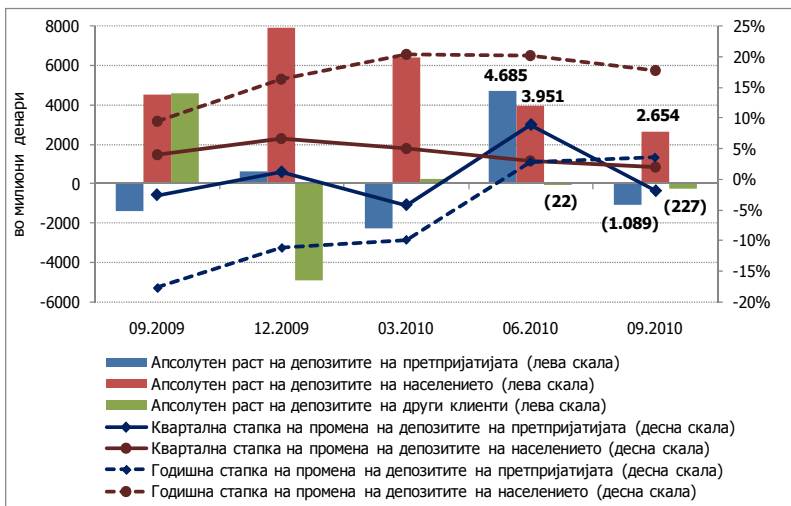
на претпријатијата, наспроти нивниот раст во претходниот квартал. И покрај забавената квартална динамика, депозитите на населението и во третиот квартал од 2010 година останаа главен двигател на динамиката на вкупните депозити на нефинансиските субјекти.

Во третиот квартал од 2010 година, износот на нови депозити на населението е помал за една третина во однос на претходниот квартал. Тоа услови да се намали нивната квартална стапка на раст за 1 процентен поен (од 3% на

30.06.2010 година на 2% на 30.09.2010 година). Сепак, поради намалувањето на депозитите на претпријатијата, во третиот квартал од 2010 година учеството на депозитите на населението во вкупното депозитно јадро на банките се зголеми за 0,9 процентни поени и на 30.09.2010 година изнесуваше 68,5%. На годишна основа, на 30.09.2010 година депозитите на населението остварија раст од 17,8%, наспроти 20,1% на 30.06.2010 година, додека годишната стапка на раст на депозитите на претпријатија од 2,9% (на 30.06.2010 година) се искачи на 3,6% (на 30.09.2010 година).

Во третиот квартал од 2010 година, денарските депозити продолжија да растат позасилено, во однос на депозитите во странска валута и во денари со валутна клаузула. Кварталниот пораст на денарските депозити (од 5.156 милиони денари или за 6,2%), како и скромниот раст на девизните депозити (во износ од 262 милиона денари, или за 0,2%) во целост го амортизира падот на денарските депозити со валутна клаузула од 4.080 милиони денари (или за 54,0%)¹⁸. Ваквите движења условија денарските депозити да ја зацврстат својата позиција во структурата на вкупните депозити на нефинансиските субјекти за сметка на намалувањето на учеството на останатите две категории депозити од аспект на валутната структура. Во третиот квартал од 2010 година, денарските депозити кај населението¹⁹ забележаа поизразен раст во споредба со скромниот раст на девизните депозити и негативната промена на денарските депозити со валутна клаузула. Кај депозитите на претпријатија според валутната поделба, денарските депозити забележаа позитивна

Графикон 2.4.3
Апсолутна квартална промена и релативна квартална и годишна промена на депозитите според секторската структура

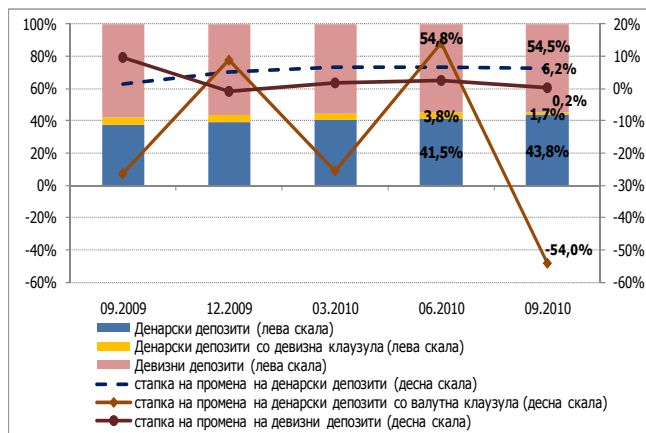
Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

¹⁸ Намалувањето на денарските депозити со валутна клаузула се должи на јулската исплата на дивиденда од страна на една голема компанија.

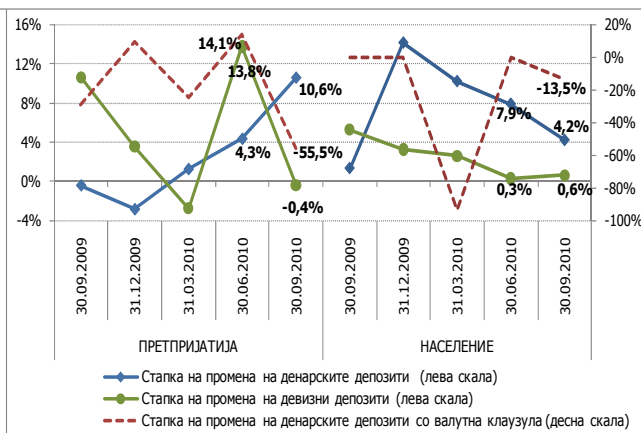
¹⁹ Вкупниот раст на депозитите на населението во целост се должи на растот на денарските депозити, при што краткорочните депозити придонесле со 57,7%, а депозитите на население на долг рок со 42,1%.

квартална промена²⁰, наспроти негативната квартална промена на девизните и денарските депозити со клаузула²¹ на претпријатијата.

Графикон 2.4.4
Валутна структура и квартален раст на депозитите според валутата

Графикон 2.4.5
Квартален раст на депозитите според валутата и секторот

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

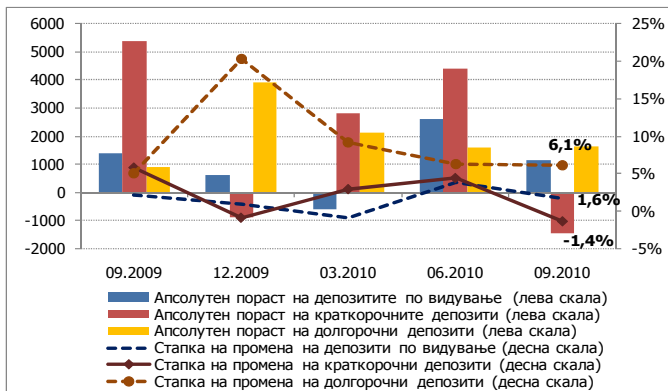
Во третиот квартал од 2010 година, рочната структура на депозитите остана речиси непроменета во споредба со претходниот квартал. Краткорочните депозити се сè уште најзастапени во рочната структура на депозитите, и покрај нивниот квартален пад.²² Наспроти нив, долгорочните депозити и понатаму продолжија да растат со речиси четирипати посилно темпо во споредба со растот на депозитите по видување. При вакви движења, во структурата на вкупните депозити од аспект на рочноста, долгорочните депозити го зајакнаа своето место за сметка на намалувањето на учеството на депозитите по видување.

²⁰ Денарските депозити на претпријатија забележаа квартален раст од 3.010 милиони денари, или 10,6%. Од нив околу 70% се однесува на растот на денарските депозити на претпријатија по видување. Повеќе од 86% од овој раст се должи на растот на депозитите по видување на претпријатија кај три банки (две од групата големи и една средна банка).

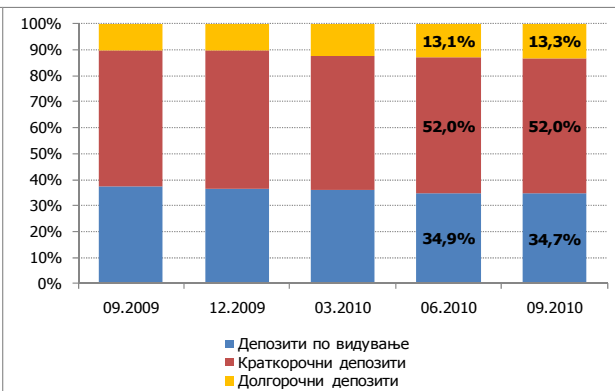
²¹ Падот на денарските депозити со клаузула на претпријатија се должи на повлекувањето на депозитите на една голема компанија поради исплата на дивиденда.

²² Намалувањето на депозитите на краток рок исто така се објаснува со исплатата на дивиденда од страна на една голема компанија.

Графикон 2.4.6
Апсолутна и релативна квартална промена
на депозитите според рочноста

Графикон 2.4.7
Рочна структура на депозитите

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Распореденоста на депозитите по одделни групи банки ја потврдува главната позиција на групата големи банки во банкарскиот систем. Оваа група банки има најголемо учество речиси во сите категории депозити, со исклучок на денарските депозити со валутна клаузула каде што групата средни банки има поголемо структурно учество. Воедно, кај денарските депозити со валутна клаузула се забележани и најголеми поместувања во распореденоста по групи банки, во споредба со претходниот квартал.

Табела 2.4.1
Распореденост на депозитите по одделни групи банки

Структури на депозитите		30.06.2010				30.09.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
Секторска структура	Претпријатија	63,1%	33,2%	3,7%	100,0%	63,5%	32,3%	4,2%	100,0%
	Население	76,5%	21,6%	1,9%	100,0%	76,3%	21,6%	2,1%	100,0%
	Други клиенти	70,2%	22,4%	7,4%	100,0%	69,2%	23,5%	7,3%	100,0%
Рочна структура	По видување	73,0%	23,6%	3,4%	100,0%	72,8%	23,7%	3,5%	100,0%
	Краткорочни	72,9%	24,8%	2,3%	100,0%	73,5%	23,9%	2,6%	100,0%
	Долгорочни	69,2%	28,8%	2,0%	100,0%	68,2%	29,7%	2,1%	100,0%
Валутна структура	Денарски	74,2%	21,9%	3,9%	100,0%	73,6%	22,3%	4,1%	100,0%
	Денарски со клаузула	45,8%	48,7%	5,5%	100,0%	37,7%	50,4%	11,9%	100,0%
	Девизни	73,0%	25,5%	1,5%	100,0%	72,7%	25,7%	1,5%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Депозитите на населението се најзастапени кај сите групи банки, според секторската структура на депозитите, при што учеството е особено изразено кај групата големи банки, а најниско е кај групата мали банки. Од аспект на рочната структура, кај сите групи банки главна позиција имаат краткорочните депозити, а најголема застапеност на долгорочните депозити има кај групата средни банки. Девизните депозити се најзастапени во валутната структура на депозитите кај групите големи и средни банки, додека само кај групата мали банки преовладуваат денарските депозити.

Табела 2.4.2
Структури на депозитите по одделни групи банки

Структура на депозитите		30.06.2010			30.09.2010		
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
Секторска структура	Претпријатија	24,8%	38,0%	39,6%	24,3%	36,4%	40,8%
	Население	71,4%	58,5%	49,6%	72,1%	60,0%	49,6%
	Други клиенти	3,8%	3,5%	10,8%	3,6%	3,6%	9,6%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Рочна структура	По видување	35,0%	32,9%	44,9%	35,2%	33,7%	43,2%
	Краткорочни	52,3%	51,7%	45,1%	51,6%	49,4%	46,4%
	Долгорочни	12,7%	15,4%	10,0%	13,2%	16,9%	10,4%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Валутна структура	Денарски	42,5%	36,5%	60,7%	44,4%	39,5%	63,1%
	Денарски со валутна каузула	2,4%	7,4%	7,8%	0,9%	3,5%	7,2%
	Девизни	55,1%	56,1%	31,5%	54,7%	57,0%	29,7%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор на податоци: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

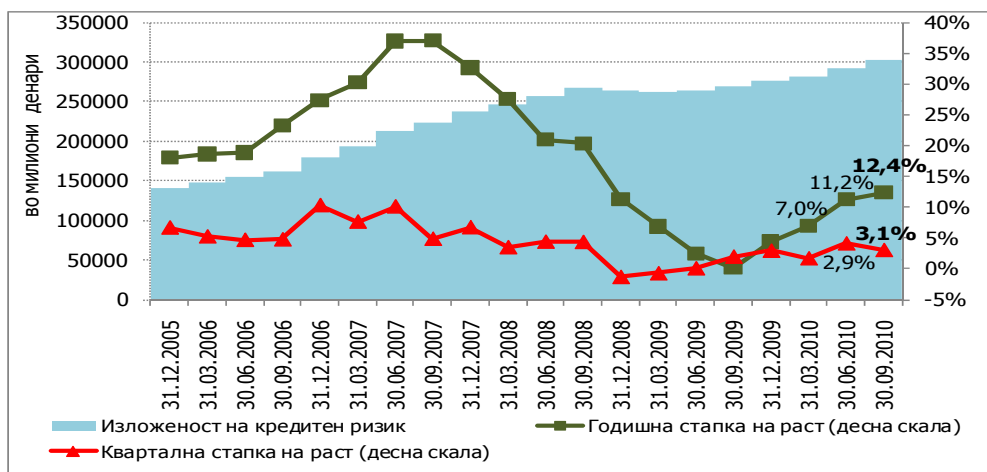
3. Ризици во банкарското работење

3.1. Кредитен ризик

Во третиот квартал на 2010 година продолжи трендот на влошување на квалитетот на изложеноста на кредитниот ризик. Сепак, според некои од показателите се забележуваат првите знаци на негово забавување. Ова во поголема мера е карактеристично за изложеноста на кредитниот ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“. Кај секторот „физички лица“ и во овој квартал продолжи влошувањето на сите показатели за квалитетот на кредитното портфолио.

На крајот од третиот квартал од 2010 година, вкупната изложеност на кредитен ризик на банкарскиот систем достигна 301.820 милиони денари. Нејзиниот квартален раст за 8.986 милиони денари, или за 3,1%, придонесе и за продолжување на трендот на забрзување на нејзините годишни стапки на раст, којшто започна во третиот квартал од минатата година.

Графикон 3.1.1
Движење и стапки на пораст на изложеноста на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Над 98% од вкупниот квартален пораст на изложеноста на кредитен ризик се должи на растот на изложеноста класифицирана во категоријата на ризик „А“, којшто на квартална основа забележа раст од 8.891 милион денари. Од нив најголемиот дел (околу 58%) се должат на растот на пласманите кај финансиските институции (вложувања во благајнички

записи²³, и кај банки и други финансиски институции), а остатокот од 42% отпаѓаат на растот кај нефинансиските субјекти.

3.1.1. Квалитет на кредитното портфолио на банкарскиот систем и на одделните групи банки

Во третиот квартал на 2010 година, се забележа запирање на трендот на влошување на квалитетот на кредитното портфолио на банките, според дел од показателите со кои се мери неговиот квалитет. Во овој период, изложеноста класифицирана во категоријата на ризик „А“ се зголеми за 3,6% и учествуваше со 98,9% во вкупниот квартален пораст на изложеноста на кредитен ризик. Од друга страна, изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик „В“ којашто во претходниот квартал беше носител на влошувањето на квалитетот на кредитното портфолио, во овој квартал забележа намалување за 13,8%. Ова, од своја страна доведе до намалување на учеството на изложеноста во „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик и во сопствените средства на банките. Сепак, учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити продолжи да се зголемува и во третиот квартал на 2010 година и на 30.09.2010 година го достигна нивото од 10,6%. Кварталниот раст на пресметаната исправка на вредноста и посебната резерва (2,3%) се одвиваше со слична динамика како и порастот на изложеноста на кредитен ризик, што придонесе кон тоа **нивото на просечната ризичност на кредитното портфолио да не се промени.**

Табела 3.1.1

Показатели за квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот систем

Показател	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010
Просечно ниво на ризичност	6,7%	6,8%	6,8%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	8,2%	8,6%	8,3%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	3,6%	3,9%	3,9%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	81,5%	79,6%	81,8%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	112,5%	108,2%	103,1%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во сопствени средства	63,1%	68,2%	66,9%
Учество на „Д“ во сопствени средства	27,9%	31,2%	31,4%
Учество на нефункционални кредити-нето од пресметаната исправка на вредност за нефункционални кредити во сопствени средства	14,3%	15,0%	16,0%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ нето од пресметана исправка на вредност и посебна резерва, во сопствени средства	23,8%	25,5%	23,6%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити	9,5%	10,1%	10,6%
Учество на пролонгираната изложеност на кредитен ризик во вкупната изложеност	9,3%	6,1%	5,8%
Учество на реструктурираната изложеност на кредитен ризик во вкупната изложеност	0,8%	1,0%	0,9%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²³ Во третиот квартал од 2010 година, благајничките записи на квартално ниво пораснаа за 14,9% и учествуваа со 38,8% во кварталниот пораст на вкупната изложеност на кредитен ризик кај банките (во првите два квартала придонесот изнесуваше 44,7%).

Со помош на транзициските матрици²⁴ за претпријатијата и физичките лица, извршена е анализа на квалитетот на кредитното портфолио создадено во последните дванаесет месеци (во периодот од 30.09.2009 - 30.09.2010 година). **Транзициската матрица за претпријатијата покажува дека во периодот 30.09.2009 - 30.09.2010 година биле затворени²⁵ 49,5% од вкупната изложеност, или 55,5% од кредитните партии пријавени на 30.09.2009 година, додека 3,7% од изложеноста во категориите „А“ и „Б“ е прекласифицирана во полошите категории на ризик. Меѓутоа, се забележува поголем степен на миграција на изложеностите од категоријата на ризик „Б“ (26,5%) и „Г“ (58,3%) во полошите категории на ризик (анекс бр. 9 - Транзициски матрици за претпријатија и физички лица).**

Табела 3.1.2
Транзициски матрици за претпријатија и физички лица

Категорија на ризик	Претпријатија				Физички лица			
	Изложеност на кредитен ризик (во милиони денари)		Број на кредитни партии		Изложеност на кредитен ризик (во милиони денари)		Број на кредитни партии	
	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010
А	97.417	44.048	30281	11.003	64.613	51.540	738.964	620.074
Б	15.539	7.110	3393	1.590	7.234	5.418	135.202	103.828
В	6.244	4.447	2344	1.330	2.337	1.793	21.133	15.819
Г	1.555	1.573	679	662	1.807	1.332	25.144	13.551
Д	6.818	7.289	2453	2.840	1.957	3.171	36.151	50.662
Вкупно	127.573	64.467	39.150	17.425	77.947	63.255	956.594	803.934

*Разликата меѓу двата датуми се затворените кредитни партии, односно излезената кредитна изложеност по секој основ.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

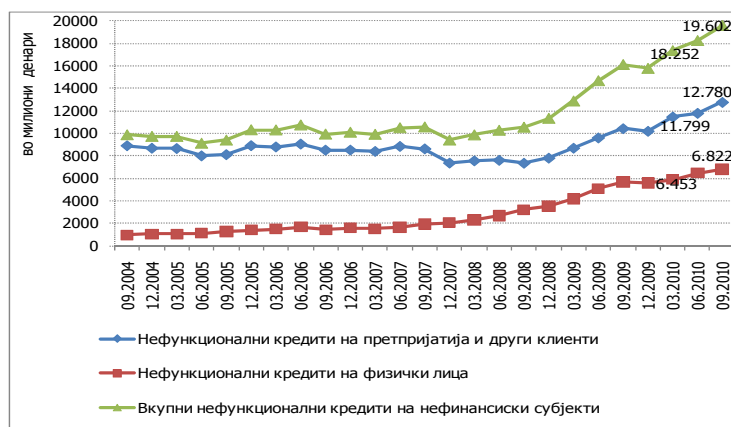
²⁴ Транзициската матрица го покажува преминот на кредитокорисниците од една во друга категорија на ризик во даден период. Транзициската матрица за претпријатија и за физички лица се однесува само на резидентите коишто банките се должни да ги пријавуваат поединечно во Кредитниот регистар на НБРМ, согласно со Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар. Оттука, при изработката на транзициската матрица не е земена предвид изложеноста на банките кон нерезиденти и изложеноста помала од 300.000 денари за претпријатијата, односно помала од 5.000 денари за физичките лица.

²⁵ Затворените кредитни партии/кредитна изложеност во транзициската матрица ги опфаќаат наплатената и отпишаната кредитна изложеност, односно кредитните партии за анализираниот период.

Кај физичките лица, во истиот период биле затворени 18,8% од изложеноста, или 16% од кредитните партии пријавени на 30.09.2009 година, додека најголем дел (65%) од кредитите на физичките лица коишто биле класифицирани во категоријата на ризик „Г“ преминале во најлошата категорија на ризик. Во текот на последните четири квартали, изложеноста кон физичките лица класифицирана во категоријата на ризик „В“ речиси подеднакво се распределува на износи коишто се затворени, износи чијашто класификација се подобрила и износи чијашто класификација се влошила.

Во кварталниот пораст на вкупната изложеност на кредитен ризик, редовните кредити имаат најголем придонес од 39,9% (анекс бр. 13 - Кредитна изложеност по категорија на ризик), додека нефункционалните кредити се најбрзорастечката компонента во вкупната изложеност на кредитен ризик. Така, нефункционалните кредити кон нефинансиските субјекти забележаа квартален пораст од 7,4% а годишен пораст од 21,6%. Нагорниот тренд на нефункционалните кредити во најголем дел произлегува од секторот „претпријатија и други клиенти“ (72,7% учество во кварталниот раст). Нефункционалните кредити кон овој сектор на квартално ниво пораснаа за 981 милион денари, односно за 8,3%, додека годишната стапка на раст на 30.09.2010 година изнесуваше 22,5%. Истовремено, кварталниот раст на нефункционалните кредити кон секторот „физички лица“ се намали за 3,8 процентни поени во однос на растот во вториот квартал од 2010 година и изнесуваше 5,7%. Исто така, намалувањето на годишните стапки на раст на нефункционалните кредити на физичките лица, коешто започна пред шест квартали, продолжи и во третиот квартал од 2010 година (годишната стапка на раст на овие кредити на 30.09.2010 година изнесува 19,8%, а на 30.06.2010 година таа изнесуваше 27,2%). По одделни групи банки, најголем квартален пораст на нефункционалните кредити беше остварен кај групата големи банки (од 866 милиони денари), по што следеше растот на нефункционалните кредити кај групите средни и мали банки, од 464 и 21 милион денари, соодветно.

Графикон 3.1.2
Движење на нефункционалните кредити кај
одделните сектори

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

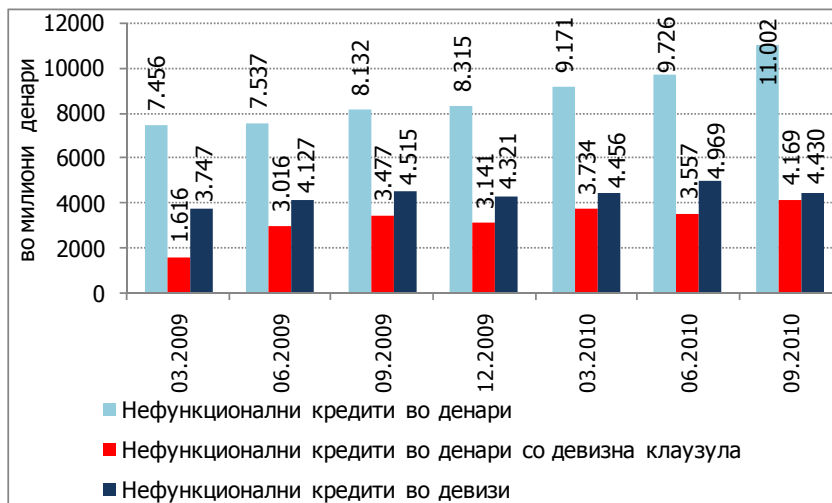
Од аспект на валутната структура на кредитната изложеност, во третиот квартал од 2010 година, единствено квалитетот на изложеноста на кредитен ризик изразена во денари со девизна клаузула забележа

влошување (анекс бр. 8 - Показатели за квалитетот на кредитното портфолио според валутната структура на банките). Оваа изложеност на кредитен ризик се намали за 3,6%,

додека нефункционалните кредити во денари со девизна клаузула забележаа висока квартална стапка на раст од 17,2% (анекс бр. 7 - Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредноста на ниво на банкарскиот систем - валутна структура). Изложеноста во денари е најзастапена во вкупната изложеност на кредитен ризик (со учество од 45,9%) и со остварената квартална стапка на раст од 7,4%, таа даде најголем придонес (105,6%) во кварталниот пораст на изложеноста на кредитен ризик.

Графикон бр.3.1.3

Валутна структура на нефункционалните кредити на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во споредба со претходните периоди, во третиот квартал од 2010 година, се намали учеството на пролонгираната и реструктурираната изложеност во вкупната изложеност на кредитен ризик. Изложеноста којашто беше предмет на пролонгации забележа благо намалување. Наспроти ова, изложеноста којашто беше реструктурирана забележа зголемување кај физичките лица.

Табела 3.1.3

Пролонгирана и реструктурирана изложеност на кредитен ризик

Сектор (во милиони денари)	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	релативна квартална промена	релативна годишна промена
<i>Пролонгирана изложеност</i>					
Претпријатија	24.695	17.619	17.347	-1,5%	-29,8%
Физички лица	180	121	110	-9,1%	-38,8%
Вкупно нефинансиски субјекти*	25.029	17.753	17.467	-1,6%	-30,2%
<i>Реструктурирана изложеност</i>					
Претпријатија	2.145	2.547	2.387	-6,3%	11,3%
Физички лица	78	114	310	171,9%	296,5%
Вкупно нефинансиски субјекти*	2.256	2.792	2.833	1,5%	25,6%

* Претставува збир од претпријатија, физички лица и мали трговци.

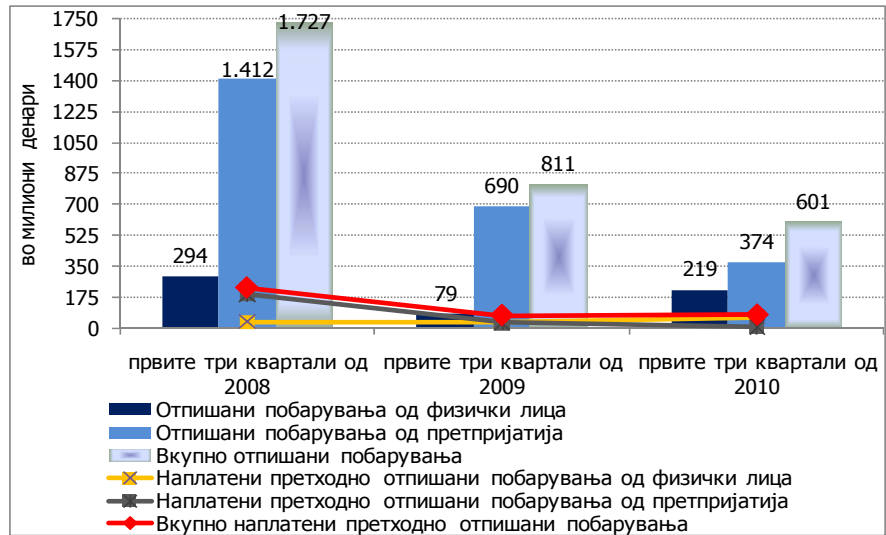
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Износот на извршените отписи на банките во текот на

третиот квартал од 2010 година е помал за 217 милиони денари во однос на отписите извршени во претходниот квартал, додека на годишно ниво тој забележа зголемување за 173 милиони денари. Сепак, вкупниот износ на нето-отписи извршени во текот на првите девет месеци од 2010 година се речиси на истото ниво на нето-отписите извршени во истиот период минатата година

(отписите извршени во периодот 31.12.2009-30.09.2010 година изнесуваат 0,2% од изложеноста на 31.12.2009 година, додека извршените отписи во периодот 31.12.2008 - 30.09.2009 година претставуваат 0,3% од кредитната изложеност на 31.12.2008 година). Притоа, 92,2% од извршените отписи во третиот квартал од 2010 година беа кај една банка којашто припаѓа во групата средни банки, додека 5,3% и 0,6% отпаѓаат на извршените отписи на групите големи и мали банки, соодветно. Од аспект на секторската и валутната структура, во третиот квартал од 2010 година, и кај отпишаните и кај наплатените претходно отпишани побарувања се најзастапени денарските побарувања од физички лица, со учество од 90,4% и 59,7%, соодветно.

Графикон бр.3.1.4
Движење на отпишаните и наплатените претходно отпишани побарувања од нефинансиските субјекти на банките

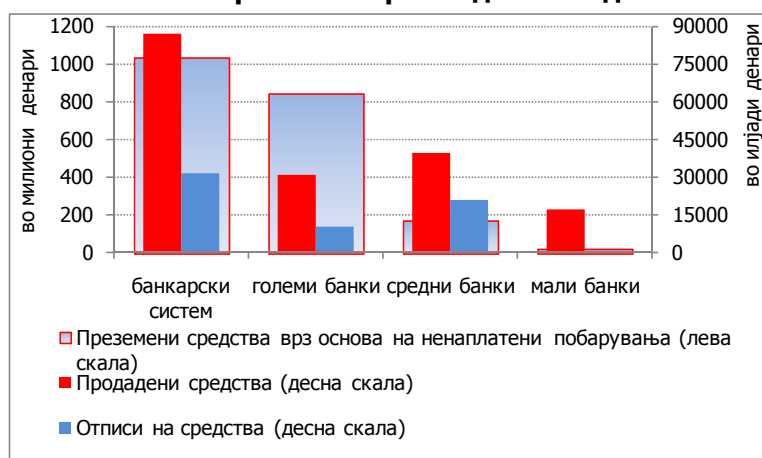

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.09.2010 година, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања достигнаа вредност од 4.611 милиони денари, или 1,6% од вкупната актива. Во третиот квартал од 2010 година, банките презеле²⁶ средства врз основа на ненаплатени побарувања во вкупен износ од 1.035 милиони денари, наспроти приходите остварени од продажба на ваквите средства од 87 милиони денари и отписите од 31 милиони денари. Најголемиот дел (47,1%) од продадените средства се станови, и покрај тоа што

најзастапени во структурата на преземените и отпишаните средства се фабриките (со 59,4% и 41,2%, соодветно). Најголем дел од преземените средства ѝ припаѓаат на групата големи банки (преземените средства во износ од 845 милиони денари во третиот квартал на 2010 година), додека групата средни банки оствари највисоки приходи од нивната продажба (од 39 милиони денари во третиот квартал од 2010 година). Највисоките отписи на овие средства ги извршија банките од групата средни банки (во вредност од 21 милион денари).

Графикон 3.1.5
Преземен, продадени и отпишани средства врз основа на ненаплатени побарувања на банките во текот на третиот квартал од 2010 година

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Табела 3.1.4
Показатели за квалитетот на кредитното портфолио кај одделните групи банки

Показател	Големи банки			Средни банки			Мали банки		
	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010
Учество во вкупната изложеност на кредитен ризик	70,2%	69,7%	69,2%	25,5%	25,7%	27,9%	4,3%	4,6%	2,9%
Просечно ниво на ризичност	7,0%	7,2%	7,2%	5,3%	5,8%	5,5%	10,1%	6,2%	8,0%
Учество на „Б“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	8,0%	8,1%	7,9%	9,3%	10,0%	9,1%	11,0%	7,1%	9,5%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	3,6%	4,1%	4,0%	2,8%	3,2%	3,2%	8,0%	5,3%	6,6%
Покриеност на „Б“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	63,8%	88,8%	91,8%	53,5%	58,1%	60,2%	83,7%	88,3%	84,3%
Учество на „Б“, „Г“ и „Д“ во сопствени средства	73,4%	75,7%	73,6%	59,8%	52,4%	67,1%	26,2%	18,9%	23,4%
Учество на „Д“ во сопствени средства	33,4%	38,2%	37,7%	20,4%	24,3%	23,8%	19,2%	14,1%	16,2%
Учество на „Б“, „Г“ и „Д“ нето од пресметана исправка на вредност и посебна резерва, во сопствени средства	26,6%	24,9%	22,2%	27,8%	38,2%	32,0%	4,3%	3,6%	5,3%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити	9,2%	9,5%	10,0%	9,3%	10,9%	11,5%	20,9%	18,5%	18,5%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²⁶ Според Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања („Службен весник на РМ“ бр. 79/2007), одредено средство се смета за преземено во моментот на стекнување правна основа за запишување на сопственоста, што се смета како датум на преземање на средството. Според оваа одлука, под преземените средства се подразбираат сите материјални средства (имот во земјиште, згради, опрема и сл.). Доколку банката не успее во период од 5 години да го продаде преземеното средство, должна е да изврши целосен отпис на тоа средство, односно неговата сметководствена вредност да ја сведе на нула.

Со оглед на преминот на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје во групата средни банки, оваа група банки беше двигател на кварталниот пораст на вкупната изложеност на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем, со учество во порастот од 100,1% (анекс бр. 11 - Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредноста, по одделните групи банки). Меѓутоа, ако се из земе ефектот од преминот, групата големи банки останува двигател на растот на вкупната изложеност на кредитен ризик. Кај групите големи и средни банки главно се забележува одржување или подобрување на показателите за квалитетот на кредитното портфолио (анекс бр. 12 - Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредноста за нефункционални кредити, по одделните групи банки). За разлика од нив, кај групата мали банки речиси сите показатели за квалитетот се влошуваат, што се темели на промена на составот на оваа група банки. Тоа беше причината и за кварталното намалување на изложеноста на кредитен ризик од 35,3% кај групата мали банки, како и за намалувањето на изложеноста во категоријата на ризик „А“ (за 37,2%). Наспроти тоа, во овој квартал кај оваа група банки единствено растеше изложеноста во категоријата на ризик „В“ (13,3%). Од друга страна, единствено кај групата средни банки беше забележан квартален раст на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, иако нејзиното учество во вкупната изложеност на оваа група банки се намали.

3.1.2. Квалитет на кредитното портфолио кон секторите „претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“

Во третиот квартал на 2010 година, секторската структура на изложеноста на кредитен ризик не се промени во однос на претходниот квартал (анекс бр. 6 - Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредноста, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура). Изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“ има најголемо учество, од 46,2%, во вкупната изложеност на кредитен ризик и најголем придонес (30,9%) во нејзиниот квартален пораст. Просечното ниво на ризичност на изложеноста кон овој сектор не се промени во однос на вториот квартал од 2010 година. Нефункционалната изложеност кон овој сектор на квартална основа порасна за 0,7% и учествуваше со 71,4% во кварталниот пораст на вкупната нефункционална изложеност на ниво на банкарскиот систем (анекс бр. 10 - Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредноста, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура).

Табела 3.1.5

Показатели за квалитетот на кредитното портфолио кон секторот „претпријатија и други клиенти“

Показател	Датум	Индустрија	Земјоделство, лов и шумарство	Градежништво	Трговија на големо и мало	Сообраќај, складирање и врски	Хотели и ресторани	Активности во врска со недвижен имот	Вкупна изложеност кон претпријатија и други клиенти
Учество во изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“	30.06.2010	38,1%	2,9%	10,8%	30,4%	6,3%	2,8%	5,6%	100,0%
	30.09.2010	37,1%	3,0%	10,8%	30,8%	6,5%	2,5%	6,3%	100,0%
Просечно ниво на ризичност	30.06.2010	25,7%	13,0%	5,7%	7,9%	6,8%	12,8%	9,4%	9,8%
	30.09.2010	26,3%	12,6%	7,1%	7,0%	6,1%	13,6%	11,9%	9,8%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2010	16,9%	14,4%	5,8%	8,1%	10,2%	27,1%	18,3%	12,6%
	30.09.2010	16,8%	13,7%	5,3%	7,3%	10,5%	28,6%	15,7%	12,1%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2010	8,5%	8,6%	3,8%	4,8%	4,0%	2,6%	1,8%	5,9%
	30.09.2010	8,3%	8,7%	3,8%	4,6%	4,1%	3,0%	2,1%	5,7%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2010	152,5%	90,1%	97,5%	97,3%	67,3%	47,2%	51,4%	77,6%
	30.09.2010	156,9%	92,2%	134,6%	95,3%	57,8%	47,7%	76,2%	80,7%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2010	106,3%	143,5%	125,1%	125,5%	107,5%	50,6%	84,3%	106,4%
	30.09.2010								10,7%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити на секторот „претпријатија и други клиенти“	30.06.2010								10,7%
	30.09.2010								11,3%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во третиот квартал од 2010 година, изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“ класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ забележа намалување од 407 милиони денари, или за 2,4%. Ова намалување во најголем дел (50,9%) се должи на намалувањето на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ кај дејноста „трговија на големо и мало“ (квартално намалување од 6,1%). Наспроти, кварталното намалување на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“ класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, пресметаната исправка на вредноста и посебната резерва забележа пораст од 1,5%.

Табела 3.1.6
Показатели за квалитетот на кредитното портфолио кон секторот „физички лица“

Показател	Датум	Кредити за станбен и деловен простор	Потрошувачки кредити	Негативни салда по тековни сметки	Кредитни картички	Автомобилски кредити	Вкупна изложеност кон физички лица
Учество во изложеноста на кредитен ризик кон секторот „физички лица“	30.06.2010	19,7%	33,1%	10,8%	29,3%	5,6%	100,0%
	30.09.2010	20,0%	33,8%	11,0%	28,8%	5,3%	100,0%
Просечно ниво на ризичност	30.06.2010	3,4%	9,6%	6,1%	7,4%	5,0%	7,3%
	30.09.2010	3,6%	10,2%	5,8%	7,4%	5,4%	7,4%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2010	4,7%	12,8%	4,2%	7,8%	6,2%	8,6%
	30.09.2010	5,2%	13,0%	4,4%	7,9%	7,3%	8,8%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	30.06.2010	1,3%	4,9%	3,5%	3,9%	2,6%	3,8%
	30.09.2010	1,4%	5,7%	3,5%	4,2%	3,0%	4,1%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2010	73,4%	75,5%	144,7%	95,0%	81,3%	84,5%
	30.09.2010	69,4%	78,3%	131,4%	93,7%	74,0%	84,2%
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	30.06.2010	80,4%	82,4%	151,2%	110,8%	90,7%	91,1%
	30.09.2010	73,3%	83,2%	138,7%	110,2%	79,0%	90,6%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити на секторот „физички лица“	30.06.2010						9,2%
	30.09.2010						9,6%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

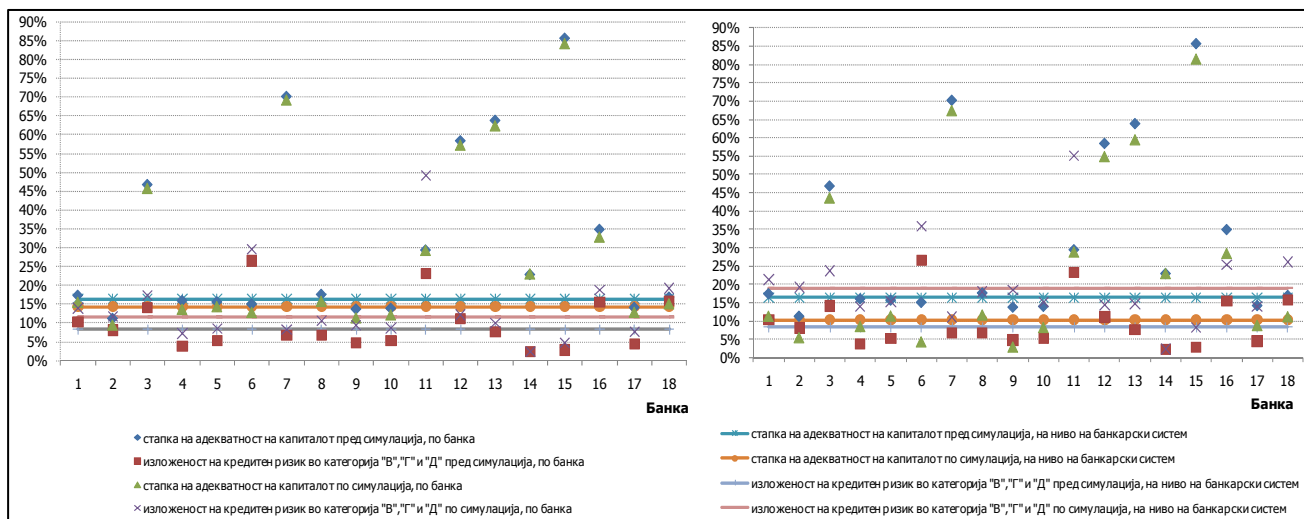
Во третиот квартал од 2010 година, продолжи трендот на намалување на квалитетот на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „физички лица“. Изложеноста на кредитен ризик кон физичките лица забележа пораст од 1.486 милиони денари, или 1,8% во однос на вториот квартал од 2010 година. Нефункционалната изложеност учествуваше со 24,9% во кварталниот пораст на вкупната изложеност на кредитен ризик кај овој сектор. Изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во третиот квартал се зголеми за 4,2% и во овој пораст, изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик „Д“ кај потрошувачките кредити учествуваше со 88,9%. Следствено, кај одделните кредитни производи, најголем раст на изложеноста во поризичните категории на ризик се забележува кај потрошувачките кредити од 1.070 милиони денари, или 4%.

Стрес-тест симулација²⁷ за чувствителноста на банкарскиот систем на зголемување на ризичноста на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и други клиенти“ и/или кон секторот „физички лица“

Стрес-тестирањето на чувствителноста на банкарскиот систем на евентуалното влошување на ризичноста на кредитната изложеност кон нефинансиските субјекти претпоставува миграција на определен процент на изложеност од секоја категорија на ризик кон двете следни категории со повисок степен на ризичност, каде што се распоредуваат во подеднаков износ. Дополнително на тоа, при симулацијата се претпоставува идентично ниво на просечната ризичност на секоја од категориите на ризик, како и пред миграцијата на изложеноста. Целта на симулацијата е да се утврди негативниот ефект врз адекватноста на капиталот и ризичноста на изложеноста од миграцијата на изложеноста на кредитен ризик од постоечката во повисоките категории на ризик (како за вкупната изложеност, така и за изложеноста по одделни сектори и дејности).

Графикон 3.1.7

Резултати од симулацијата - миграција на 10% (лево) и 30% (десно) од изложеноста на кредитен ризик во секоја категорија на ризик во наредните две, во рамки на изложеноста кон „претпријатија и други клиенти“ и „физичките лица“

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Доколку се претпостави истовремено прераспоредување на 10% и 30% од изложеноста на кредитен ризик кон секторите „претпријатија и други клиенти“ и „физички лица“, од категориите со пониска кон категориите со повисока ризичност, најголемо влошување на квалитетот има кај изложеноста кон дејноста „активности со недвижен имот“, додека кај „физичките лица“ - за производот кредитни картички. Најголемо намалување на адекватноста на капиталот, се забележува кај дејностите „индустрија“ и „трговија на големо и мало“ (за изложеноста кон секторот „претпријатија и други клиенти“) и кај изложеноста врз основа на кредитни картички и кај потрошувачките кредити (за изложеноста кон секторот „физички лица“).

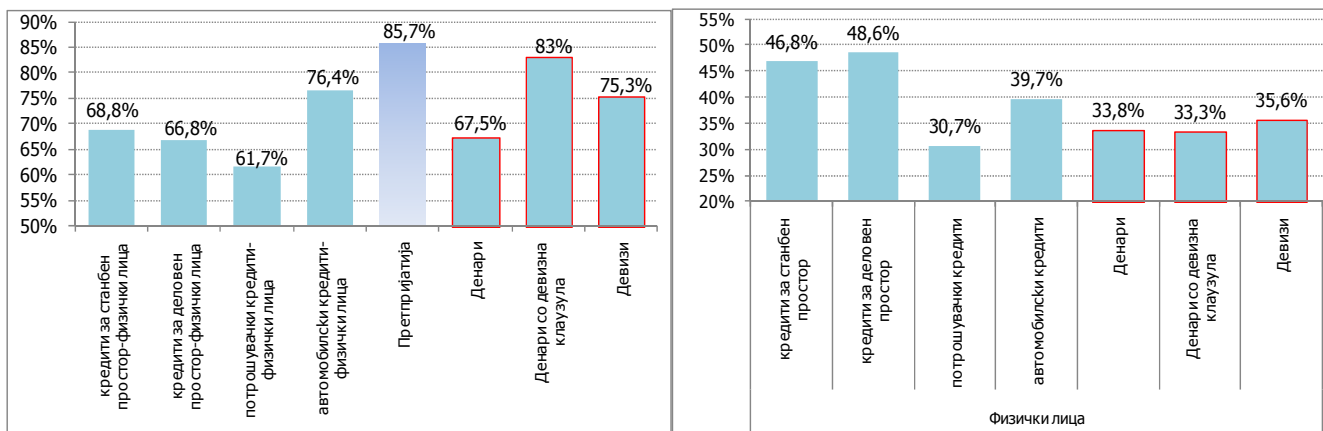
²⁷ Стрес-тест симулацијата е спроведена со користење на податоците од Кредитниот регистар на НБРМ, со состојба на 30.09.2010 година.

3.1.3 Кредитни стандарди

Во третиот квартал од 2010 година, само три банки забележаа промена на кредитниот стандард во правец на намалување на соодносот помеѓу изложеноста на кредитен ризик и износот на обезбедувањето (т.н. „loan-to-value ratio“). Кај ниту една банка немаше промена во покриеноста на изложеноста со примањата на кредитокорисниците (т.н. „loan-to-income ratio“). Показателот кредитна изложеност / износ на обезбедување се разликува од банка до банка во зависност од факторите (видот и квалитетот на обезбедувањето, кредитната способност на кредитокорисниците и други фактори) коишто се земаат предвид при одобрувањето на кредитите и во зависност од кредитниот производ којшто треба да се одобри. Бараната вредност на овој показател се движи во интервал од 33% до 100% кај физичките лица и во интервал од 70% до 100% кај претпријатијата.

Графикон 3.1.8

Просечно ниво на покриеност на кредитната изложеност со обезбедување (лево) и со износот на примања на кредитокорисниците (десно) кај банките, со состојба на 30.09.2010 година

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Пониско ниво на покриеност со обезбедување (показателот се движи во интервал од 75% до 90,9%) се бара од страна на некои банки кај денарските кредити со девизна клаузула. Сепак, поголемиот дел од банките при определувањето и на двата показателя не прават разграничување според валутниот карактер на изложеноста, односно еднакви соодноси важат за изложеностите во денари, девизи и во денари со девизна клаузула. Што се однесува до показателот изложеност / износ на примања на кредитокорисниците (месечни, квартални и слично), банките најчесто го одредуваат во интервал од 30% (најниско ниво) кај потрошувачките кредити, до 90% кај кредитите за станбен и деловен простор.

3.2 Ликвидносен ризик

Исплатата на дивиденда од страна на еден поголем депонент на банките предизвика забавување на растот на ликвидната актива на банкарскиот систем и квартален пад на ликвидните средства кај групата големи банки. Показателите за ликвидноста на банкарскиот систем забележаа незначителни квартални промени, но забележително се подобрија на годишна основа (30.09.2009-30.09.2010 година). Збирниот негативен јаз меѓу средствата и обврските, од аспект на нивната договорна рочност, се прошири во сите анализирани рочни сегменти, освен во рочниот сегмент до 180 дена. И покрај подобрувањето на резултатите од спроведените стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови, сепак одделни банки и натаму се чувствителни на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти.

3.2.1 Движење на ликвидните средства и показателите за ликвидноста на банкарскиот систем²⁸

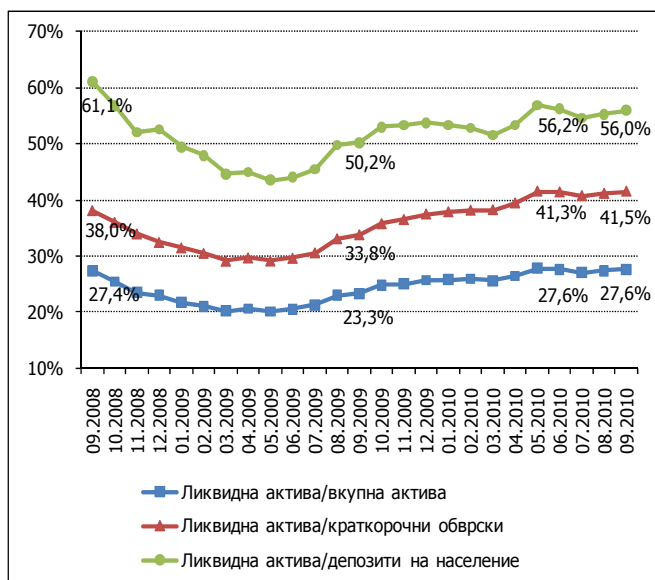
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Ликвидните средства на банкарскиот систем продолжија да растат и во третиот квартал од 2010 година, иако со малку позабавена динамика. Во третиот квартал од 2010 година, ликвидната актива на банките се зголеми за 1,5% (или за 1.183 милиони денари), што е помалку за 10,8 процентни поени во споредба со забележаниот раст во претходниот (вториот) квартал од 2010 година. Забавувањето на кварталниот раст на

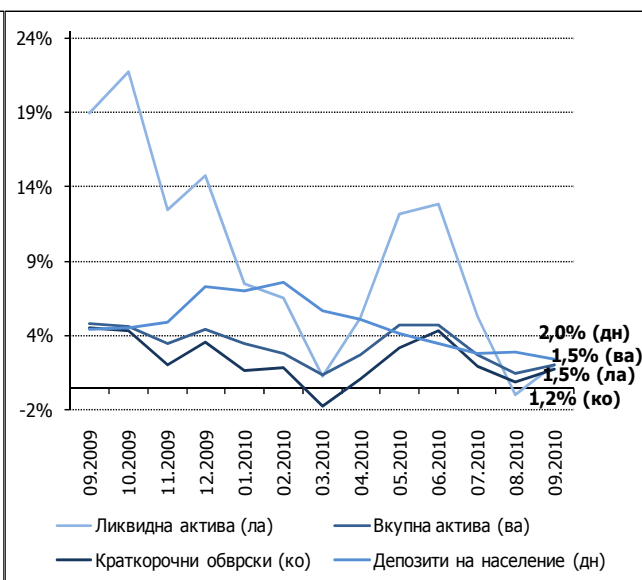
²⁸ При пресметката на одделните компоненти за анализа на ликвидносната позиција на банките не се земаат предвид депозитите кај и кредитите на домашните банки (компоненти од активата), односно депозитите и заемите од домашните банки (компоненти од пасивата).

ликвидните средства на банките е последица на исплатата на дивиденда од страна на една голема компанија во текот на јули 2010 година. Ваквиот настан предизвика квартално намалување на готовината и средствата на банките на сметки кај НБРМ, за 2.456 милиони денари (или за 11,4%). Сепак, и покрај релативно високиот одлив на депозити од страна на овој клиент, во третиот квартал од 2010 година вкупните извори на финансирање на банкарскиот систем забележаа раст (од 5.695 милиони денари) и дел од нив повторно беа пласирани во ликвидни средства. Притоа, пласманите во благајнички записи (како една од поприносните компоненти на ликвидната актива) остварија најголем квартален раст од 3.445 милиони денари (или за 14,9%), што во целост го амортизира падот на готовината и средствата на банките на сметки кај НБРМ. Останатите компоненти на ликвидната актива забележаа поумерени квартални промени (кореспондентните сметки и краткорочните пласмани кај странски банки се зголемија за 621 милион денари, односно за 2,9%, додека пласманите во државни записи се намалија за 427 милиони денари, или за 4,3%). Анализирани на годишна основа (30.09.2009-30.09.2010), ликвидните средства на банкарскиот систем забележаа раст од 18.504 милиони денари (или за 31,3%), спротивно на забележаниот годишен пад во периодот од 30.09.2008 - 30.09.2009 година (за 6.185 милиони денари, или за 9,5%)

Графикон 3.2.3
Месечна состојба на показателите за ликвидноста на банкарскиот систем

Графикон 3.2.4
Квартална промена на компонентите на показателите за ликвидност на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во третиот квартал од 2010 година, показателите за ликвидноста на банкарскиот систем бележат незначителни промени, што произлегува од сличните квартални стапки на раст на компонентите на овие показатели. Квартално зголемување од 0,2 процентни поена забележа соодносот меѓу ликвидната актива и краткорочните обврски на банките (на 30.09.2010 година, овој сооднос изнесуваше 41,5%), додека идентична промена, но во спротивна насока беше забележана и кај показателот за

покриеноста на депозитите на населението со ликвидната актива (на 30.09.2010 година, овој показател се спушти на ниво од 56%). Показателот за учеството на ликвидната во вкупната актива на банкарскиот систем остана непроменет во третиот квартал од 2010 година (27,6%). **На годишна основа, сите показатели за ликвидноста на банкарскиот систем се подобрија** (Анекс бр.14 - Показатели за ликвидност).

3.2.2 Извори на финансирање на банкарскиот систем

Краткорочните депозити²⁹ од нефинансиски субјекти се најзастапени во структурата на изворите на финансирање на активностите на банкарскиот систем. И покрај намалувањето на учеството на краткорочните депозити од нефинансиските субјекти во вкупната пасива на банките (за 1,3 процентни поени на квартална основа, односно за 3,9 процентни поени на годишна основа), на овој извор на средства и натаму отпаѓаат повеќе од 60% од вкупните извори на финансирање.

Табела 3.2.1

Структура и движење на изворите на финансирање на банкарскиот систем

Вид на извори на финансирање	30.09.2009		30.06.2010		30.09.2010		Квартална промена 30.06.2010-30.09.2010		
	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)	Износ (во милиони денари)	Во %	Учество во промената (во %)
Депозити на нефинансиски субјекти	184.220	71,9%	200.864	71,3%	202.202	70,4%	1.338	0,7%	24,0%
-долгорочни	19.171	7,5%	26.798	9,5%	28.437	9,9%	1.639	6,1%	29,4%
-краткорочни*	165.048	64,4%	174.066	61,8%	173.766	60,5%	-300	-0,2%	-5,4%
Депозити на финансиски институции	15.553	6,1%	15.203	5,4%	15.908	5,5%	705	4,6%	12,7%
-долгорочни	3.452	1,3%	5.541	2,0%	4.818	1,7%	-723	-13,0%	-13,0%
-краткорочни*	12.101	4,7%	9.662	3,4%	11.090	3,9%	1.428	14,8%	25,6%
Обврски по кредити, должнички хартии од вредност, субординирани обврски и хибридни капитални инструменти	19.495	7,6%	28.264	10,0%	30.971	10,8%	2.708	9,6%	48,6%
-долгорочни	19.229	7,5%	26.222	9,3%	27.354	9,5%	1.132	4,3%	20,3%
-краткорочни**	266	0,1%	2.041	0,7%	3.617	1,3%	1.576	77,2%	28,3%
Капитал, резерви и тековен финансиски резултат	32.920	12,9%	32.775	11,6%	33.583	11,7%	808	2,5%	14,5%
Останати извори, неопфатени со претходните ставки	3.954	1,5%	4.474	1,6%	4.485	1,6%	11	0,2%	0,2%
Вкупно:	256.141	100,0%	281.580	100,0%	287.149	100,0%	5.570	2,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Вкупните извори на финансирање ги исклучуваат посебната резерва и резервирањата на банките, а ги вклучуваат обврските кон домашни банки (обврските кон домашни банки претставуваат 2,5% од анализираниите извори на финансирање);

* Вклучуваат краткорочно орочени депозити, депозити по видување и тековни сметки;

** Вклучуваат краткорочни и достасани кредити.

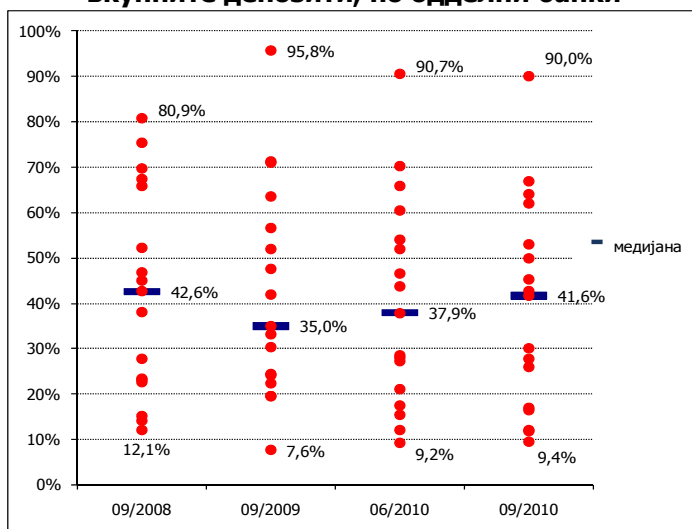
Во третиот квартал од 2010 година, најголем апсолутен раст (од 1.639 милиони денари) забележаа долгорочните депозити од нефинансиски субјекти, додека обврските по краткорочни кредити забележаа највисок релативен раст (од 77,2%). Кварталниот раст на долгорочните депозити од нефинансиски субјекти, во целост произлегува од зголемувањето на долгорочните заштеди на населението во банкарскиот систем. Од друга страна, кварталниот раст на обврските по краткорочни кредити (за 1.576

²⁹ При оваа анализа, „краткорочните депозити“ вклучуваат краткорочно орочени депозити, депозити по видување и тековни сметки.

милиони денари), во целост е концентриран кај една банка и произлегува од задолжувањето на банката кај својата матична банка. Солиден квартален раст, од 1.428 милиони денари (или за 14,8%) забележаа и краткорочните депозити од финансиски институции, што во најголема мера е резултат на депонирањето средства во една банка, од страна на нејзината матична банка.

Во изминатиот двегодишен период (30.09.2008-30.09.2010 година), концентрацијата на депозитите во банкарскиот систем на Република Македонија, мерена преку учеството на дваесетте најголеми депоненти во вкупните депозити³⁰ на одделните банки, не забележа позначителни промени. Во периодот од 30.09.2008-30.09.2010 година, средната вредност (медијаната) од учествата на дваесетте најголеми депоненти во вкупните депозити на одделните банки се спушти за само 1 процентен поен. Постојат големи разлики во концентрацијата на депозитите меѓу одделните банки, при што кај дел од нив таа е прилично изразена и надминува 60%. Разликите во концентрацијата на депозитите, во основа ги одразуваат разликите во деловните стратегии³¹, конкурентската способност и пазарната позиција на одделните банки. Високата концентрација на депозитната база кај одделните банки претставува повисок ризик за ликвидносната позиција, при евентуален одлив на депозитите на поголемите депоненти.

Графикон 3.2.5
Учество на дваесетте најголеми депоненти во вкупните депозити, по одделни банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.
Забелешка: Ги вклучува депозитите на нефинансиските и финансиските субјекти.

³⁰ Вклучени се депозитите на нефинансиските и финансиските субјекти.

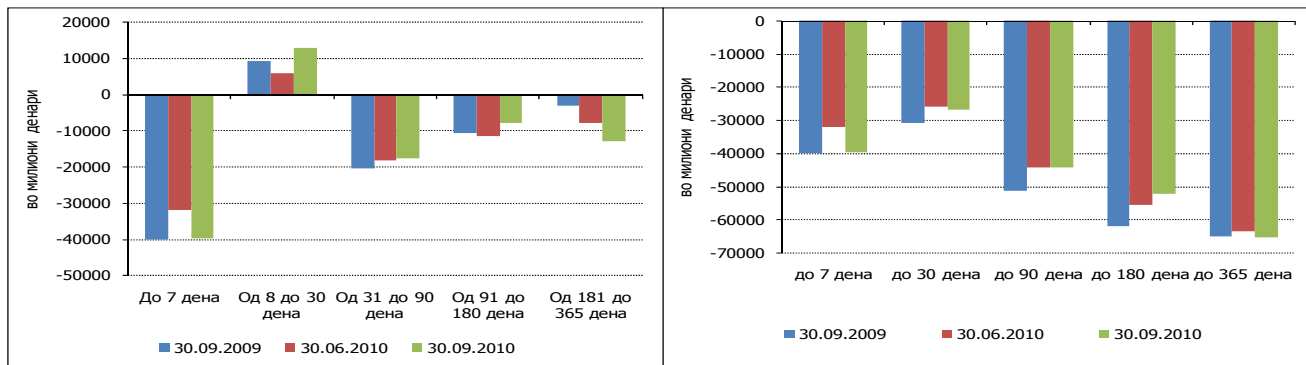
³¹ Банките со повисока концентрација на депозитната база, обично, помалку „се потпираат“ на депозитите како извори на финансирање, во споредба со банките со пониска концентрација, а некои од банките влечат поголеми износи на депозити од својот матичен субјект како извори на средства, што им го зголемува нивото на концентрација на вкупните депозити.

3.2.3 Рочна (не)усогласеност на средствата и обврските на банките

Високиот раст на негативниот јаз меѓу средствата и обврските со преостаната договорна рочност до 7 дена во третиот квартал од 2010 година, предизвика проширување на збирниот (кумулативниот) негативен јаз меѓу средствата и обврските во рочните сегменти до 30 дена и до 90 дена. Дополнително на тоа, во третиот квартал од 2010 година се зголеми и негативниот јаз меѓу средствата и обврските со преостаната договорна рочност од 181 до 365 дена, што последователно придонесе за проширување на збирниот негативен јаз меѓу средствата и обврските во рочниот сегмент до 365 дена. Проширувањето на негативниот јаз меѓу средствата и обврските во рочниот сегмент до 7 дена е последица на намалувањето на средствата во овој рочен сегмент, за 6.056 милиони денари (се забележува намалување кај инструментите на пазарот на пари расположливи за продажба, кај паричните средства и кај кредитите со преостаната договорна рочност до 7 дена) и истовремен раст на обврските на банките со преостаната договорна рочност до 7 дена, за 1.502 милиона денари (растот целосно произлегува од зголемувањето на тековните сметки и други краткорочни обврски на банките). Зголемувањето на негативниот јаз меѓу средствата и обврските со преостаната договорна рочност од 181 до 365 дена произлегува од намалувањето на побарувањата по кредити во овој рочен сегмент, за 2.063 милиони денари, при истовремен раст на обврските по кредити, за 3.264 милиони денари и на орочените депозити, за 1.651 милион денари.

Графикон 3.2.6

Договорна преостаната рочна (не)усогласеност на средствата и обврски на банкарскиот систем, по рочни сегменти (лево) и кумулатив по рочни сегменти (десно)

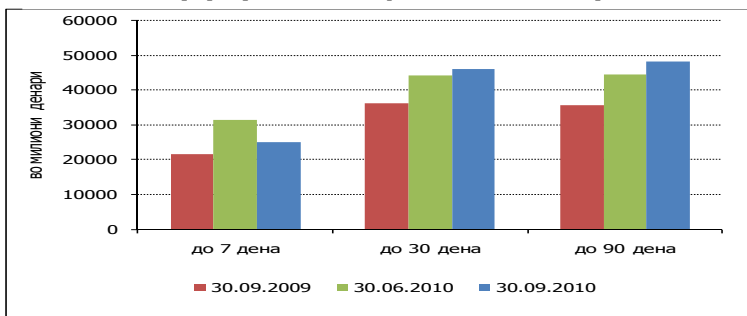

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Наспроти неусогласеноста во договорната рочна структура на средствата и обврските, **банките и понатаму очекуваат усогласеност помеѓу рочноста на средствата и обврските.** Тоа е пред сè резултат на нивната оцена за високиот степен на стабилност на краткорочните извори на средства.

Графикон 3.2.7

Очекувана преостаната рочна усогласеност на средствата и обврските на банкарскиот систем (кумулатив по рочни блокови)

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

(анекси бр. 15 и 16 - Договорна и очекувана рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.09.2010 година). Според очекувањата на банките, на 30.09.2010 години, нивото на стабилни депозити и натаму е високо (78,3%), и покрај намалувањето за 1,2 процентни поена во однос на 30.06.2010 година.

Табела 3.2.2

Преглед на исполнувањето на стапката на ликвидност до 30 дена и до 180 дена

Број на банки	рочен сегмент до 30 дена								рочен сегмент до 180 дена							
	денари				девизи				денари				девизи			
	28.02.2009	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	28.02.2009	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	28.02.2009	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	28.02.2009	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010
Стапка на ликвидност > 1	14	17	18	18	12	16	18	18	9	16	16	17	8	10	10	10
Стапка на ликвидност < 1	4	1	0	0	6	2 (1)*	0	0	9	2	2	1	10	8 (3)*	8 (1)*	8 (2)*

Забелешка: * бројот во заградата означува колку банки со стапка на ликвидност помала од 1 не го оствариле потребното минимално ниво на стапката на ликвидност утврдено за конкретниот датум.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Ликвидносната позиција на банките се согледува и преку остварувањето на пропишаните стапки на ликвидност, за двата рочни сегмента³². На 30.09.2010 година, сите банки оствариле стапка на ликвидност до 30 дена поголема (или еднаква) од 1 (како за денарските, така и за девизните средства и обврски коишто достасуваат во наредните 30 дена). Во споредба со 30.06.2010 година, бројот на банки коишто оствариле стапка на ликвидност до 180 дена поголема (или еднаква) од 1 е зголемен за една банка кај денарските средства и обврски, односно сè уште е непроменет кај девизните средства и обврски коишто достасуваат во наредните 180 дена.

³² Согласно со Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на РМ“ бр. 163/08, 66/09 и 144/09) банките се должни, според пропишана динамика, почнувајќи од март 2009 година да достигнат и да одржуваат стапки на ликвидност за средствата и обврските во денари и во девизи до 30 и 180 дена, еднакви на 1.

3.2.4 Ликвидност по одделни групи банки и по поединечна банка

Кварталното зголемување на ликвидните средства на банкарскиот систем целосно произлегува од растот на ликвидната актива кај групата средни банки. Наспроти тоа, ликвидните средства кај групите големи и мали банки забележаа квартален пад. Ваквите движења на ликвидните средства кај одделните групи банки предизвикаа соодветни промени во висината на показателите за ликвидност.

Табела 3.2.3
Показатели за ликвидност по одделни групи банки

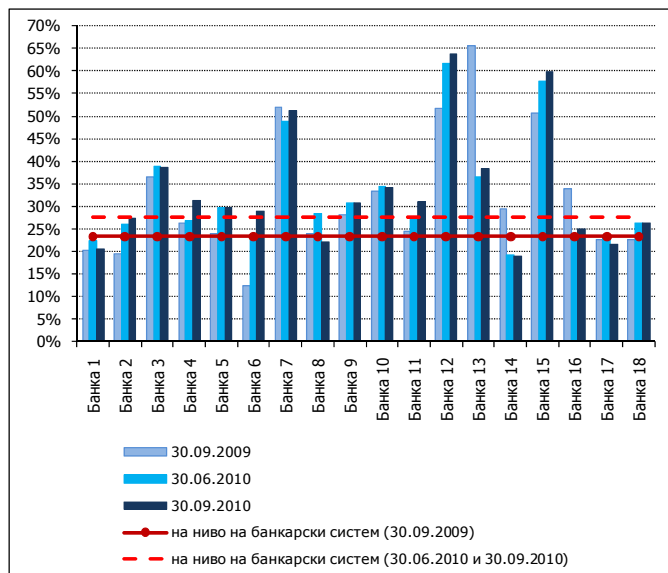
Показател	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Банкарски систем	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Банкарски систем	Големи банки	Средни банки	Средни банки без МБГР*	Мали банки	Мали банки со МБГР*	Банкарски систем
	30.09.2009				30.06.2010				30.09.2010					
	Ликвидна актива/вкупна актива	21,8%	23,9%	44,0%	23,3%	26,3%	27,6%	50,0%	27,6%	25,8%	29,3%	28,3%	47,5%	53,2%
Ликвидна актива/вкупни обврски	24,6%	27,1%	93,0%	26,9%	29,4%	30,9%	108,3%	31,4%	28,9%	33,5%	31,7%	75,2%	107,4%	31,5%
Ликвидна актива/краткорочни обврски	29,6%	37,7%	115,6%	33,8%	37,2%	46,1%	107,3%	41,3%	36,8%	48,6%	46,5%	87,5%	107,3%	41,5%
Ликвидна актива/вкупни депозити на нефинансиски субјекти	27,8%	37,2%	100,1%	32,0%	33,8%	43,9%	98,3%	38,0%	33,0%	48,5%	46,5%	85,5%	103,3%	38,3%
Ликвидна актива/депозити на население	41,5%	66,3%	205,3%	50,2%	47,3%	75,0%	198,0%	56,2%	45,8%	80,8%	77,4%	172,3%	208,3%	56,0%
Кредити/депозити	89,8%	102,5%	76,2%	92,6%	86,5%	101,9%	71,8%	89,9%	87,3%	104,6%	104,6%	68,2%	68,2%	91,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

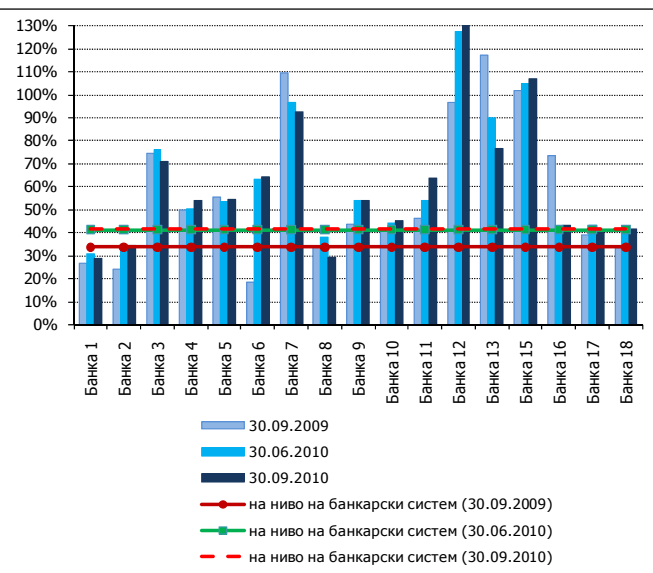
Забелешка: * Висина на показателите за ликвидност кај групите средни и мали банки, под претпоставка дека структурата на овие групи банки е непроменета во споредба со 30.06.2010 и 30.09.2009 година.

Ликвидните средства кај групата средни банки се зголемија за 2.215 милиони денари, што е делумно резултат на преминот на една банка од групата мали во групата средни банки (преминувањето на банката од групата мали во групата средни банки придонесе со 46,4% во вкупниот квартален раст на ликвидните средства на групата средни банки). Ликвидната актива на големите банки забележаа квартален пад од 718 милиони денари (или за 1,5%), додека ликвидните средства на малите банки се намалија за 314 милиони денари (доколку се претпостави дека структурата на групите средни и мали банки останала непроменета во однос на 30.06.2010 година, тогаш ликвидната актива на малите банки би забележала раст од 713 милиони денари). Ваквите движења на ликвидните средства кај одделните групи банки условија извесно квартално влошување на показателите за ликвидност кај групата големи банки (влошувањето по одделни показатели се движи во интервал од 0,4 до 1,5 процентни поени) и кај групата мали банки (влошувањето на показателите се движи во интервал од 2,5 до 33,1 процентен поен), додека показателите за ликвидност кај групата средни банки забележаа подобрување (подобрувањето по одделни показатели се движи во интервал од 1,7 до 5,8 процентни поени). Под претпоставка дека структурата на групите средни и мали банки останала иста како и на 30.06.2010 година, групата мали банки би забележала квартално подобрување кај речиси сите показатели за ликвидност, а групата средни банки повторно би забележала подобрување на показателите за ликвидност, но со нешто помал интензитет.

Графикон 3.2.8
Ликвидна актива/вкупна актива, по
поединечни банки

Графикон 3.2.9
Ликвидна актива/краткорочни обврски, по
поединечни банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: 1. При пресметката на одделните компоненти за анализа на ликвидносната позиција на поединечните банки се земаат предвид и депозитите кај и кредитите на домашните банки (компоненти од активата), односно на страната на пасивата се земаат предвид и депозитите и заемите од домашните банки; 2. Во десниот графикон (графикон бр. 3.2.9: Ликвидна актива/краткорочни обврски, по поединечни банки), од анализата е исклучена „Македонска банка за поддршка на развојот“, бидејќи нејзините краткорочни обврски се еднакви на нула (0).

Анализата на двата побитни показателя за ликвидност по одделни банки³³ упатува на заклучокот дека поголемиот дел од банките забележале подобрување на двата анализирани показатели. Имено, во третиот квартал од 2010 година, показателот за учеството на ликвидната во вкупната актива бележи подобрување кај десет банки (подобрувањето по одделни банки се движи во интервал од 0,2 до 5,1 процентен поен), кај една банка е сè уште непроменет, а кај седум банки забележа влошување (по одделни банки влошувањето на овој показател се движи во интервал од 0,2 до 6,4 процентни поени). Од друга страна, показателот за покриеноста на краткорочните обврски со ликвидната актива забележа квартално зголемување кај девет банки (зголемувањето по одделни банки се движи во интервал од 0,8 до 9,5 процентни поени), кај една банка остана непроменет, а кај седум банки забележа намалување (по одделни банки намалувањето на овој показател се движи од 0,1 до 13,4 процентни поени).

³³ При пресметката на одделните компоненти за анализа на ликвидносната позиција на поединечните банки се земаат предвид и депозитите кај и кредитите на домашните банки (компоненти од активата), односно на страната на пасивата се земаат предвид и депозитите и заемите од домашните банки. При анализата на показателот за соодносот меѓу ликвидната актива и краткорочните обврски по поединечни банки, е исклучена „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје, бидејќи нејзините краткорочни обврски се еднакви на нула.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови

На 30.09.2010 година, стрес-тест анализата којашто се заснова на две хипотетички симулации¹ покажува зголемена отпорност на банкарскиот систем на ликвидносни шокови.

Табела 3.2.4

Учество на ликвидната актива во вкупната актива на ниво на банкарскиот систем, пред и по симулацијата

Опис	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010
Пред симулација	23,3%	27,6%	27,6%
По прва симулација	15,0%	19,6%	19,7%
По втора симулација	2,6%	10,9%	12,8%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стрес-тест анализата по одделни банки и натаму упатува на поизразена чувствителност на поединечни банки на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти. Имено, и покрај годишното и кварталното намалување на можниот процентуален пад на ликвидната актива на ниво на банкарскиот систем и на банката со најголем забележан можен пад на ликвидните средства при симулацијата на хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти, сепак кај пет банки би се јавил недостаток на ликвидна актива при оваа симулација (што сепак претставува намалување на бројот на банки за една во споредба со 30.06.2010 година). Ова упатува на натамошно висока концентрација на депозитната база на поединечни банки и ги потенцира ризиците коишто таа ги носи.

Табела 3.2.5

Процентуален пад на ликвидната актива, на ниво на банкарскиот систем и кај поединечни банки, по хипотетичките симулации

Опис	30.09.2009				30.06.2010				30.09.2010			
	Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки		Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки		Пад на ликвидна актива (во %)		Број на банки	
	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%	на ниво на банкарски от систем	банка со најголем пад	со пад на ликвидна актива > пад на ниво на банкарски систем	со пад на ликвидна актива > 100%
По прва симулација	40,7%	63,1% (r)	2(r);3(c)	0	35,7%	52,9% (r)	2(r);2(c)	0	35,6%	60,2% (r)	2(r);3(c)	0
По втора симулација	91,1%	509,9% (c)	1(r);3(c);2(m)	1(r);3(c)	67,9%	246,9% (c)	2(r);5(c);2(m)	4(c);2(m)	61,6%	118,0% (c)	1(r);6(c);5(m)	3(c);2(m)

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: (r)- голема банка, (c)- средна банка, (m)- мала банка.

¹ Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на две хипотетички симулации:

- **првата симулација** претпоставува повлекување на 20% од депозитите на населението надвор од банкарскиот систем,

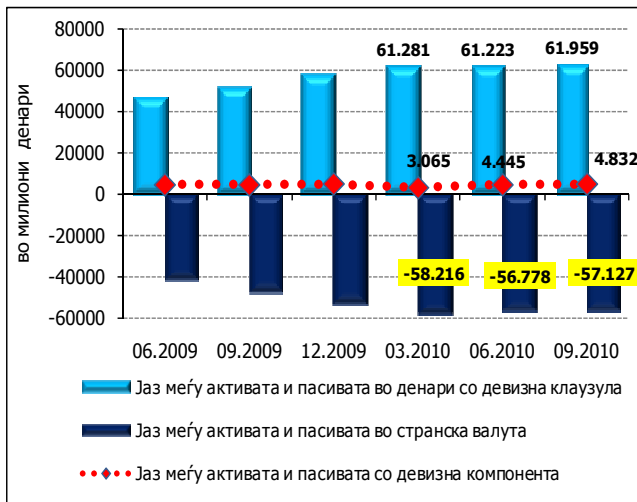
- **втората симулација** претпоставува повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти на секоја банка одделно.

3.3 Валутен ризик

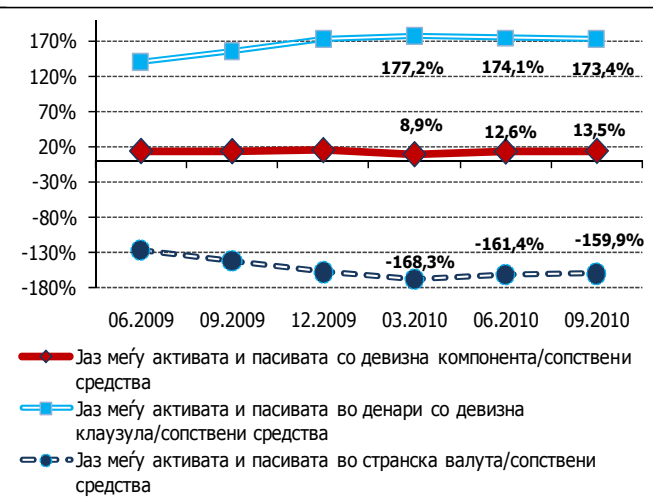
Во третиот квартал од 2010 година, како резултат на позначителниот пад на вложувањата на банките во државни записи во денари со девизна клаузула и на намалувањето на депозитите во денари со девизна клаузула, дојде до намалување на учеството на девизната компонента во вкупните средства и обврски на банките. Истовремено, се зголеми неусогласеноста помеѓу активата и пасивата со девизна компонента (односно се продлабочи јазот помеѓу нив), што во суштина означува зголемување на нивото на валутен ризик на кој се изложени банките.

Според валутната структура на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента, во третиот квартал од 2010 година дојде до натамошно проширување на позитивниот јаз во денари со девизна клаузула и на негативниот јаз во странска валута. Позитивниот јаз помеѓу активата и пасивата во денари со девизна клаузула се зголеми за 736 милиони денари (или за 1,2%), како резултат на поизразеното квартално намалување на обврските во денари со девизна клаузула (34,6%), во однос на кварталниот пад на активата во денари со девизна клаузула (4,6%). Од друга страна, негативниот јаз помеѓу средствата и обврските во странска валута забележа зголемување (за 349 милиони денари, или за 0,6%) пред сè поради поголемиот пораст на пасивата во странска валута, отколку порастот на активата во странска валута.

Графикон 3.3.1
Структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента

Графикон 3.3.2
Учество на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента во сопствените средства на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.09.2010 година, јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем забележа квартално зголемување за 8,7% (или за 387 милиони денари). Ваквото движење, паралелно со порастот на сопствените средства на банките, предизвика благо зголемување на нивниот сооднос од 12,6% (на 30.06.2010 година) на 13,5% (на 30.09.2010 година). Продлабочувањето на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента произлегува од повисокиот квартален пад на пасивата со девизна компонента (за

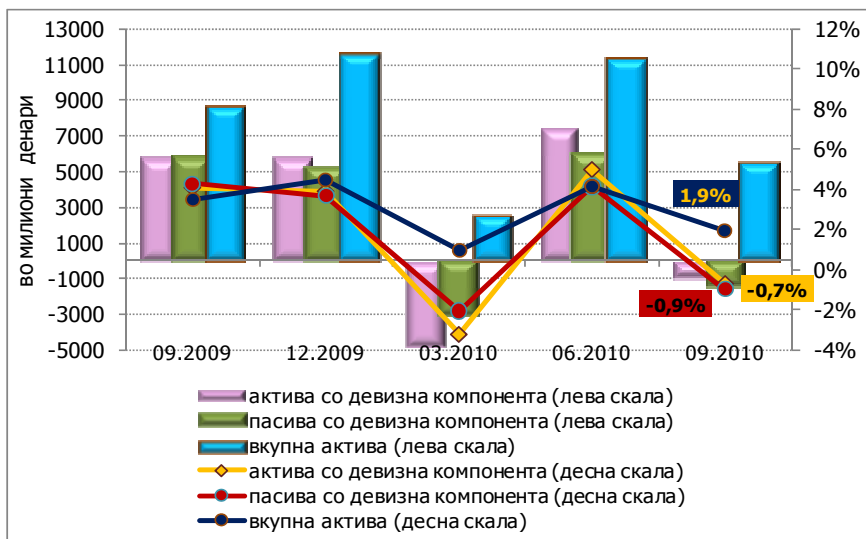
1.421 милион денари, или за 0,9%) во споредба со кварталното намалувањето на активата со девизна компонента (за 1.034 милиони денари, или за 0,7%).

Намалувањето на активата со девизна компонента е резултат на позначителниот пад на вложувањата на банките во државни записи во денари со девизна клаузула (за 2.962 милиона денари), во однос на релативно умерениот раст на девизното кредитирање (за 698 милиони денари) и растот на краткорочните средства пласирани во странски банки (за 621 милион денари). **Кварталниот пад на пасивата со девизна компонента** во најголем дел се должи на позначителното

намалување на депозитите во денари со валутна клаузула на нефинансиските субјекти (за 4.080 милиони денари)³⁴, наспроти зголемувањето на обврските по кредити во девизи (за 2.844 милиони денари)³⁵.

Како резултат на ваквите движења, во третиот квартал од 2010 година, дојде и до намалување на учеството на девизната компонента, и тоа за 1,4 процентни поени во вкупната актива и за 1,5 процентни поени во вкупната пасива на банките.

Графикон 3.3.3
Квартална промена на активата и пасивата со девизна компонента и на вкупната актива

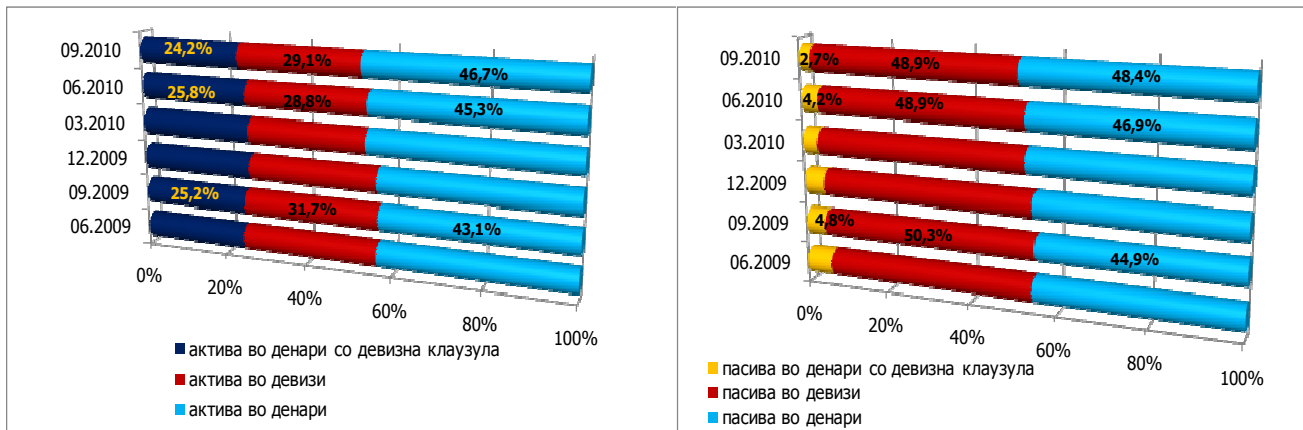

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

³⁴ Позначителниот пад на денарските депозити со девизна клаузула се должи на исплатата на дивиденда од страна на една голема компанија.

³⁵ Растот на обврските по кредити во третиот квартал од 2010 година во најголем дел произлегува од зголеменото краткорочно позајмување на една банка од матичниот субјект и користењето кредитна линија на една банка од меѓународна финансиска институција (ЕИБ - Европска инвестициона банка).

Графикон 3.3.4
Валутна структура на активата (лево) и на пасивата (десно) на банкарскиот систем

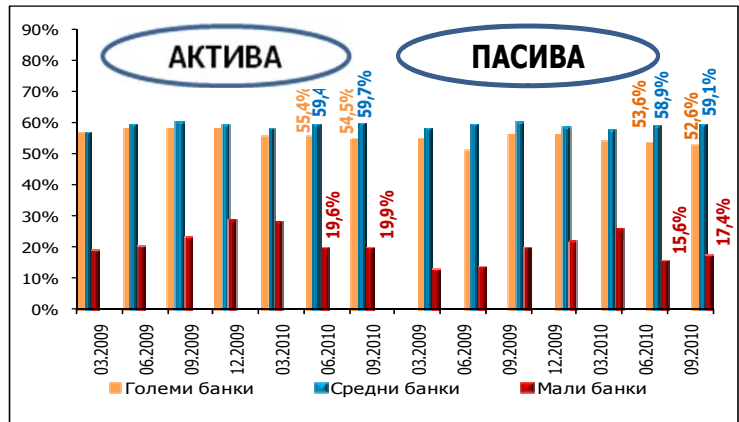

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Наспроти намалувањето на девизната компонента во третиот квартал од 2010 година, денарската компонента на вкупните средства и обврски на банките забележа пораст. Денарската актива се зголеми за 6.532 милиона денари (или за 5,1%), како резултат на зголемените пласмани во благајничките записи на НБРМ (за 3.445 милиони денари) и порастот на кредитирањето во денари (за 2.488 милиони денари), додека пасивата во денари забележа пораст за 6.919 милиони денари (или за 5,2%), што во најголем дел произлегува од засилениот квартален пораст на денарските депозити.

Како и во изминатите периоди, учеството на девизната компонента во вкупните средства и обврски на банкарскиот систем е највисоко кај групата средни банки. Притоа, кај групите средни и мали банки се забележа квартално зголемување на учеството на девизната компонента во вкупната актива и пасива на банките. Наспроти ова, кај групата големи банки беше забележано квартално намалување на учеството на девизната компонента во вкупната актива и пасива.

Графикон 3.3.5
Учество на активата и пасивата со девизна компонента во вкупната актива и пасива, по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во третиот квартал од 2010 година, не се забележаа позначителни поместувања во валутната структура на активата и пасивата со девизна компонента и на јазот помеѓу нив. Еврото и понатаму е најзастапена валута во билансите на банките. Јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем е позитивен во сите валути, со исклучок на американскиот долар.

Табела 3.3.1

Валутна структура на активата и пасивата со девизна компонента и на јазот помеѓу нив

Валута	30.06.2010			30.09.2010		
	Валутна структура на актива со девизна компонента	Валутна структура на пасива со девизна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента	Валутна структура на актива со девизна компонента	Валутна структура на пасива со девизна компонента	Валутна структура на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента
Евро	88,7%	88,9%	82,0%	89,5%	89,7%	81,3%
Американски долар	7,8%	8,1%	-2,3%	6,9%	7,3%	-4,6%
Швајцарски франк	1,8%	1,5%	13,1%	1,9%	1,5%	14,4%
Останато	1,7%	1,5%	7,2%	1,8%	1,5%	8,8%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Соодносот помеѓу отворената девизна позиција³⁶ по одделни валути и сопствените средства кај најголем број од банките не надминува 5%, со исклучок на отворената девизна позиција во евра, којашто кај одделните банки се движи од 1% до околу 38%.

Табела 3.3.2

Отворена девизна позиција по одделни валути/сопствени средства

Отворена девизна позиција по одделни валути/сопствени средства	Број на банки							
	Евро		Американски долар		Швајцарски франк		Останато	
	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка
под 5%	3		8	6	10	4	16	
од 5% до 10%	2	1			1			
од 10% до 20%	4	2						
од 20% до 30%	3							
над 30%	2							

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 30.09.2010 година две банки го надминуваат пропишаниот лимит за агрегатната девизна позиција (30% од сопствените средства).

Табела 3.3.3

Распоред на банките според учеството на агрегатната девизна позиција во сопствените средства, на 30.09.2010 година

Агрегатна девизна позиција/сопствени средства	Број на банки	
	Агрегатна долга позиција	Агрегатна кратка позиција
под 5%	2	1
од 5% до 15%	3	3
од 15% до 30%	6	
над 30%	2	

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

³⁶ Отворената девизна позиција (ОДП), покрај јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента, го опфаќа и јазот на вонбилансните побарувања и обврски.

3.4 Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

Ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности на банките во Република Македонија е присутен во скроман обем, првенствено поради можноста за користење на т.н. прилагодливи каматни стапки, коишто се најзастапени како кај каматочувствителните средства, така и кај каматочувствителните обврски.

Поставеност на регулативната рамка за ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности

Посредувањето меѓу суфицитарните и дефицитарните економски агенти, покрај тоа што ја претставува сржта на оперативното функционирање на банките, неминовно е поврзано со изложување на ризик од промена на каматните стапки. Банките го преземаат овој ризик преку т.н. портфолио за тргување („trading book“), што главно се однесува на активностите поврзани со тргување со должнички хартии од вредност на финансиските пазари. Од друга страна, ризикот од промена на каматните стапки може да се јави и од активностите во т.н. портфолио на банкарски активности („banking book“), пред сè, од прибирањето депозити и пласирањето на средствата во кредити или други должнички инструменти. За ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото за тргување банките требаат да издвојуваат соодветен капитал (составен дел од капиталот потребен за покривање на пазарните ризици), додека ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности е составен дел од вториот столб на Базелската капиталната спогодба (т.н. Базел 2). Ова значи дека банките не се обврзани да издвојуваат посебен дел од капиталот за покривање на овој ризик, освен ако супервизорскиот орган оцени дека тоа е потребно.

Со почетокот на примената на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности („Службен весник на РМ“ број 163/08 и број 144/09) и со доставувањето на првите извештајни форми до НБРМ (на 01.07.2010 година), се создаде можност за оценка на преземеното ниво на ризик од промена на каматните стапки на ниво на банкарскиот систем. **Анализата на агрегираните податоци на ниво на банкарскиот систем овозможува индиректно да се согледаат разликите во деловните стратегии на банките, особено во контекст на преземањето ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, односно нивните склоности за сопствено изложување на влијанието од пазарните сили и варијабли.** Притоа, при оцената на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, потребно е да се имаат предвид одредени специфичности дадени во Одлуката, а коишто имаат влијание врз процесот на идентификување, мерење, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

Имено, Одлуката предвидува три типа договорни каматни стапки коишто банките би можеле да ги имаат во своите позиции - фиксна, варијабилна и прилагодлива. Позициите со фиксна каматна стапка се распоредуваат во соодветни временски периоди (рочни сегменти) според преостанатиот (резидуалниот) рок на достасување на позициите, при што позициите кај кои со договорите е предвидена ануитетска отплата, се распоредуваат според преостанатиот рок на достасување на секој од одделните ануитети. Позициите со варијабилна каматна стапка се распоредуваат во соодветните временски периоди (рочни сегменти) според времето коешто треба да измине до следната договорена промена на каматната стапка, со тоа што позициите кај кои со договорите е предвидена ануитетска отплата, се распоредуваат според преостанатиот рок на достасување на секој одделен ануитет за

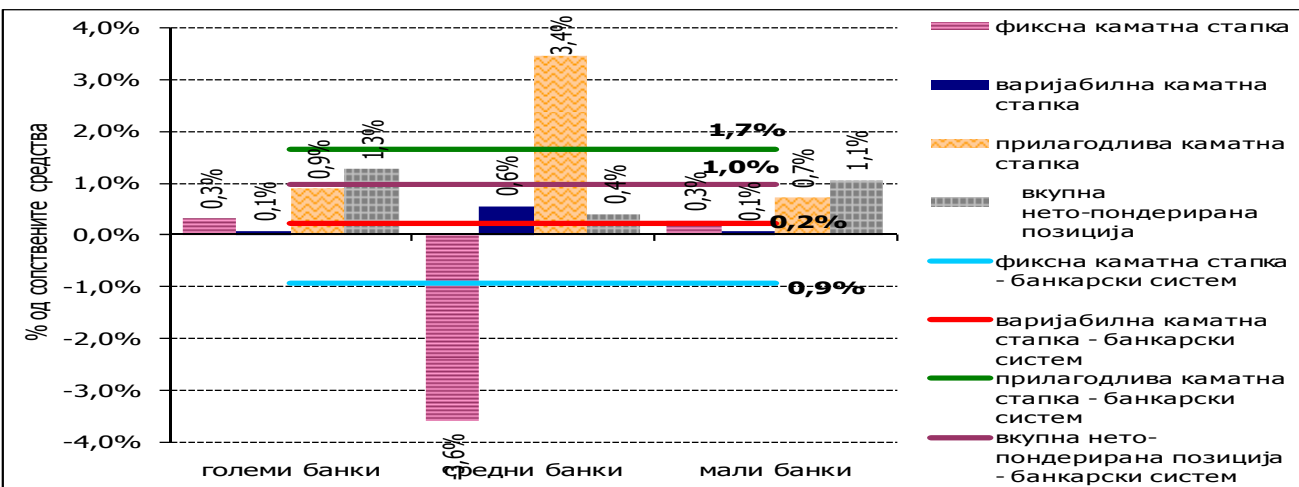
периодот пред датумот на следната прецена на каматната стапка. Како позиции со прилагодливи каматни стапки, се сметаат позициите каде што каматната стапка се менува врз основа на одлука на соодветен орган на банката. Во практиката, вообичаено, одлуката за промената на каматните стапки (т.е. „прилагодувањето на висината на каматната стапка“) се прави со промена на каматната политика (т.е. политиката на цени, односно тарифата) на банката, од страна на надлежен орган. Притоа, кај овие позиции, исто како и кај позициите коишто немаат или кај кои не може со сигурност да се утврди рокот на достасување (на пример, депозитите по видување), со Одлуката е наметната обврска за утврдување на веројатноста и зачестеноста од промена на каматните стапки. Така, утврдената веројатност и зачестеност од промена на каматните стапки претставуваат основа за распоредување на овие позиции во соодветни рочни сегменти. Оттука, начинот и методот којшто го одбрале банките за утврдување на веројатноста и зачестеноста од промена на каматните стапки кај овие позиции, има клучно влијание врз промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности.

Воедно, согласно со одредбите на Одлуката, економската вредност на портфолиото на банкарски активности, односно нето-позицијата на портфолиото на банкарски активности, претставува сегашната вредност на очекуваните нето парични текови од портфолиото на банкарски активности, дисконтирани со пазарна каматна стапка. Банката е должна да ги распореди каматочувствителните средства и обврски од портфолиото на банкарски активности во дефинирани тринаесет рочни сегменти, т.е. временски периоди и тоа за одделните каматни стапки (фиксна, варијабилна и променлива) и за одделните значајни валути. Нето-позицијата за секој од рочните сегменти се добива како разлика меѓу активните и пасивните позиции и таа се множи со дефиниран пондер којшто претставува претпоставена промена на каматните стапки за два процентни поена, односно стандарден каматен шок. Така се добива нето пондерираната позиција за определен временски период, којашто всушност ја претставува промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности за тој временски период со користење стандарден каматен шок³⁷. Збирот на нето пондерираните позиции за сите рочни сегменти, за одделните каматни стапки и по одделни валути, независно од тоа дали тие позициите се долги или кратки, ја претставува вкупната пондерирана вредност, односно нето-пондерираната позиција за одделна банка. Основното мерило за ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности се добива кога така пресметаната нето пондерирана позиција ќе се стави во однос на сопствените средства на банката. Доколку соодносот достигне или надмине 20%, банката треба да подготви предлог-мерки за негово намалување. Народната банка може да ги прифати предложените мерки, или да ѝ наложи на банката поинакви мерки и рокови за намалување на тој сооднос.

³⁷ Согласно со Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, стандарден каматен шок претставува паралелна позитивна или негативна промена на каматните стапки за два процентни поена.

Ризикот од промена на каматните стапки, при постоечкото регулаторно опкружување³⁸, нема поголемо значење во палетата ризици со кои се соочуваат банките при своето работење, односно тие во значителна мера ги контролираат или ги избегнуваат изворите на ризикот од промена на каматни стапки. Нето пондерираната позиција на ниво на банкарскиот систем³⁹ на 30.09.2010 година, изнесува 359 милиони денари, односно претставува 1,0% од сопствените средства. Анализирани по поединечни банки, нето пондерираната позиција претставена како однос со сопствените средства се движи во интервал од 0,1% до 11,9%, со медијана од 1,9%, при што ниту една банка не го надминува поставениот лимит од 20% за односот меѓу нето пондерираната позиција и сопствените средства. Притоа, релативно нискиот однос на нето пондерираната позиција со сопствените средства би требало да значи дека промените на каматните стапки не би имале поголемо влијание врз економската вредност на портфолиото

Графикон 3.4.1
Однос на нето пондерираната позиција и сопствените средства по одделни типови каматни стапки, за банкарскиот систем и по групи банки на 30.09.2010 година

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

на банкарски активности. Но, овој заклучок треба да се прифати со доза на внимателност и тоа пред сè поради користењето клаузули во договорите за т.н. прилагодливи каматни стапки (т.е. вградени опции со кои се пренесува ризикот од промена на каматните стапки врз клиентите), кај кои во суштина банката може еднострано да ја промени висината на каматната стапка, и тоа во кое било време, во која било насока и за која било големина. Токму оттука, незначителниот однос на нето пондерираната позиција со сопствените средства не значи дека ризикот од промена на каматните стапки не постои или нема значење, туку само ја отсликува постоечката практика на банките овој ризик да го пренесат на корисниците

³⁸ При евентуалните промени во регулативата (на пр. во доменот на облигациските односи, заштита на потрошувачи, договори за финансиски услуги и сл.) со кои би се воспоставила рамка за користењето на клаузулите за еднострана прилагодливост на каматните стапки, ризикот од промена на каматните стапки за банките би добил поинаков обем и димензија. Имено, при променето регулаторно опкружување, одлучувачко значење би имал третманот на постоечките позиции со прилагодлива каматна стапка, односно дали тие би се прекласифицирале како позиции со фиксни каматни стапки или позиции со варијабилни каматни стапки.

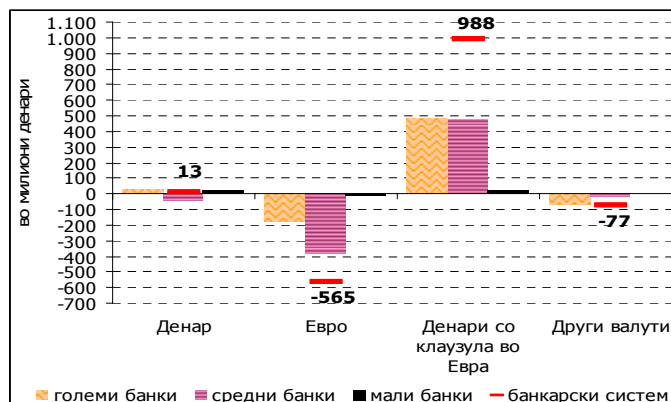
³⁹ Нето пондерираната позиција на ниво на банкарскиот систем се добива со агрегирање на апсолутните износи на нето пондерираните позиции на одделните банки.

на банкарските производи, а кај себе да го преземаат и го задржуваат само кредитниот ризик којшто би произлегол од одреден деловен однос. Користењето на т.н. прилагодливи каматни стапки кај одредени категории банкарски производи ја наметнува дилемата дали целта на нивното користење е подобро управување, избегнување или пренесување на преземени ризици, или служи како инструмент за управување со ликвидноста и профитабилноста на банките.

Најголема улога во формирањето на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности го имаат позициите во евра и во денари со

валутна клаузула во евра. Имено, на ниво на банкарскиот систем, позициите во денари со валутна клаузула во евра главно формираат позитивна нето пондерирана позиција, додека позициите во евра формираат негативна пондерирана позиција. Ова првенствено произлегува од структурните карактеристики на средствата и изворите на финансирање на банките, а пред сè присуството на финансиските инструментите во денари со валутна клаузула во активата на банките, во услови кога депозитното јадро во денари и во евра е главен извор на финансирање на активностите. Оваа појава е особено воочлива кај групите големи и средни банки.

Графикон 3.4.2
Валутна структура на нето пондерираната позиција на 30.09.2010 година

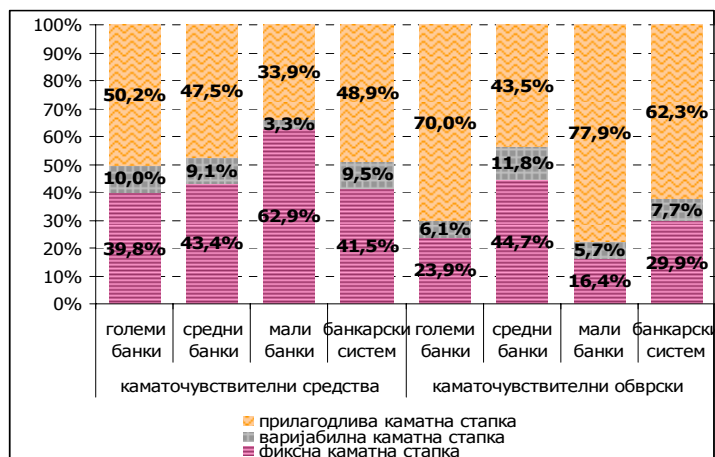

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Структурата на каматочувствителните средства и обврски, според типот на каматна стапка ја потврдува важноста на

прилагодливите каматни стапки во формирањето на нето-позицијата, а со тоа и практиката на домашните банки да имаат контрола врз можните промени на каматните стапки. Во структурата на каматочувствителните позиции во активата на банките, на 30.09.2010 година, најголемо учество од 48,9% има каматочувствителната актива со прилагодливи каматни стапки, по која следи каматочувствителната актива со фиксни каматни стапки со учество од 41,5%, додека активата со варијабилни

Графикон 3.4.3
Структура според типот на каматни стапки на каматочувствителните средства и обврски на 30.09.2010 година

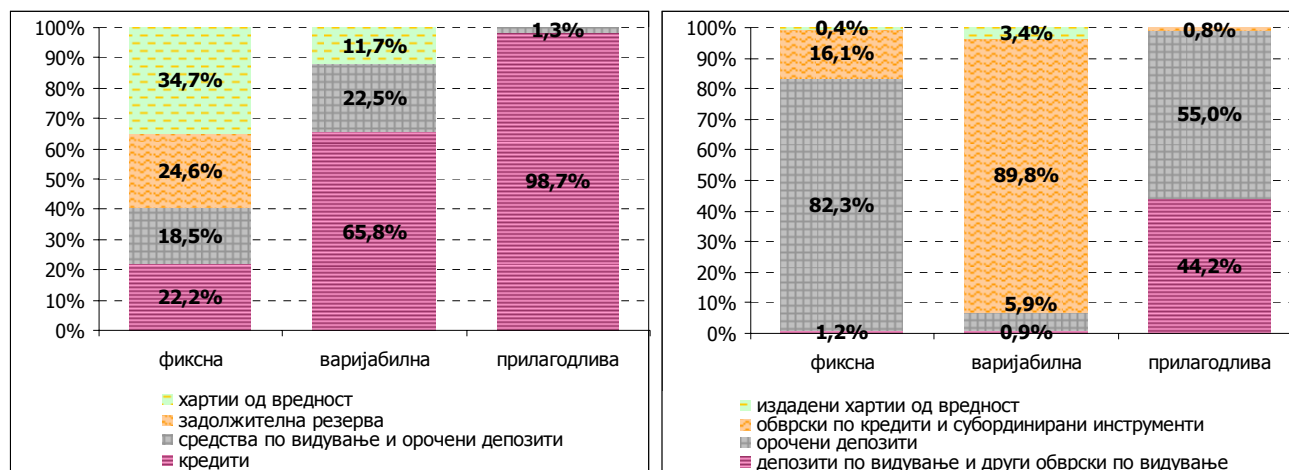
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

каматни стапки учествува со релативно скромни 9,5%. Учетството на кредитите со прилагодлива каматна стапка во вкупните кредити е уште поизразено и на 30.09.2010 година изнесува 75,7%, со што тие како финансиски инструмент формираат 98,7% од вкупната актива којашто има прилагодливи каматни стапки. Наспроти тоа, во активата со фиксни каматни стапки кредитите учествуваат со 22,2%, но доминираат пласманите на банките во хартии од вредност (благајнички записи издадени од НБРМ, државни записи, државни обврзници), издвоената задолжителна резерва во НБРМ, како и орочените депозити во странски банки, коишто се претежно со фиксни каматни стапки.

Прилагодливите каматни стапки се најзастапени и во структурата на каматочувствителните обврски на банкарскиот систем. На 30.09.2010 година, позициите со прилагодлива каматна стапка формираат 62,3% од вкупните каматочувствителни обврски. Притоа, прилагодливата каматна стапка се користи првенствено кај прибраните депозити, коишто формираат 99,2% од позициите со прилагодлива каматна стапка во пасивата на банките. Воедно, од вкупниот износ на депозити, на 30.09.2010 година 70,9% се депозити со прилагодлива каматна стапка, што во одреден степен произлегува од депозитите по видување, каде што овој тип каматна стапка е присутна кај 98,3% од овие депозити. Кај орочените депозити, независно од рокот на кој се орочени, прилагодливата каматна стапка е присутна кај 57,8% од нив, додека забележително присуство има и фиксната каматна стапка со учество од 41,4%. Обврските со фиксна каматна стапка опфаќаат 29,9% од вкупните каматочувствителни обврски и главно произлегуваат од депозитите. Обврските со варијабилна каматна стапка првенствено се должат на обврските врз основа на кредити, субординирани инструменти и хибридни капитални инструменти, коишто формираат 89,8% од обврските со варијабилна каматна стапка.

Графикон 3.4.4

Структура на каматочувствителните средства (лево) и обврски (десно) според типот на каматни стапки и според ставките коишто ги сочинуваат, на 30.09.2010 година

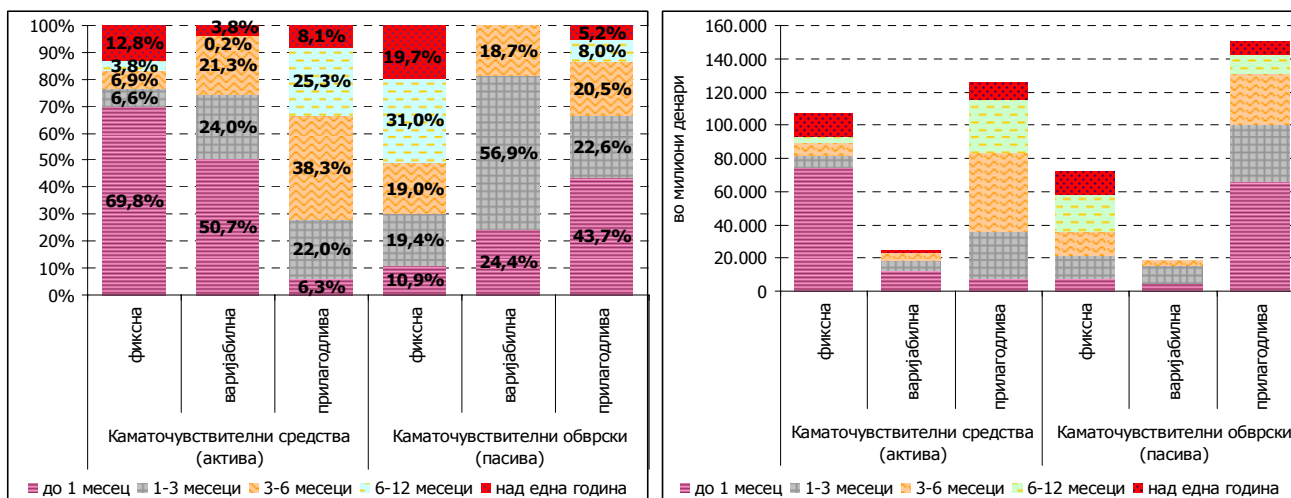
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од аспект на рочната структура на каматочувствителните средства и обврски на банките со фиксна каматна стапка, се забележуваат големи разлики во

учеството на позициите со преостанат рок на достасување до еден месец на страната на активните и пасивните позиции. Овие разлики произлегуваат од фактот што задолжителната резерва и благајничките записи на НБРМ се класифицираат во рочниот сегмент до еден месец. **Во рочната структура на средствата и обврските со варијабилна каматна стапка⁴⁰ постои релативно поголем степен на усогласеност на позициите според периодите на повторна промена на каматните стапки, коишто главно се пократки од една година.**

Графикон 3.4.5

Структура (лево) и апсолутен износ (десно) на каматочувствителните средства и обврски според типот на каматни стапки и според рочната структура, на 30.09.2010

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Анализата на рочната структура на каматочувствителните позиции со прилагодливите каматни стапки е посебна, бидејќи рочната неуогласеноста меѓу каматочувствителните средства и обврски првенствено зависи од тоа какви се претпоставките на банките околу веројатноста и зачестеноста на промената на каматните стапки кај овие позиции. Оттука, **рочната структура на позициите со прилагодлива каматна стапка индиректно ги покажуваат очекувањата на банките околу периодот до следното „прилагодување“ на висината на каматните стапки.** Според тоа, кај средствата со прилагодлива каматна стапка, најголемо учество во рочната структура имаат средствата за кои банките очекуваат промена на каматната стапка во период од три до шест месеци по 30.09.2010 година, односно во првиот квартал на 2011 година. Во рочната структура на обврските со прилагодлива каматна стапка, главно место имаат обврските со период на промена на каматните стапки до еден месец, првенствено заради тоа што најголемиот дел од депозитите по видување се класифицирани во овој рочен сегмент.

⁴⁰ Позициите со варијабилна каматна стапка се распоредуваат во соодветните временски периоди (рочни сегменти) според времето коешто треба да измине до следната договорена промена на каматната стапка, со тоа што позициите кај кои со договорите е предвидена ануитетска отплата се распоредуваат според преостанатиот рок на достасување на секој одделен ануитет за периодот пред датумот на следната преоцена на каматната стапка.

3.5 Ризик од несолвентност

Во третиот квартал од 2010 година продолжи трендот на одржување релативно висока солвентна позиција на банкарскиот систем во Република Македонија.

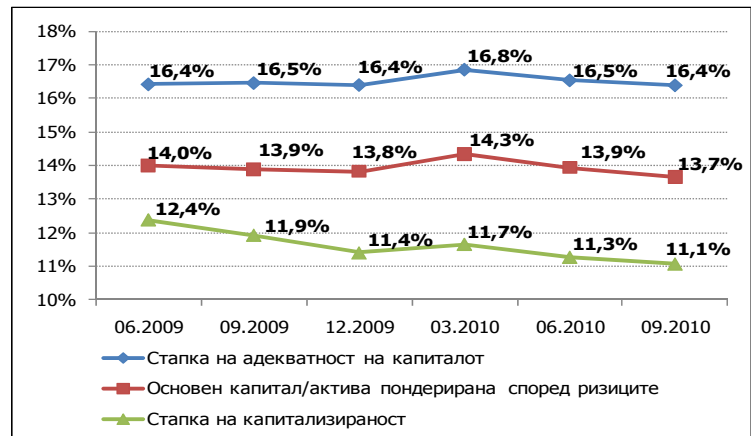
Кварталниот раст на активата пондерирана според ризиците на банкарскиот систем е малку позасилен во споредба со растот на сопствените средства на банките. Во овој квартал, најзначителен извор за зголемувањето на сопствените средства на банкарскиот систем претставуваат субординираните инструменти.

3.5.1 Показатели за солвентноста и капитализираноста на банкарскиот систем

Стапката на адекватност на капиталот забележа минимално квартално намалување од 0,1 процентен поен, при поголем квартален пораст на активата пондерирана според ризиците, во споредба со кварталниот пораст на сопствените средства. И покрај

незначителниот пад, во третиот квартал од 2010 година, **стапката на адекватност на капиталот на ниво на банкарскиот систем е сè уште двојно повисока од законскиот минимум од 8,0% и изнесуваше 16,4%**. На 30.09.2010 година, само една банка имаше стапка на адекватност на капиталот помала од 12,0% (11,4%), а дури шест банки имаа стапка на адекватност на капиталот поголема од 30,0%. **Квартално намалување од 0,2 процентни поена забележаа и показателот „Тиер - 1“⁴¹ и стапката на капитализираност⁴².**

Графикон 3.5.1
Движење на показателите за солвентност и капитализираност

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

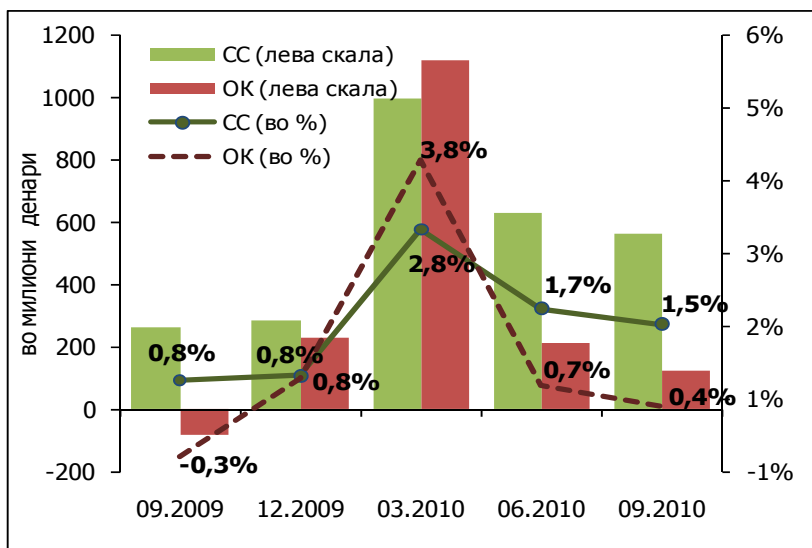
⁴¹ Показателот „Тиер - 1“ е пресметан како сооднос помеѓу основниот капитал (по одбитни ставки) и активата пондерирана според ризиците.

⁴² Стапката на капитализираност претставува сооднос на капиталот и резервите на банките со вкупната актива.

3.5.2. Сопствени средства и актива пондерирана според ризиците

Во третиот квартал од 2010 година, сопствените средства на банкарскиот систем продолжија да растат, но со послаб интензитет. На 30.09.2010 година, тие изнесуваа 37.303 милиони денари и во споредба со крајот на првото полугодие од 2010 година забележаа зголемување за 563 милиони денари, или за 1,5%. Најголем придонес во нивниот пораст (од 78,2%) имаше дополнителниот капитал 1, односно зголеменото користење на субординираните инструменти (на коишто отпаѓаат 96% од вкупниот дополнителен капитал на банките)⁴³. И покрај тоа, значењето на дополнителниот капитал 1 за вкупните сопствени средства се задржа на значително пониско ниво, наспроти основниот капитал којшто и понатаму формира најголем дел од нив⁴⁴.

Графикон 3.5.2
Квартална промена на сопствените средства и основниот капитал

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: СС - сопствени средства; ОК - основен капитал.

Покрај порастот на дополнителниот капитал, придонес во порастот на сопствените средства (од 21,8%) имаше и поголемиот основен капитал. Во третиот квартал од 2010 година, основниот капитал на банкарскиот систем забележа релативно мал пораст од 0,4% којшто е резултат на новата емисија на обични акции од страна на една средна банка⁴⁵. Наспроти ваквите движења, на 30.09.2010 година, тековната загуба како одбитна ставка од основниот капитал е поголема за 63,3% во споредба со крајот на вториот

⁴³ На квартална основа субординираните инструменти коишто може да бидат дел од дополнителниот капитал 1 пораснаа за 452 милиона денари, или за 8,2%, од кои 88% се должат на растот на овие инструменти кај групата големи банки.

⁴⁴ За разлика од најголемото учество на основниот капитал во структурата на вкупните сопствени средства на банкарскиот систем од 83,3%, учеството на дополнителниот капитал 1 во структурата на сопствените средства е помало и изнесува 16,7%.

⁴⁵ Во третиот квартал од 2010 година е остварена емисија на обични акции со вкупна номинална вредност од 413 милиони денари. Од нив, 307 милиони денари е номиналната вредност на обичните акции емитувани од страна на една средна банка, а останатите 106 милиони денари се однесуваат на номиналната вредност на обичните акции емитувани од страна на една мала банка, којашто преку остварената емисија само врши распределување на задржаната добивката од 2007, 2008 и 2009 година.

квартал од 2010 година, што е и една од причините за забавениот раст на сопствените средства во текот на овој квартал (анекс бр.20 - Сопствени средства по групи банки).

Во третиот квартал од 2010 година, значително послаб интензитет на раст се забележува и кај активата пондерирана според ризиците.

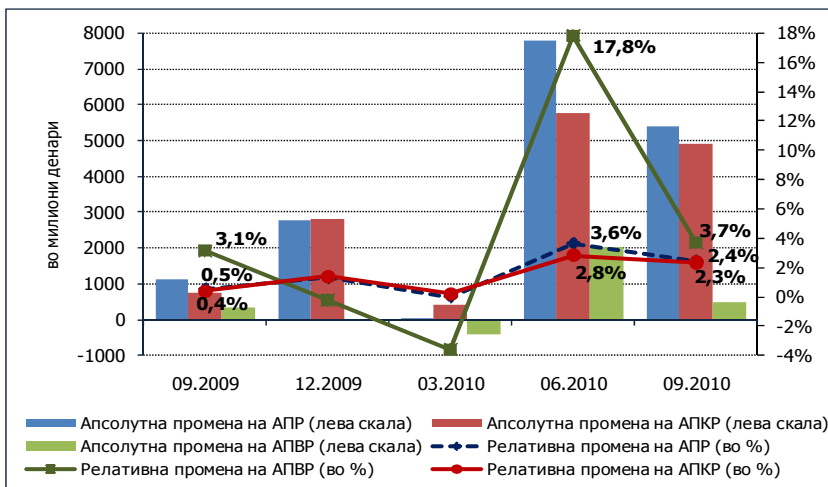
На 30.09.2010 година,

активата пондерирана според ризиците изнесуваше 227.597 милиони денари (анекс бр. 19 - Стапка на адекватност на капиталот, по групи банки). Во споредба со претходниот квартал, активата пондерирана според кредитниот ризик се зголеми за 4.900 милиони денари (или за 2,3%), а активата пондерирана според валутниот ризик - за 493 милиони денари (или за 3,7%). Порастот на активата пондерирана според ризиците

на ниво на банкарскиот систем во најголема мера е условен од групата средни банки, што се должи на преминот на „Македонска банка за поддршка

на развојот“ АД Скопје од групата мали во групата средни банки⁴⁶. **Во третиот квартал од 2010 година, во структурата на активата пондерирана за ризиците, највисоко учество од 94% (коешто во споредба со вториот квартал од 2010 година остана непроменето) има активата пондерирана според кредитниот ризик.**

Графикон 3.5.3
Квартална промена на АПКР, АПВР и АПР на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка:

АПКР - актива пондерирана според кредитниот ризик;

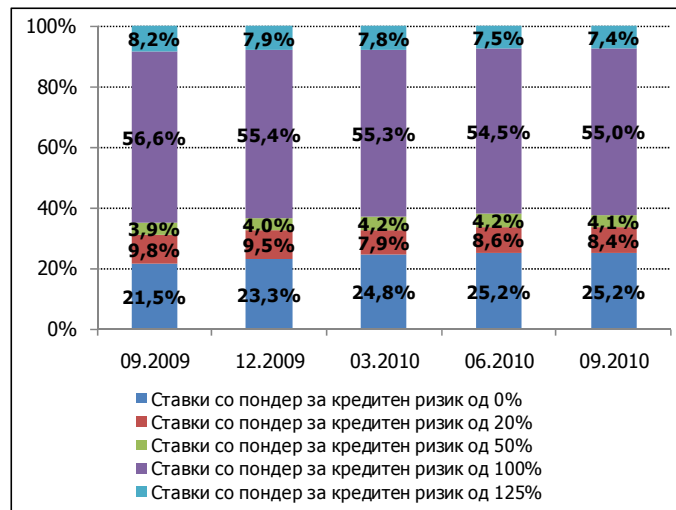
АПВР - актива пондерирана според валутниот ризик;

АПР - актива пондерирана според ризиците.

⁴⁶ Доколку не настане вакви структурни промени во банкарскиот систем на Република Македонија, во третиот квартал од 2010 година најголемо учество во порастот на активата пондерирана според кредитниот ризик (58,2%), односно на активата пондерирана според валутниот ризик (57,5%) ќе имаше групата големи банки.

Во третиот квартал од 2010 година, најголем квартален пораст од 4.850 милиони денари (или 2,9%) забележаа активностите на банките коишто при пресметката на активата пондерирана според кредитниот ризик се пондерираат со 100%⁴⁷. Со тоа, за вкупниот пораст на активностите изложени на кредитен ризик придонесоа со 79,2%. Воедно, овие ставки (со пондер на ризик од 100%), коишто главно го опфаќаат кредитното портфолио на банките и понатаму се најзастапени во структурата на вкупните активности изложени на кредитен ризик. Значителен квартален пораст од 1,8% забележаа и ставките со пондер од 0%, што главно се должи на зголеменото вложување на банките во благајнички записи во овој квартал. Наспроти ваквите движења, ставките со пондер од 20% бележат квартално намалување од 0,7%.

Графикон 3.5.4
Структура на вкупните активности изложени на кредитен ризик

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: Пресметката е заснована на сметковствената вредност на билансните и вонбилансните ставки, намалена за износот на издвоената исправка на вредноста и посебната резерва.

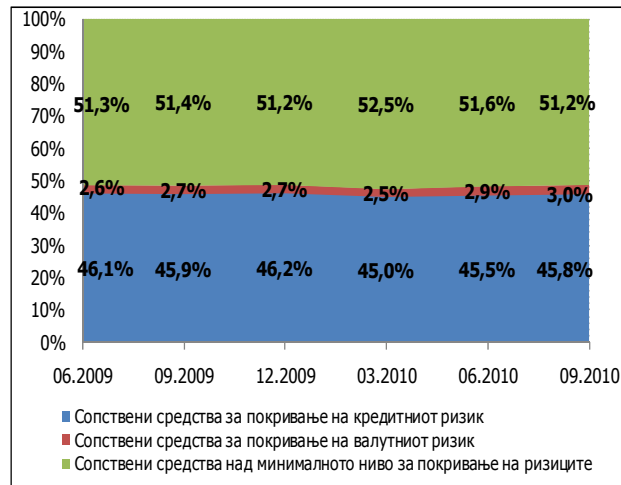
Побрзиот квартален раст на активата пондерирана според ризиците, во споредба со кварталниот пораст на сопствените средства, предизвика намалување (за 0,4 процентни поени) на учеството на сопствените средства над минималното потребно ниво⁴⁸ во вкупните сопствени средства на банките. Сепак, банките располагаат со сопствени средства коишто се доволни за покривање на постојните ризици, како и за преземање дополнителни активности. На 30.09.2010 година, 51,2% од сопствените средства на банките се над нивото потребно за покривање на идентификуваните ризици.

⁴⁷ Пред сè побарувањата врз основа на кредити, камати и други побарувања освен побарувањата за кои важат другите пондери на ризичност.

⁴⁸ Минималното потребно ниво на сопствените средства за покривање ризици се пресметува како збир од капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик (8% од активата пондерирана според кредитниот ризик) и капиталот потребен за покривање на валутниот ризик (8% од збирот на апсолутниот износ на нето-позицијата во злато и агрегатната девизна позиција). Разликата меѓу вкупните сопствени средства и минималното потребно ниво на сопствените средства за покривање ризици го претставува нивото на сопствените средства над минималното потребно ниво.

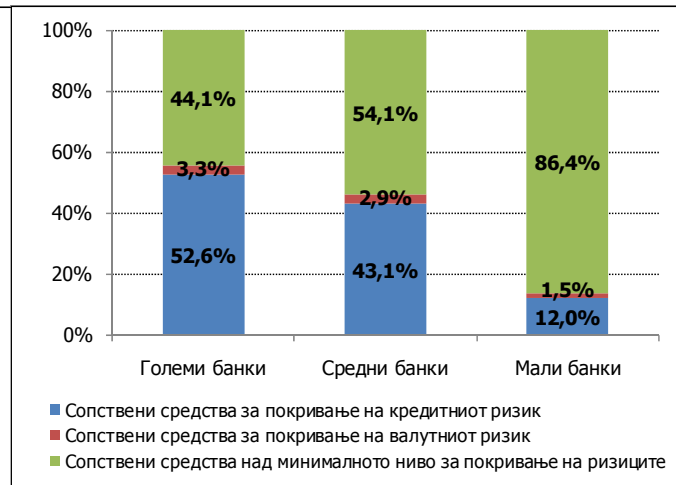
Графикон 3.5.5

Распределба на сопствените средства на банките за покривање на одделните ризици

Графикон 3.5.6

Распределба на сопствените средства за покривање на одделните ризици по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Групата мали банки располага со највисоко ниво (86,4%) на сопствени средства коишто се над нивото потребно за покривање на ризиците. Ваквата состојба е одраз на релативно високото ниво на капитализираност, наспроти релативно помалата кредитна активност на оваа група банки. Кај групата големи банки најголем дел од сопствените средства се користи за покривање на кредитниот ризик (52,6%), што се должи на големата кредитна активност на оваа група банки и следствено, најголемата улога во финансиското посредување на ниво на банкарскиот систем.

Табела 3.5.1

Показатели за солвентност и капитализираност, по одделни групи банки

Показатели за солвентност и капитализираност	ГОЛЕМИ БАНКИ					СРЕДНИ БАНКИ					МАЛИ БАНКИ				
	09.2009	12.2009	03.2010	06.2010	09.2010	09.2009	12.2009	03.2010	06.2010	09.2010	09.2009	12.2009	03.2010	06.2010	09.2010
Стапка на адекватност на капиталот	13.9%	13.8%	14.7%	14.3%	14.3%	17.4%	17.4%	16.8%	16.9%	17.4%	50.28%	48.10%	47.48%	43.40%	59.02%
Основен капитал/актива пондерирана според ризиците	11.0%	10.9%	11.9%	11.6%	11.4%	15.1%	15.1%	14.6%	14.1%	14.9%	50.27%	48.08%	47.48%	43.40%	59.01%
Стапка на капитализираност	9.7%	9.1%	9.8%	9.6%	9.5%	11.5%	11.4%	11.1%	10.4%	11.5%	45.0%	42.8%	39.0%	37.0%	36.3%
Сопствени средства за покривање на кредитниот ризик	54.6%	55.3%	51.8%	52.6%	52.6%	44.5%	44.5%	46.0%	45.5%	43.1%	12.1%	12.7%	13.2%	14.6%	12.0%
Сопствени средства за покривање на валутниот ризик	2.9%	2.9%	2.7%	3.2%	3.3%	1.6%	1.5%	1.6%	1.7%	2.9%	3.9%	4.0%	3.6%	3.8%	1.5%
Сопствени средства над минималното ниво за покривање на ризиците	42.4%	41.9%	45.5%	44.2%	44.1%	53.9%	54.0%	52.5%	52.7%	54.1%	84.1%	83.4%	83.2%	81.6%	86.4%

Извор: интерни пресметки на НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на хипотетички шокови со состојба на 30.09.2010 година

На 30.09.2010 година, спроведените стрес-тест симулации¹ за отпорноста на банкарскиот систем и на одделните банки во Република Македонија на евентуални шокови покажаа дека банкарскиот систем и понатаму е релативно отпорен на влијанието на овие шокови. Сепак, при спроведувањето одредени симулации се забележува намалување на адекватноста на капиталот кај поединечни банки под 8%.

Табела 3.5.2

Резултати од стрес-тест симулациите за отпорноста на банкарскиот систем и одделните банки на хипотетички шокови, со состојба на 30.09.2010 година

Реден број на симулација	Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем, пред симулација	Адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем, по симулација	Медијална вредност од стапките на адекватност на капиталот на поединечните банки по симулација	Број на банки чија адекватност на капиталот по симулација е под адекватноста на капиталот на банкарскиот систем, по симулација
1	16,4%	15,7%	16,9%	2 (г); 4 (с)
2	16,4%	14,3%	15,9%	2 (г); 4 (с)
3	16,4%	12,7%	15,2%	2 (г); 3 (с)
4	16,4%	14,3%	15,9%	2 (г); 4 (с)
5	16,4%	12,6%	15,1%	2 (г); 3 (с)
6	16,4%	12,7%	15,1%	2 (г); 3 (с)
7	16,4%	16,3%	17,5%	2 (г); 5 (с)
8	16,4%	14,0%	16,0%	3 (г); 4 (с)

Извор: интерни пресметки на НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Забелешка: (г)- голема банка; (с)- средна банка; (м)- мала банка.

¹ Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на осум хипотетички симулации, од кои:

- три симулации за изолиран кредитен шок, (зголемување на изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 10%, 30% и 50%),
- четврта симулација како комбинација на кредитен и каматен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 30% и пораст на домашните каматни стапки за 5 процентни поени),
- петта симулација како комбинација на кредитен и девизен шок (зголемување на изложеноста на кредитен ризик во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50% и депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20%),
- шеста симулација како комбинација на шоките на страната на кредитниот ризик, девизниот ризик и ризикот на каматна стапка (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50%, депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20% и зголемување на домашните каматни стапки за 5 процентни поени),
- седма симулација, апрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар во висина од 20%,
- осма симулација, истовремена прекласификација во категоријата на ризик „В“ на петте најголеми кредитни изложености кон нефинансиски субјекти (вклучувајќи ги и поврзаните субјекти).

Измени на Базелската капитална спогодба (вovedување на Базел III) и првични процени за нивното влијание врз адекватноста на капиталот на банките во Република Македонија

Со цел да одговори на ефектите на глобалната финансиска криза, во последните две години Базелскиот комитет за банкарска супервизија изработи повеќе предлози за унапредување на постојната капитална рамка и зајакнување на прудентните стандарди. Во таа насока се и последните предлог-измени (реформи) на Базелската капитална спогодба, познати како **Базел III**, коишто беа усвоени од страна на највисокиот орган на Базелскиот комитет во август и септември 2010 година.

Најзначајните елементи на предложената реформа на капиталната рамка можат да се поделат во дела: зајакнување на капиталната рамка (зголемување на потребното ниво капитал) и воведување меѓународен ликвидносен стандард. Со оглед на значајноста на промените предвидени со реформата, Базелскиот комитет дефинира и временска рамка (динамика) за постепена примена на новите стапки. Притоа, дефинирана е различна временска рамка за остварувањето на повисокиот капитален стандард (заедно со стапката на задолженост) и за новиот ликвидносен стандард.

Зголемување на нивото на капитал потребен за покривање на ризиците

Основната цел на првиот дел на реформата на капиталната рамка е подобрување на квалитетот на структурата на сопствените средства на банките, преку зголемување на нивото и учеството на основните елементи на капиталот „Тиер 1“ (основен капитал). Од аспект на дефиницијата на основниот капитал, поголемо значење се става на акционерскиот капитал (обични акции и задржана добивка), отколку на инструментите со должнички карактеристики и понизок квалитет. Минималниот однос помеѓу акционерскиот капитал (т.н. common equity) и активата пондерирана според ризикот се зголемува од сегашните 2% на 4,5%. Зголемувањето на овој однос е проследено со зголемувањето на стапката на основниот капитал (Tier - 1 ratio) од 4% на 6%, додека вкупната стапка на адекватноста на капиталот останува непроменета (8%).

Меѓутоа, со предложената реформа се предлагаат два дополнителни износа на потребен капитал (т.н. capital buffers): за зачувување на капиталот (capital conservation buffer) и противцикличен капитал (countercyclical buffer), коишто предизвикуваат зголемување на потребното ниво на капитал на банките. *Дополнителниот износ за зачувување на капиталот* може да се состои само од акционерски капитал (емисии на акции, зголемување на задржаната добивка), при што мора да изнесува најмалку 2,5% од активата пондерирана според ризиците, додека вториот вид дополнителен капитал (*противцикличен капитал*) може да се движи од 0-2,5% во зависност од состојбите во кои се наоѓа националниот финансиски систем⁴⁹.

Ако се имаат предвид овие два дополнителни износа на капитал коишто се формираат од акционерскиот капитал, произлегува дека вкупното ниво на акционерски капитал треба да биде најмалку 7% во однос на активата пондерирана според ризикот, а во случај на воведување на максималната висина на противцикличен капитал, акционерскиот капитал може да достигне и до 9,5% од активата пондерирана според ризикот. Висината на основниот капитал (Tier 1) се зголемува на најмалку 8,5% од активата пондерирана според ризикот (11% доколку во целост се воведат барањето за издвојување противцикличен капитал). Вкупниот износ на сопствени средства треба да достигне најмалку 10,5% од активата пондерирана според ризикот. **Оттука, иако предложената реформа не ја менува минималната висина на стапката на адекватноста на капиталот, преку воведувањето дополнителни износи на потребен капитал, висината на оваа стапка се**

⁴⁹ Висината на противцикличниот капитал ја утврдува секој национален супервизорски орган, во зависност од фазата на економскиот циклус во која се наоѓа националната економија.

зголемува најмалку за дополнителни 2,5 процентни поена и реално достигнува повисоко ниво од пропишаното ниво од 8%

Процесот на примена на новите барања за висината на сопствените средства ќе се спроведува постепено во неколку фази во периодот од почетокот на 2013 година до почетокот на 2015 година. Воведувањето на дополнителниот износ за зачувување на капиталот ќе започне во 2016 година и ќе заврши на 01.01.2019 година, при што е предвидено секоја година овој износ да се зголемува за 0,625%. Со постепеното зголемување на овој вид капитал ќе се зголемува и вкупниот износ на потребен капитал (од 8% на 10,5%). На земјите коишто остваруваат значителен кредитен раст им се препорачува во предвидената динамика да го вклучат и потребниот износ на противцикличен капитал.

Процена на нивото на капитал потребен за покривање на ризиците во банкарскиот систем на Република Македонија, преку примена на елементите од новата капитална рамка (БАЗЕЛ III)

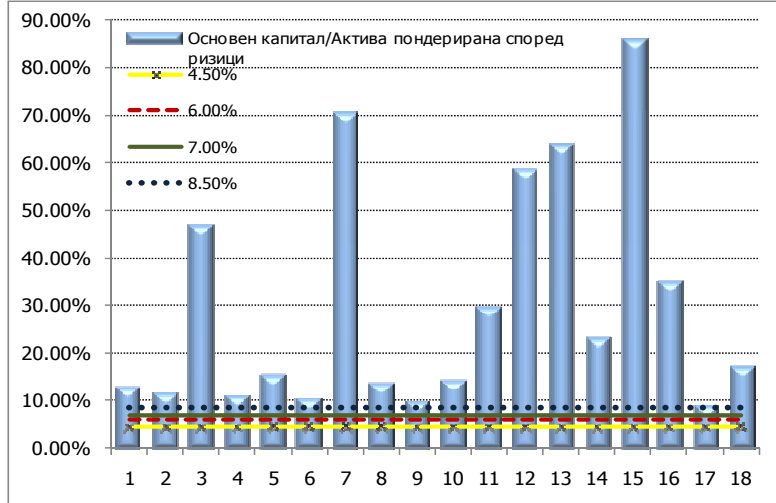
Со Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 159/2007, 3/2008, 31/2009, 96/2009 и 157/2009), како основен капитал се смета: номиналната вредност на обичните и некумулативните приоритетни акции (заедно со премијата) и резервите и задржаната нераспоредена добивка (вклучувајќи го износот на тековната добивка, доколку се исполнети одредени услови). Одлуката не предвидува можност како дел од основниот капитал да се јават одредени видови должнички инструменти, како што е тоа предвидено со Базелската спогодба и со Европската директива (т.н. иновативни инструменти коишто можат да бидат дел од основниот капитал). Основниот капитал може да се состои единствено од ставки коишто согласно со новите капитални барања се дефинирани како акционерски капитал. Оттука, согласно со постојната регулатива, овие две позиции (основен и акционерски капитал) се идентични.

Како резултат на ваквата прудентност на постојната одлука на Народната банка во поглед на структурата на основниот капитал, таа е во голема мера усогласена со предложените измени на капиталната рамка. Банките во Република Македонија ги исполнуваат новите стапки на потребен капитал, содржани во предложената реформа на Базелската спогодба, што може да се заклучи од анализата на моменталните вредностите на показателот за учеството на основниот капитал во активата пондерирана според ризиците (Tier 1 - ratio) и вредностите на стапката на адекватноста на капиталот на банките во Република Македонија, којашто следува во продолжение.

Анализирано по одделни банки, во третиот квартал од 2010 година, показателот за учеството на основниот капитал⁵⁰ во активата пондерирана според ризиците (Tier - 1 ratio)

се движи во интервал од 8,8% до 85,6%, односно е над минималните стапки на акционерски, односно основен капитал (4,5%, 6,0%, 7,0% и 8,5%), предвидени во предложената реформа на Базелската спогодба. Само кај една банка овој показател е блиску до вкупниот минимум од 8,5% (8,8%), а кај уште три банки моменталниот однос на основниот капитал и активата пондерирана според ризиците е понизок од 11,0% (9,5%, 10,1% и 10,7%). Кај сите други банки стапката „Тиер - 1“ е повисока од 11,0%, што претставува задоволителен показател за евентуалните дополнителни трошоци коишто ќе треба да ги направат македонските банки за достигнување на новите капитални барања.

Графикон 3.5.7
Учество на основниот капитал во активата пондерирана според ризиците по одделни банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Истиот заклучок може да се донесе и доколку се анализираат моменталните вредности на стапката на адекватноста на капиталот на банките во Република Македонија. **Иако во последните години стапката на адекватноста на капиталот бележи тенденција на намалување, таа е над законски пропишаниот минимум од 8%, но и над новата стапка од 10,5% (заедно со дополнителниот износ за зачувување на капиталот).** Во третиот квартал од 2010 година, стапките на адекватност на капиталот на сите банки во Република Македонија се движат од 11,4% до 85,6%⁵¹. Само една банка во земјата има стапка на адекватност на капиталот под 12% (11,4%), а дури шест банки имаат стапки на адекватност на капиталот

Графикон 3.5.8
Стапка на адекватност на капиталот по одделни банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

⁵⁰ Во пресметките се користи основниот капитал намален за одбитните ставки (ред IV од Извештајот за сопствените средства на банката, согласно со Упатството за спроведување на Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот - „Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/2009).

⁵¹ Група големи банки: 11,4% - 17,5%; група средни банки: 14,0% - 29,5%; група мали банки: 34,9% - 85,6%.

над 30%. Вкупниот вишок сопствени средства над пропишаниот минимум од 8% изнесува 19.095 милиони денари и по одделни банки се движи од 281 милион денари до 5.623 милиони денари. Доколку се има предвид новата стапка на адекватност на капиталот од 10,5%, тогаш вишокот сопствени средства се намалува и изнесува 13.405 милиони денари.

Во насока на зајакнување на капиталната рамка (зголемување на потребното ниво капитал), како посебно значајна новина на т.н. рамка Базел III треба да се издвои воведувањето дополнителен инструмент за заштита на нивото на капитал кај банките изразен преку стапката на задолженост (leverage ratio). **Стапката на задолженоста** претставува однос на капиталот (основен капитал) и билансната и вонбилансната актива (вклучувајќи ги и дериватите) на банката. Целта на воведувањето на оваа стапка е да обезбеди противтежа на стапката за адекватност на капиталот којашто има за цел покривање на ризичната актива, а не и на целокупната актива на банкарските институции. Оваа стапка треба да изнесува најмалку 3% и ќе се пресметува како квартален просек. Крајната цел е, почнувајќи од 01.01.2018 година, оваа стапка да биде дел од првиот столб на капиталната спогодба. **Во третиот квартал на 2010 година, сите банки во Република Македонија се над предложениот минимум на стапката на задолженост од 3%.**

Нов ликвидносен стандард

Вториот значаен дел од реформата се однесува на предлогот за воведување две ликвидносни стапки коишто имаат за цел да ја зајакнат краткорочната отпорност на банките на потенцијалните ликвидносни проблеми и да обезбедат заштита од долгорочната структурна неусогласеност на активата и пасивата. Целта на првата стапка – **стапката на покриеност на ликвидноста** (Liquidity Coverage Ratio – LCR), е банките да поседуваат доволно ниво висококвалитетна ликвидна актива за покривање на потребите за финансирање за период до 30 дена во услови на шокови (стрес-сценарија). Оттука, стапката претставува однос помеѓу износот на висококвалитетна ликвидна актива и нето паричните одливи во наредните 30 дена и не смее да биде пониска од 100%. Втората стапка – **стапка на нето стабилни извори на финансирање** (Net Stable Funding Ratio – NSFR), има подолгорочен структурен карактер и обезбедува покривање на рочната неусогласеност на активните и пасивните позиции на банката. Оваа стапка треба да изнесува најмалку 100%⁵² и треба да претставува поттик за банките да користат стабилни извори на финансирање. Се пресметува како однос помеѓу расположливите стабилни извори на финансирање и потребните стабилни извори на финансирање.

За двете стапки на ликвидност се предвидени различни временски периоди за нивно воведување и примена. Во 2011 година треба да започне периодот на следење на стапката на покриеност на ликвидноста, за којшто е предвидено да трае до крајот на 2014 година. Примената на оваа стапка е предвидена за 01.01.2015 година. За разлика од оваа временска рамка, за стапката на нето стабилните извори на финансирање е предвиден подолг периодот на следење (шест години) и почеток на примената од 01.01.2018 година.

⁵² Националните супервизори можат да предвидат и понизок минимален износ на двете стапки, доколку сметаат дека тој износ повеќе одговара на националните состојби.

3.6 Профитабилност

Во првите девет месеци од 2010 година, банкарскиот систем во Република Македонија прикажа помала добивка во однос на истиот период претходната година. Банките во Република Македонија во овој период работеа со добивка од 948 милиони денари, којашто е помала за 400 милиони денари во споредба со добивката остварена во првите девет месеци од 2009 година. Сепак, влошувањето на профитабилноста се одвива со помала динамика во однос на истиот период од 2009 година⁵³. Меѓутоа, бројот на банките коишто работат со загуба остана непроменет (осум банки), додека учеството на активата на овие банки во вкупната актива на банкарскиот систем се намали за 0,8 процентни поени и на 30.09.2010 година изнесуваше 10,1%.

Намалената добивка на банкарскиот систем во првите девет месеци од 2010 година е последица на намалените други редовни приходи од една страна и зголемените оперативни трошоци⁵⁴ од друга страна. Другите редовни приходи се намалија за 454 милиони денари и на 30.09.2010 година изнесуваа 1.374 милиони денари, додека оперативните трошоци се зголемија за 302 милиона денари, достигнувајќи 7.675 милиони денари.

Анализата по групи банки покажа дека намалената добивка на ниво на банкарскиот систем во целост е условена од намалената добивка којашто се јавува кај групата големи банки. Големите банки, во првите девет месеци од 2010 година работеа со добивка помала за 475 милиони денари во споредба со добивката остварена во истиот период претходната година (анекс бр. 2 - Биланс на успех). **Намалената добивка кај оваа група банки е условена пред сè од намалувањето коешто се јавува кај другите редовни приходи и од зголемената исправка на вредноста⁵⁵.** Пониските други редовни приходи кај групата големи банки најмногу придонесоа и за намалувањето на другите редовни приходи на ниво на целиот банкарски систем. Кај групата големи банки тие се намалија за 383 милиони денари, или за 29,1 % и во промената на оваа компонента на профитабилноста на ниво на целиот банкарски систем учествуваа со 84,4%. Од друга страна, расходите врз основа на исправката на вредноста кај групата големи банки се зголеми за 247 милиони денари, или за 12,9%, меѓутоа немаше забележително влијание на ниво на целиот банкарски систем заради намалувањето на исправката на вредноста прикажано кај останатите групи банки. Групите **средни и мали банки и во овие девет месеци продолжија да работат со загуба, како и во истиот период од претходната година.** Групата средни банки ја намали загубата при што, заклучно со 30.09.2010 година, таа изнесуваше 317 милиони денари. Намалувањето на загубата е резултат на зголемениот износ на нето каматниот приход и намалената исправка на вредноста коишто имаа поголемо

⁵³ Стапката со која се намали добивката на банките во првите девет месеци од 2010 година (којашто изнесува околу 30%) е двојно помала во однос на истиот период лани (кога оваа стапка изнесуваше 60%).

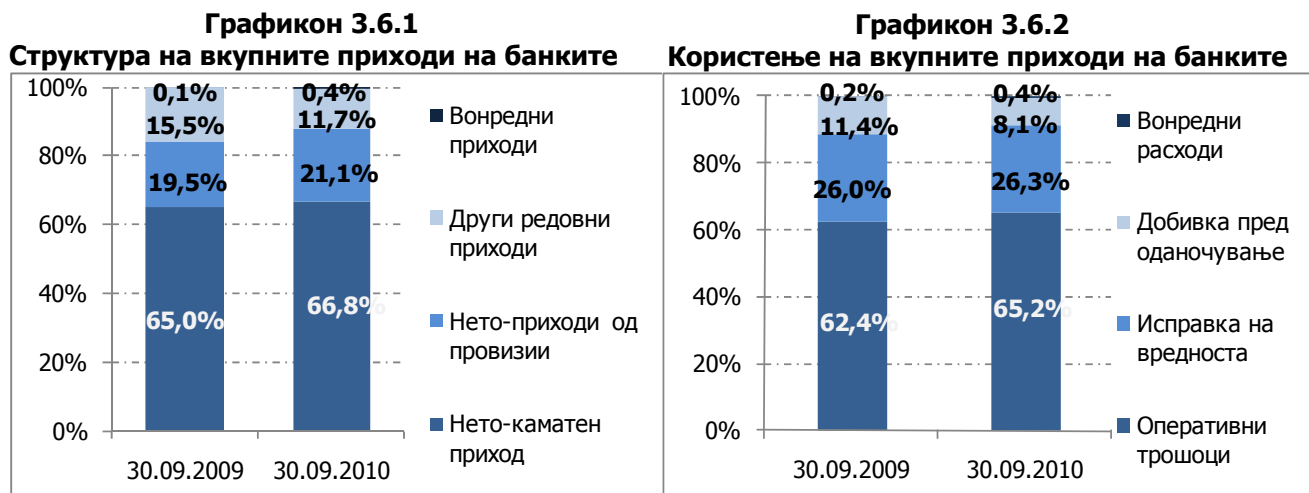
⁵⁴ Во оперативните трошоци се опфатени: трошоците за вработените, амортизацијата, општите и административните трошоци, премиите за осигурување депозити и останатите расходи, освен вонредните расходи.

⁵⁵ Во исправката на вредноста се опфатени: исправката на вредноста на финансиските средства на нето-основа, загубите поради оштетување на нефинансиските средства и неизвршената (дополнително утврдена) исправка на вредноста и посебната резерва.

влијание од повисоките оперативни трошоци врз профитабилноста на оваа група банки.⁵⁶ Групата мали банки покажа поголема загуба во споредба со првите девет месеци од 2009 година и на 30.09.2010 година изнесуваше 177 милиони денари. Ваквата состојба е резултат на преминувањето на „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје (којашто работи со добивка), од групата мали во групата средни банки. Кога не би се случила оваа промена, загубата кај групата средни банки би се намалила со помала динамика.⁵⁷ Во случај на ваква хипотетичка ситуација, кај малите банки промените би се одвивале во обратна насока.⁵⁸ Ваквата ситуација укажува на значителното влијание коешто го има оваа банка врз профитабилноста на ниво на групата мали банки.

3.6.1 Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем

Вкупните приходи на банките се намалија за 47 милиони денари, или за 0,4%, при што на 30.09.2010 година, тие изнесуваа 11.765 милиони денари. Намалувањето на вкупните приходи на банките се должи на значителното намалување на другите редовни приходи. Нивното учество во структурата на вкупните приходи исто така се намали, на сметка на зголеменото учество на нето-приходите од провизии и нето каматниот приход. Најголемо влијание врз порастот на нето каматниот приход имаа средните банки, кај кои оваа компонента се зголеми за 154 милиони денари (за речиси двојно повеќе во споредба

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

со големите банки)⁵⁹, додека големите банки придонесоа за порастот на нето-приходите од провизии (којшто е за трипати поголем од порастот кај средните банки). Исто така, нето-приходите од провизии кај групата големи банки забележува двојно поголемо зголемување

⁵⁶ Оперативните трошоци и нето каматниот приход се зголемија за 209 милиони денари и 154 милиони денари, соодветно додека исправката на вредноста се намали за 117 милиони денари.

⁵⁷ Средните банки, наместо да прикажат намалување на загубата од 29,9%, тие би прикажале намалување на загубата од само 6,9%.

⁵⁸ Малите банки, наместо да прикажат зголемување на загубата од 52,2 %, тие би прикажале намалување на загубата од 37,4%.

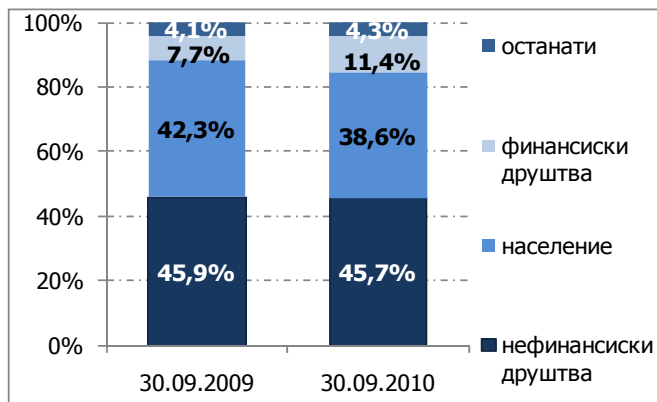
⁵⁹ Кога не би преминала „Македонска банка за поддршка на развојот“ АД Скопје од малите во средните банки, во тој случај најголемо влијание врз порастот на нето каматниот приход би имала групата големи банки со 82 милиона денари, додека средните банки би учествувале во порастот со 73 милиони денари.

(за 166 милиони денари) и во однос на порастот на нето каматниот приход кај истата група банки.

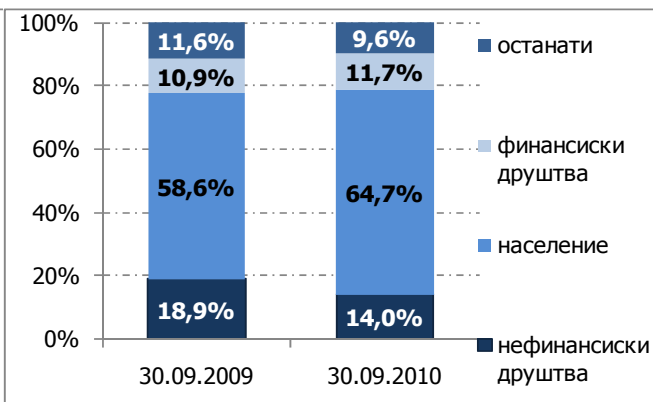
Во првите девет месеци од 2010 година, најголем дел од вкупните редовни приходи и натаму се користи за покривање на оперативните трошоци. На 30.09.2010 година, делот од вкупните приходи којшто е потребен за покривање на овие трошоци се зголеми за 2,8 процентни поени, и тоа заради зголемените оперативни трошоци од една страна и намалените вкупни приходи од друга страна. **За порастот на оперативните трошоци најмногу придонесоа средните банки (со 209 милиони денари, или 69,2%), а потоа и големите банки (со 103 милиони денари, или 34,1%).** Најголем дел во структурата на оперативните трошоци сè уште им отпаѓа на трошоците за вработените. Меѓутоа, во зголемувањето на вкупните оперативни трошоци, најголем удел имаат административните трошоци (со 57,1%, или 172 милиони денари), по кои следат премиите за осигурување на депозити⁶⁰ (со 38%, или 115 милиони денари) и трошоците за вработените (со 36,8%, или 111 милиони денари).

Исправката на вредноста којашто во изминатиот период имаше значително влијание врз намалувањето на профитабилноста на банките (раст на исправката на вредноста пред сè поради влошениот квалитет на кредитното портфолио), во првите девет месеци од 2010 година не забележа значителна промена. Имено, исправката на вредноста се зголеми за само 28 милиони денари, при што главно е задржана истата динамика на раст забележана во првите девет месеци од претходната година.

Графикон 3.6.3
Секторска структура на приходите од камати

Графикон 3.6.4
Секторска структура на расходите од камати

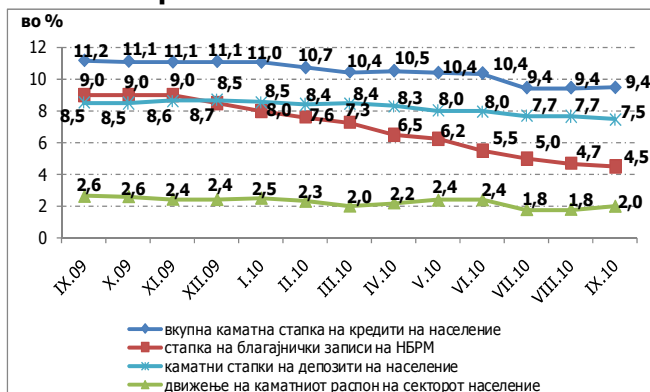

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁶⁰ Најголем пораст на премиите за осигурување депозити се јавува кај групата големи банки, којашто во порастот на вкупните премии за осигурување депозити на ниво на целиот банкарски систем учествува со 80,4%.

Во секторската структура на приходите од камати и натаму се најзастапени приходите од нефинансиски друштва, коишто не забележаа значителни промени во однос на истиот период претходната година. Каматните приходи од секторот „население“ се намалија на сметка на растот на овие приходи од финансиските друштва. Приходот од камати од населението се намали за 220 милиони денари, пред сè поради растот на нефункционалните кредити кај населението, но и поради намалувањето на активните каматните стапки кај овој сектор. Дополнително влијание врз намалувањето на каматниот приход од секторот „население“ може да имаат и последните измени на Законот за облигациони односи (чијашто промена започна во февруари 2010 година), со кои се изврши ограничување на горната висина на активната договорна и казнена каматна стапка.⁶¹ Ваквите движења доведоа до намалување на учеството на населението во структурата на вкупните приходи од камати за 3,7 процентни поени. Каматните приходи од финансиските друштва се зголемија пред сè поради растот на приходите од камати од централната банка⁶². При постојан надолен тренд на каматната стапка на благајничките записи од крајот на изминатата година, банките сепак ги зголемија вложувањата во овие безризични хартии од вредност.

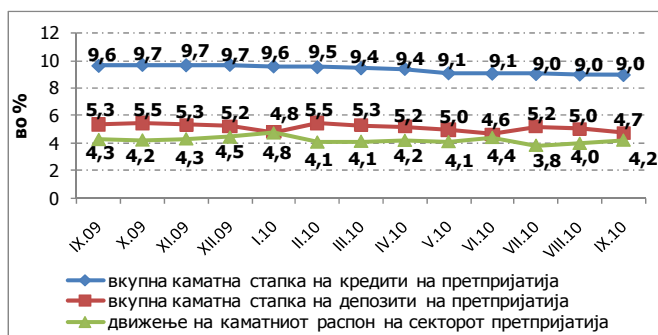
Графикон 3.6.5
Движење на каматните стапки на благајничките записи, на кредитите и депозитите на населението и на каматниот распон на населението

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првите девет месеци од 2010 година, паралелно со растот на каматните расходи кон секторот „население“, се зголеми и нивното учество во вкупните каматни расходи на банкарскиот систем (за 6,1 процентен поен). Со тоа, дополнително се зацврсти главната улога на каматните расходи кон населението во рамки на вкупните каматни расходи, додека учеството на каматните расходи кон нефинансиските друштва се намали (за 4,9 процентни поени). Порастот на депозитите кај населението во првите девет месеци од 2010 година имаше поголемо влијание врз износот на каматните расходи отколку влијанието на каматните стапки, коишто во анализираниот

Графикон 3.6.6
Движење на каматниот распон и на каматните стапки на кредитите и депозитите на претпријатијата

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁶¹ Во првата половина од 2010 година, приходите од казнена камата од населението и од претпријатијата се речиси преполовени во споредба со истиот период претходната година.

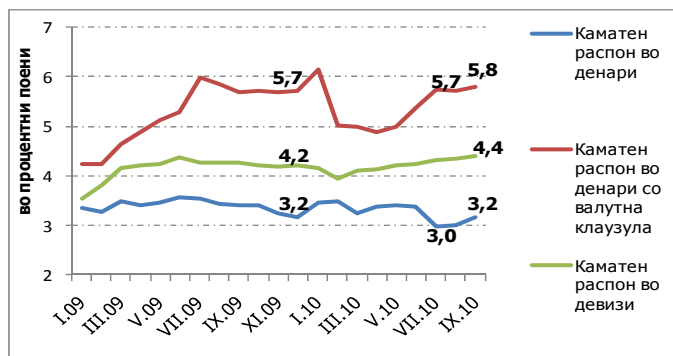
⁶² Овие приходи се зголемија за 641 милион денари.

период постепено беа намалувани од страна на банките. Така, каматните расходи кон секторот „население“ се зголемија за 776 милиони денари, или за 21,3%. Од друга страна, каматните расходи кон претпријатијата се намалија за 18,6%, и тоа главно како резултат на намалените каматни стапки на депозитите од овој сектор.

На 30.09.2010 година, главно се забележува пораст на каматниот распон за билансните позиции во девизи, додека кај распонот за позициите во денари и во денари со валутна клаузула се забележуваат променливи движења.

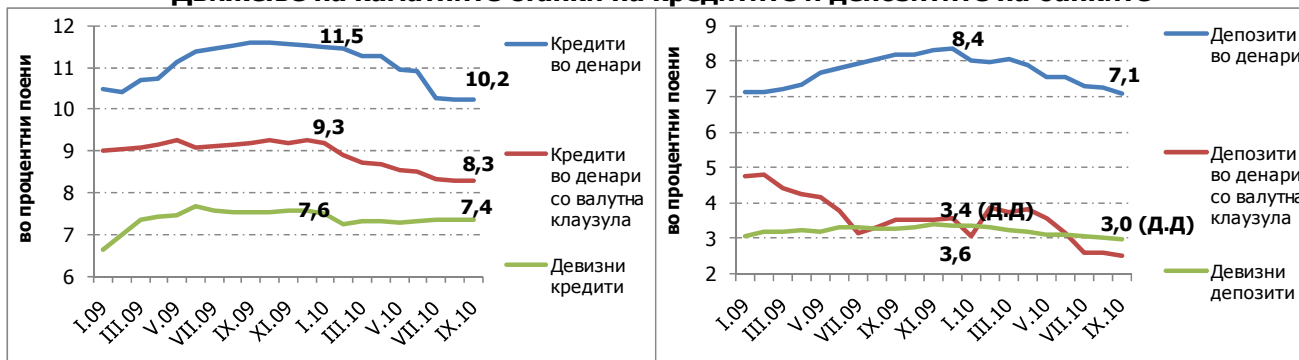
Нагорниот тренд кај распонот во девизи се должи на надолното движење на пасивните каматни стапки во девизи, додека активните каматни стапки за пласманите во девизи задржуваат релативно стабилно ниво. Нестабилните движења кај распонот за позициите во денари со валутна клаузула се должи на нестабилните движења забележани кај пасивните каматни стапки во денари со девизна клаузула, додека активните каматни стапки главно се движат по надолна линија.

Графикон 3.6.7
Движење на каматниот распон на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон 3.6.8.
Движење на каматните стапки на кредитите и депозитите на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3.6.2 Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките

Пониската добивка на банките во првите девет месеци од 2010 година доведе до намалување на основните показатели за профитабилноста на банките, во споредба со истиот период минатата година. Така, на 30.09.2010 година, стапката на поврат на капиталот и стапката на поврат на активата се намалија за 2 и 0,2 процентни поена, соодветно.

Табела 3.6.1.
Показатели за профитабилноста и ефикасноста во работењето на банките

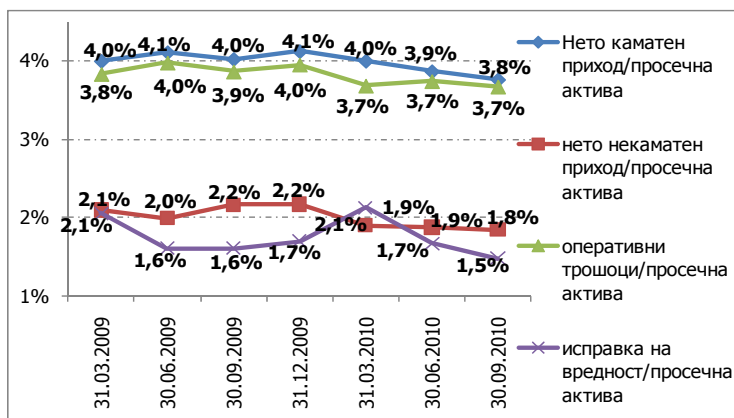
Показатели	Банкарски систем		Големи банки		Средни банки		Мали банки	
	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	0,7%	0,5%	1,5%	1,0%	-0,83%	-0,5%	-1,22%	-2,4%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	6,0%	4,0%	16,5%	11,1%	-7,02%	-4,2%	-2,70%	-6,1%
Оперативни трошоци / Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	62,5%	65,5%	51,8%	54,0%	82,0%	83,4%	98,7%	126,9%
Некаматни расходи/вкупни редовни приходи	66,9%	71,1%	55,1%	58,0%	88,0%	91,5%	108,7%	139,8%
Трошоци за плати / Вкупни редовни приходи	24,7%	25,8%	19,6%	20,7%	33,7%	33,3%	43,5%	54,8%
Исправка на вредноста за финансиски и нефинансиски средства / Нето каматен приход	40,0%	39,4%	37,9%	42,1%	46,3%	38,4%	31,4%	5,0%
Нето каматен приход / Просечна актива	3,0%	2,8%	3,0%	2,8%	3,1%	3,0%	3,0%	2,8%
Нето каматен приход / Вкупни редовни приходи	65,0%	67,1%	63,4%	65,5%	69,5%	70,0%	62,8%	71,8%
Нето каматен приход / некаматни расходи	97,3%	94,4%	115,1%	112,9%	78,9%	76,4%	57,8%	51,4%
Добивка (загуба) од работењето / Вкупни редовни приходи	11,4%	8,1%	24,1%	18,4%	-14,0%	-9,2%	-19,1%	-38,1%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

* Забелешка: Во вкупните редовни приходи се вклучени нето каматниот приход, нето-приходите од провизии и други редовни приходи, без вонредни приходи.

Исто така, намален е и показателот за профитната маржа, што упатува на тоа дека е влошена ефективноста во работењето на банките. Имено, соодносот помеѓу добивката и вкупните редовни приходи е намален за 3,3 процентни поени, и тоа како резултат на порастот на оперативните трошоци за чие покривање на 30.09.2009 година се одвои поголем дел од вкупните редовни приходи. Влошената ефективност во работењето на банките се потврдува и со зголеменото учество на некаматните расходи во вкупните редовни приходи, за 4,2 процентни поена. Првите знаци за извесно запирање на трендот на влошување на квалитетот на кредитното портфолио на банките се манифестираа кај показателот за учеството на исправката на вредноста во нето каматниот приход. Овој показател е подобрен како резултат на побрзиот пораст на нето каматниот приход во однос на забавениот пораст на исправката на вредноста.

Графикон 3.6.9
Нето каматен приход, нето некаматен приход, оперативни трошоци и исправка на вредноста како процент во просечната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

АНЕКСИ

БИЛАНС НА СОСТОЈБА - АКТИВА

Анекс бр. 1

во милиони денари

АКТИВА	Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки		Вкупно	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ГОТОВИНА И СРЕДСТВА НА СМЕТКИ ВО НБРМ	22.807	21.110	10.388	9.880	1.052	1.141	34.247	32.131
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ТРГУВАЊЕ	605	574	178	178	0	0	782	752
ДЕРИВАТИ ЗА ТРГУВАЊЕ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ	0	2	20	0	0	0	20	2
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ БИЛАНСОТ НА УСПЕХ	0	0	0	0	0	0	0	0
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЧУВАНИ ДО ДОСПЕВАЊЕ	4.626	4.669	2.264	2.700	1.518	1.157	8.408	8.526
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА	19.160	19.727	8.266	10.249	1.934	2.061	29.360	32.037
ПЛАСМАНИ КАЈ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА	0	0	0	0	0	0	0	0
ПЛАСМАНИ ВО ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	20.036	20.911	6.327	11.716	5.610	933	31.973	33.560
ПЛАСМАНИ ВО НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	112.034	113.724	47.059	48.158	3.092	3.244	162.186	165.126
ПОБАРУВАЊА ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	802	757	427	453	50	26	1.279	1.236
ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА, ПОДРУЖНИЦИ И ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА	180	180	0	0	252	251	431	431
ОСТАНАТА АКТИВА	962	1.136	726	753	130	126	1.818	2.015
ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА ВРЗ ОСНОВА НА НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА	2.205	2.629	1.070	1.037	434	429	3.708	4.095
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	299	295	425	449	150	159	874	903
ОСНОВНИ СРЕДСТВА (НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА)	3.841	3.791	2.858	2.936	926	812	7.626	7.539
НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА	0	0	0	0	58	58	58	58
КОМИСИОНО РАБОТЕЊЕ	-31	-32	-3	-351	-297	0	-330	-383
НЕПРИЗНАЕНА ЗАГУБА ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ	0	0	-105	-196	-1	0	-106	-196
ВКУПНА АКТИВА (НЕТО)	187.525	189.473	79.900	87.962	14.909	10.397	282.334	287.832

БИЛАНС НА СОСТОЈБА - ПАСИВА

во милиони денари

ПАСИВА	Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки		Вкупно	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ОБВРСКИ ЗА ТРГУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ БИЛАНСОТ НА УСПЕХ ОПРЕДЕЛЕНИ КАКО ТАКВИ ПРИ ПОЧЕТНОТО ПРИЗНАВАЊЕ	2	0	0	5	0	0	2	5
ДЕРИВАТНИ ОБВРСКИ ЧУВАНИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК	0	0	0	0	0	0	0	0
ДЕПОЗИТИ НА ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	6.504	6.627	8.228	8.753	471	528	15.203	15.908
ДЕПОЗИТИ ПО ВИДУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	50.878	51.605	16.452	16.771	2.387	2.486	69.716	70.862
КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	76.101	75.625	25.847	24.608	2.401	2.671	104.350	102.904
ДОЛГОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	18.547	19.400	7.717	8.440	534	596	26.798	28.436
ИЗДАДЕНИ ДОЛЖНИЧКИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ	634	635	300	300	0	0	934	935
ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ	7.892	7.851	9.316	15.038	3.176	89	20.385	22.978
КОМПОНЕНТА НА ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ХИБРИДНИ ИНСТРУМЕНТИ	0	0	185	185	0	0	185	185
СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ И КУМУЛАТИВНИ ПРИОРИТЕТНИ АКЦИИ	4.586	4.590	2.123	2.208	55	80	6.764	6.878
ОБВРСКИ ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	965	1.053	538	534	72	65	1.575	1.652
ОСТАНАТИ ОБВРСКИ	2.024	2.057	681	696	188	71	2.893	2.824
ПОСЕБНА РЕЗЕРВА И РЕЗЕРВИРАЊА	645	590	98	84	12	8	754	682
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	17.992	17.998	8.316	10.093	5.511	3.771	31.819	31.862
ТЕКОВНА ДОБИВКА*	755	1.442	99	247	102	32	956	1.721
ВКУПНА ПАСИВА	187.525	189.473	79.900	87.962	14.909	10.397	282.334	287.832

* Претставува збир на финансискиот резултат на оние банки кои оствариле добивка. Вкупната остварена загуба кај одделни банки е одбитна ставка од позицијата капитал и резерви.

БИЛАНС НА УСПЕХ

во милиони денари

БИЛАНС НА УСПЕХ	Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки		Вкупно	
	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010	30.09.2009	30.09.2010
ПРИХОДИ ОД КАМАТИ	9.310	9.849	4.066	4.368	503	468	13.879	14.685
РАСХОДИ ОД КАМАТИ	-4.265	-4.721	-1.818	-1.966	-122	-135	-6.205	-6.822
НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТИ	5.045	5.127	2.248	2.402	381	334	7.674	7.862
НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРОВИЗИИ И НА ДОМЕСТОЦИ	1.595	1.762	576	639	127	84	2.298	2.484
НЕТО ПРИХОДИ ОД ТРГУВАЊЕ	220	24	15	12	6	0	242	36
НЕТО ПРИХОДИ ОД ДРУГИ ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЕВИДЕНТИРАНИ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ	0	0	0	0	0	0	0	0
НЕТО ПРИХОДИ ОД КУРСНИ РАЗЛИКИ	324	368	177	176	17	23	519	567
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД ДЕЈНОСТА	776	550	227	241	76	24	1.080	816
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ - ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА	-1.911	-2.130	-1.005	-862	-119	-16	-3.035	-3.008
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	0	-29	-35	-61	0	0	-36	-91
ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ	-1.557	-1.623	-1.089	-1.144	-264	-254	-2.910	-3.021
АМОРТИВАЦИЈА	-414	-445	-300	-335	-59	-78	-773	-858
ОСТАНАТИ РАСХОДИ НА ДЕЈНОСТА	-2.161	-2.162	-1.268	-1.385	-280	-292	-3.709	-3.840
ТЕКОВНА ДОБИВКА / ЗАГУБА	1.917	1.442	-453	-317	-116	-177	1.348	948

* Интерна шема на НБРМ

Структура на кредитите на нефинансиски субјекти

во милиони денари

Датум	Опис	Вкупно	Вкупно			Претпријатија			Население			Други клиенти		
			Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни
30.06.2010	Достасани кредити	2.789	1.583	709	497	615	561	478	967	146	19	1	2	0
	Краткорочни кредити	40.934	24.144	8.773	8.017	18.770	8.640	8.000	5.357	127	12	17	6	5
	Долгорочни кредити	118.701	39.414	49.645	29.642	11.231	24.147	25.931	28.152	25.337	3.567	31	161	144
	Нефункционални кредити	18.252	9.726	3.557	4.969	5.416	1.938	4.378	4.295	1.568	590	15	51	1
	Вкупни кредити	180.676	74.867	62.684	43.125	36.032	35.286	38.787	38.771	27.178	4.188	64	220	150
	Исправка на вредноста	-17.880												
	Акумулирана амортизација	-610												
Вкупни нето кредити	162.186													
30.09.2010	Достасани кредити	2.375	1.387	572	417	457	424	402	929	145	15	1	3	0
	Краткорочни кредити	41.131	24.881	8.704	7.545	19.434	8.578	7.524	5.428	122	20	19	5	1
	Долгорочни кредити	120.969	40.085	49.454	31.431	10.971	24.349	27.469	29.083	24.979	3.810	31	125	152
	Нефункционални кредити	19.602	11.002	4.169	4.430	6.557	2.369	3.789	4.432	1.749	641	14	51	1
	Вкупни кредити	184.077	77.355	62.899	43.824	37.418	35.720	39.185	39.871	26.995	4.486	65	184	153
	Исправка на вредноста	-18.304												
	Акумулирана амортизација	-648												
Вкупни нето кредити	165.126													
Пораст 30.09.2010 30.06.2010	Апсолутен пораст на кредитите	3.401	2.488	215	699	1.386	434	398	1.100	-183	298	1	-36	3
	Пораст во %	1,9%	3,3%	0,3%	1,6%	3,8%	1,2%	1,0%	2,8%	-0,7%	7,1%	1,5%	-16,5%	2,2%
	Структура на порастот		73,1%	6,3%	20,6%	40,8%	12,8%	11,7%	32,4%	-5,4%	8,8%	0,0%	-1,1%	0,1%

Структура на депозитите на нефинансиските субјекти

во милиони денари

Датум	Опис	Вкупно	Вкупно			Претпријатија			Население			Други клиенти		
			Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со клаузула	Девизни
30.06.2010	Депозити по видување	69.716	37.193	3	32.520	18.782	3	11.616	15.678	0	18.918	2.733	0	1.986
	Депозити орочени до една година	104.350	36.522	7.314	60.514	8.324	7.016	9.536	27.104	0	50.223	1.094	298	755
	Депозити орочени над една година	26.798	9.595	240	16.963	1.352	228	361	8.032	5	15.910	211	7	692
	Вкупни депозити	200.864	83.310	7.557	109.997	28.458	7.247	21.513	50.814	5	85.051	4.038	305	3.433
30.09.2010	Депозити по видување	70.862	38.684	2	32.175	20.906	2	11.813	15.166	0	18.484	2.613	0	1.879
	Депозити орочени до една година	102.904	39.046	3.187	60.672	9.224	2.946	9.293	28.635	0	50.755	1.186	241	623
	Депозити орочени над една година	28.437	10.737	288	17.411	1.341	277	327	9.150	4	16.330	246	7	754
	Вкупни депозити	202.202	88.467	3.477	110.258	31.471	3.225	21.433	52.951	4	85.569	4.045	248	3.256
Пораст 31.12.2009/ 31.12.2008	Апсолутен пораст на депозитите	1.338	5.157	-4.080	261	3.013	-4.022	-80	2.137	-1	518	7	-57	-177
	Пораст во %	0,7%	6,2%	-54,0%	0,2%	10,6%	-55,5%	-0,4%	4,2%	-13,6%	0,6%	0,2%	-18,7%	-5,2%
	Структура на порастот		385,3%	-304,8%	19,5%	225,2%	-300,5%	-6,0%	159,6%	-0,1%	38,7%	0,5%	-4,3%	-13,2%

Новоодобрени кредити

Дејност	Одобрен износ во период (во милиони денари)		Просечна рочност во денови		Просечна каматна стапка		Број на кредитни партии	
	Втор квартал 2010	Трет квартал 2010	Втор квартал 2010	Трет квартал 2010	Втор квартал 2010	Трет квартал 2010	Втор квартал 2010	Трет квартал 2010
Претпријатија	16.956	16.742	911	939	8,5%	8,5%	5.278	4.527
Физички лица	5.849	5.320	2.918	2.664	11,1%	10,3%	37.890	33.028
Кредити за набавка и реновирање на станбен простор	1.199	1.087	5.655	5.111	7,8%	7,7%	1.078	992
Кредити за набавка и реновирање на деловен простор	108	63	7.264	4.017	7,2%	7,1%	12	7
Потрошувачки кредити	3.841	3.657	2.094	2.016	12,4%	11,3%	20.376	19.889
Негативни салада по тековни сметки	115	82	348	342	11,9%	9,6%	7.454	5.459
Кредити врз основа на издадени кредитни картички	165	126	746	729	13,0%	11,3%	8.169	6.104
Автомобилски кредити	266	188	2.042	2.067	7,9%	7,9%	509	367
Други кредити	155	117	4.849	4.124	8,4%	9,6%	292	210
Трговци на мало	408	326	1.176	1.181	12,3%	10,7%	1.742	1.271
ВКУПНО	23.212	22.387	1.421	1.353	9,2%	9,0%	44.910	38.826

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, на ниво на банкарскиот систем - секторска структура

во милиони денари

	А				Б				В				Г				Д				ВКУПНО			
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	12.2009	06.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ПРЕТПРИАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	103.286	106.632	1.027	1.099	16.108	15.946	1.690	1.716	7.904	6.517	2.387	1.954	1.328	2.384	717	1.266	8.039	7.963	7.587	7.571	136.665	139.442	13.408	13.606
Земјоделство, лов и шумарство	2.640	2.894	24	25	810	737	82	77	64	42	18	11	169	169	85	85	348	364	313	333	4.030	4.207	522	531
Рибарство	66	67	1	1	6	4	1	1	25	0	6	0	0	0	0	0	1	1	1	1	97	72	9	3
Индустрија	38.586	38.567	373	396	4.704	4.482	502	476	3.666	3.133	1.203	972	703	1.260	392	689	4.425	4.278	4.240	4.134	52.083	51.720	6.711	6.667
Градежништво	12.809	12.678	101	136	1.156	1.589	127	210	255	161	68	42	42	59	22	31	564	574	522	648	14.826	15.060	840	1.068
Трговија на големо и мало	31.949	34.938	347	358	6.198	4.835	642	459	1.141	984	310	301	242	213	126	112	1.972	1.954	1.841	1.770	41.502	42.923	3.265	3.001
Хотели и ресторани	2.536	2.150	41	26	291	327	30	34	892	837	303	289	56	52	31	27	102	104	91	97	3.876	3.470	496	473
Сообраќај, складирање и врски	7.107	7.614	55	64	681	551	69	55	436	536	112	125	102	50	53	26	343	375	303	285	8.670	9.126	593	555
Финансиско посредување	57.801	62.954	46	37	63	494	7	59	220	216	101	100	2	20	1	11	226	220	225	219	58.311	63.904	380	426
Активности во врска со недвижен имот	4.234	4.272	50	51	2.008	3.133	210	373	1.251	630	321	162	9	563	5	287	137	182	133	175	7.639	8.780	719	1.048
Јавна управа и одбрана	13.846	13.135	3	2	0	2	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	13.848	13.139	4	3
Образование	1.171	1.054	8	8	4	61	0	0	7	4	2	1	0	1	0	1	1	2	1	2	1.182	1.122	11	11
Здравство и социјална работа	856	892	7	8	84	6	9	7	25	35	7	10	1	9	0	5	12	6	10	6	977	948	32	35
Други комунални, културни и општи активности	1.327	1.502	19	25	167	222	17	24	143	155	37	40	5	8	2	4	94	85	93	82	1.736	1.973	169	176
Приватни домаќинства со вработени лица	6	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	3	0	0
Екстериторијални организации	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	38	40	38	40	40	40	38
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	66.740	68.010	669	552	6.899	6.825	762	743	1.982	1.960	541	558	1.910	1.884	1.035	1.022	3.042	3.379	2.854	3.207	80.573	82.059	5.860	6.083
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	14.492	14.921	116	105	632	633	67	66	357	383	93	99	186	238	94	122	199	236	176	203	15.866	16.411	545	595
Потрошувачки кредити	20.076	20.987	196	175	3.178	3.137	350	345	1.106	1.089	297	312	979	939	530	512	1.319	1.576	1.196	1.478	26.657	27.727	2.568	2.821
Негативни салда по тековни сметки	7.192	7.466	93	56	1.150	1.158	118	118	29	39	8	10	40	41	22	22	301	315	295	313	8.712	9.019	535	519
Кредитни картички	20.129	20.118	225	174	1.636	1.653	183	185	295	298	91	97	625	585	343	321	916	987	902	974	23.601	23.641	1.744	1.752
Автомобилски кредити	4.027	3.857	34	34	227	200	37	23	109	119	28	32	53	70	30	40	118	131	98	108	4.533	4.378	227	237
Други кредити	824	661	7	8	76	43	8	4	87	32	24	9	27	12	16	6	189	134	186	132	1.203	882	241	159
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	2.860	2.693	34	33	189	192	22	22	165	157	48	46	86	88	44	50	138	147	132	125	3.437	3.276	280	276
ВКУПНО	244.532	253.423	1.779	1.723	23.259	23.459	2.481	2.539	10.272	8.853	3.077	2.659	3.326	4.375	1.797	2.349	11.445	11.710	10.797	11.122	292.834	301.820	19.931	20.393

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, на ниво на банкарскиот систем - валутна структура

	во милиони денари															
	Денари				Денари со девизна клаузула				Девизи				ВКУПНО			
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ПРЕТПРИАТИДА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	50.342	51.900	6.259	6.297	37.302	37.812	2.957	3.240	49.021	49.730	4.192	4.068	136.665	139.442	13.408	13.606
Земјоделство, лов и шумарство	1.251	1.212	258	256	1.482	1.331	122	119	1.297	1.664	143	156	4.030	4.207	522	531
Рибарство	6	6	1	0	18	16	1	1	73	49	7	2	97	72	9	3
Индустрија	17.623	17.206	3.212	3.192	11.695	11.599	1.195	1.219	22.765	22.914	2.304	2.256	52.083	51.720	6.711	6.667
Градежништво	6.777	7.057	312	316	4.329	4.392	377	413	3.720	3.611	152	152	14.826	15.060	840	881
Трговија на големо и мало	15.389	16.463	1.541	1.489	12.852	12.637	845	858	13.261	13.822	880	765	41.502	42.923	3.265	3.112
Хотели и ресторани	950	880	155	147	1.324	1.245	55	53	1.602	1.344	286	273	3.876	3.470	496	473
Сообраќај, складирање и врски	3.318	3.738	244	243	2.659	2.703	154	189	2.693	2.685	195	197	8.670	9.126	593	629
Финансиско посредување	24.784	28.840	37	63	4.434	4.550	60	64	29.093	30.513	284	298	58.311	63.904	380	426
Активности во врска со недвижен имот	3.737	4.108	422	551	1.406	2.335	145	308	2.496	2.337	151	191	7.639	8.780	719	1.050
Јавна управа и одбрана	1.272	3.830	3	3	12.082	8.811	0	0	494	498	0	0	13.848	13.139	4	3
Образование	431	415	6	9	414	351	4	4	337	355	2	4	1.182	1.122	11	17
Здравство и социјална работа	269	230	13	10	294	316	14	15	415	402	6	4	977	948	32	28
Други комунални, културни и општи активности	590	581	97	85	830	886	45	61	316	506	27	31	1.736	1.973	169	177
Приватни домаќинства со вработени лица	1	2	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	6	3	0	0
Екстериторијални организации	0	2	0	0	0	0	0	0	40	38	40	38	40	40	40	38
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	51.220	52.639	4.305	4.465	24.897	24.748	1.158	1.167	4.456	4.672	397	451	80.573	82.059	5.860	6.083
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	1.587	1.610	128	125	12.329	12.712	316	344	1.950	2.090	100	126	15.866	16.411	545	595
Потрошувачки кредити	16.981	18.318	1.763	1.970	8.527	8.221	645	666	1.150	1.188	161	184	26.657	27.727	2.568	2.821
Негативни салда по тековни сметки	8.712	9.019	535	519	0	0	0	0	0	0	0	0	8.712	9.019	535	519
Кредитни картички	23.209	23.248	1.706	1.718	0	0	0	0	392	393	38	34	23.601	23.641	1.744	1.752
Автомобилски кредити	292	276	64	55	3.667	3.543	108	118	575	559	55	64	4.533	4.378	227	237
Други кредити	439	168	109	78	375	273	89	39	389	441	43	42	1.203	882	241	159
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	1.501	1.401	132	133	1.741	1.608	132	126	196	267	16	16	3.437	3.276	280	276
ВКУПНО	129.119	138.610	10.735	10.961	80.456	77.529	4.306	4.598	83.260	85.681	4.890	4.834	292.834	301.820	19.931	20.393

Показатели за квалитетот на кредитното портфолио според валутната структура

Показател	Денарска изложеност			Денарска изложеност со девизна клаузула			Девизна изложеност		
	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010	30.09.2009	30.06.2010	30.09.2010
Учество во вкупната изложеност на кредитен ризик	43,5%	44,1%	45,9%	26,7%	27,5%	25,7%	29,8%	28,4%	28,4%
Просечно ниво на ризичност	8,9%	8,3%	7,9%	5,7%	5,4%	5,9%	4,3%	5,9%	5,6%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	10,3%	10,1%	9,5%	7,3%	7,2%	7,6%	5,6%	7,4%	6,9%
Учество на „Д“ во вкупната изложеност на кредитен ризик	5,2%	5,0%	4,8%	2,8%	3,0%	3,2%	2,0%	3,1%	3,0%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	86,2%	82,1%	83,2%	75,4%	74,2%	78,0%	77,0%	79,3%	82,4%
Покриеност на нефункционалите кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	н.п.	109,3%	101,4%	н.п.	103,1%	104,1%	н.п.	110,3%	80,2%
Учество на нефункционални кредити во вкупните кредити	11,2%	13,0%	14,2%	5,8%	5,7%	6,6%	11,8%	11,5%	10,1%

Транзициски матрици за претпријатија и физички лица

во милиони денари

Категорија на ризик	Кредитна изложеност на 30.09.2009	Излезени во периодот 30.09.2009-30.09.2010	Кредитна изложеност на 30.09.2010	А	Б	В	Г	Д
А	97.417	49.234	48.183	43.033	2.093	2.505	373	180
Б	15.539	8.673	6.866	866	4.831	727	316	127
В	6.244	3.074	3.170	137	185	1.194	664	990
Г	1.555	565	989	11	2	18	51	907
Д	6.818	1.560	5.258	0	0	2	169	5.086
Вкупно претпријатија	127.573	63.106	64.467	44.048	7.110	4.447	1.573	7.289
А	64.613	11.409	53.204	50.087	1.426	931	580	180
Б	7.234	1.579	5.655	1.051	3.805	428	249	122
В	2.337	673	1.664	302	172	382	388	420
Г	1.807	400	1.406	75	15	45	96	1.176
Д	1.957	631	1.326	26	1	7	19	1.273
Вкупно физички лица	77.947	14.693	63.255	51.540	5.418	1.793	1.332	3.171

Категорија на ризик	Број на кредитни партии на 30.09.2009	Излезени во периодот 30.09.2009-30.09.2010	Број на кредитни партии на 30.09.2010	А	Б	В	Г	Д
А	30.281	17.968	12.313	10.515	551	730	308	209
Б	3.393	1.686	1.707	346	983	232	85	61
В	2.344	1.002	1.342	121	54	337	209	621
Г	679	226	453	13	2	22	48	368
Д	2.453	843	1.610	8	0	9	12	1.581
Вкупно претпријатија	39.150	21.725	17.425	11.003	1.590	1.330	662	2.840
А	738.964	112.927	626.037	597.955	9.562	8.149	7.089	3.282
Б	135.202	18.413	116.789	16.989	92.136	3.494	2.295	1.875
В	21.133	6.390	14.743	2.924	1.661	3.414	2.371	4.373
Г	25.144	6.242	18.902	1.491	327	603	1.369	15.112
Д	36.151	8.688	27.463	715	142	159	427	26.020
Вкупно физички лица	956.594	152.660	803.934	620.074	103.828	15.819	13.551	50.662

Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредност за нефункционалните кредити, на ниво на банкарскиот систем-секторска структура

во милиони денари

	В		Г		Д		Вкупно нефункционални кредити			
	Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ПРЕТПРИАТИЈА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	3.349	3.345	1.133	2.197	7.330	7.241	11.812	12.783	8.514	9.054
Земјоделство, лов и шумарство	31	36	10	10	311	324	352	370	289	308
Рибарство	21	0	0	0	1	1	22	1	6	1
Индустрија	1.611	1.345	694	1.250	3.840	3.676	6.145	6.271	4.539	4.653
Градежништво	152	79	33	54	575	571	760	704	589	576
Трговија на големо и мало	367	356	231	205	1.923	1.919	2.522	2.480	2.008	2.003
Хотели и ресторани	646	784	54	51	98	99	798	934	358	395
Сообраќај, складирање и врски	222	170	100	48	336	366	657	585	404	400
Финансиско посредување	34	30	1	19	116	115	151	164	125	133
Активности во врска со недвижен имот	242	511	8	561	132	173	382	1.245	193	583
Јавна управа и одбрана	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
Образование	2	1	0	1	1	2	3	4	1	2
Здравство и социјална работа	22	28	1	9	12	6	34	43	16	18
Други комунални, културни и општи активности	33	35	3	7	75	82	111	124	84	92
Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Екстериторијални организации	0	0	0	0	26	24	26	24	26	24
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	1.424	1.490	1.880	1.861	2.864	3.187	6.168	6.538	4.067	4.441
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	295	341	186	237	197	233	678	811	343	409
Потрошувачки кредити	832	896	977	937	1.306	1.559	3.116	3.392	1.930	2.227
Негативни салда по тековни сметки	22	27	40	41	292	307	354	374	314	333
Кредитни картички	131	113	602	566	841	910	1.574	1.589	1.196	1.243
Автомобилски кредити	81	100	52	69	117	130	250	300	148	173
Други кредити	62	14	23	10	110	48	196	72	138	56
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	74	61	85	88	137	146	296	294	196	191
ВКУПНО	4.882	4.928	3.100	4.164	10.446	10.689	18.429	19.781	12.903	13.819

Изложеност на кредитен ризик и пресметана исправка на вредност, по одделните групи банки

во милиони денари

	Големи банки						Средни банки						Мали банки					
	Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"		Изложеност на кредитен ризик		Пресметана исправка на вредност		Изложеност во "В", "Г" и "Д"	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ПРЕТПРИАТИА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	97.925	99.516	10.519	10.639	12.208	11.706	36.330	37.416	2.343	2.490	4.434	4.585	2.409	2.510	545	477	628	574
Земјоделство, лов и шумарство	2.712	2.860	368	382	303	320	1.241	1.266	142	138	261	241	77	81	12	11	16	15
Рибарство	22	17	3	2	5	1	76	54	6	1	21	0	0	0	0	0	0	0
Индустрија	40.689	39.886	5.619	5.514	6.935	6.670	10.707	11.163	929	1.008	1.661	1.822	687	670	163	145	197	179
Градежништво	10.883	11.319	609	674	552	544	3.739	3.523	178	154	252	191	204	218	53	53	57	59
Трговија на големо и мало	27.996	28.758	2.432	2.283	2.217	1.973	12.608	13.236	566	612	834	925	898	929	268	218	304	252
Хотели и ресторани	2.420	2.041	344	328	573	565	1.398	1.372	145	139	470	421	58	57	6	6	7	7
Сообраќај, складирање и врски	4.531	5.060	363	371	438	507	3.990	3.840	210	229	419	415	149	226	20	28	25	38
Финансиско посредување	35.272	38.110	235	280	293	301	14.512	22.116	50	134	68	149	8.527	3.677	95	11	87	7
Активности во врска со недвижен имот	5.923	6.673	577	884	934	899	1.495	1.870	131	161	459	472	221	237	10	6	5	4
Јавна управа и одбрана	10.668	9.857	1	1	2	2	2.587	2.717	1	0	0	0	592	566	2	2	0	0
Образование	1.047	1.019	8	13	2	0	121	100	2	3	3	3	14	3	1	1	3	3
Здравство и социјална работа	514	470	16	11	9	9	443	460	13	14	21	31	20	18	3	3	8	10
Други комунални, културни и општи активности	1.145	1.374	139	140	200	180	510	528	21	30	35	63	81	71	8	7	7	6
Приватни домаќинства со вработени лица	4	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Екстериторијални организации	40	38	40	38	40	38	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	59.880	61.046	3.882	4.060	3.979	4.321	18.750	19.061	1.781	1.818	2.720	2.659	1.943	1.952	197	205	235	243
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	11.379	11.621	330	343	385	455	4.458	4.765	213	250	355	398	29	26	2	2	1	4
Потрошувачки кредити	17.195	18.089	1.455	1.601	1.683	1.830	8.225	8.357	1.031	1.107	1.622	1.642	1.237	1.281	82	113	99	132
Негативни салда по тековни сметки	7.339	7.351	451	423	273	287	1.009	1.307	45	54	54	64	364	361	39	42	43	44
Кредитни картички	20.855	20.967	1.453	1.500	1.462	1.548	2.492	2.424	253	214	328	269	254	251	38	38	46	53
Автомобилски кредити	2.974	2.902	122	121	103	127	1.557	1.473	105	116	177	193	2	2	0	0	0	0
Други кредити	137	117	70	72	73	74	1.009	735	134	78	185	93	57	31	36	9	46	10
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	473	448	89	88	98	92	2.942	2.807	187	184	287	294	22	21	3	4	4	6
ВКУПНА ИЗЛОЖЕНОСТ	204.219	208.977	14.726	15.068	16.581	16.422	75.121	84.117	4.363	4.626	7.509	7.687	13.495	8.726	842	699	954	830
Денари	93.590	99.998	7.749	7.996	8.233	8.308	29.602	32.717	2.434	2.411	4.215	4.242	5.927	5.894	551	555	621	622
Денари со девизна клаузула	51.849	48.821	2.965	3.163	3.621	3.654	25.628	27.103	1.128	1.301	1.922	2.043	2.979	1.605	214	133	260	198
Девизи	58.781	60.158	4.012	3.909	4.726	4.459	19.890	24.296	801	914	1.372	1.401	4.589	1.227	77	11	72	10

Нефункционални кредити и пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити, по одделните групи банки

во милиони денари

	Големи банки				Средни банки				Мали банки			
	Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити		Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити		Нефункционални кредити		Пресметана исправка на вредност за нефункционални кредити	
	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010	06.2010	09.2010
ПРЕТПРИАТИВА И ДРУГИ КЛИЕНТИ	8.405	8.864	6.702	7.066	2.838	3.395	1.326	1.556	569	525	486	431
Земјоделство, лов и шумарство	270	284	240	257	70	76	42	44	11	11	7	6
Рибарство	1	1	1	1	21	0	5	0	0	0	0	0
Индустрија	4.983	4.901	3.925	3.981	985	1.208	464	541	178	162	150	131
Градежништво	485	474	410	423	226	181	131	105	49	48	48	48
Трговија на големо и мало	1.593	1.518	1.397	1.373	640	715	362	423	289	246	249	207
Хотели и ресторани	544	523	278	276	248	405	74	113	6	6	5	5
Сообраќај, складирање и врски	301	260	236	209	339	289	153	168	17	35	15	23
Финансиско посредување	7	20	6	13	59	138	34	113	85	6	85	6
Активности во врска со недвижен имот	121	794	118	446	257	447	72	133	4	4	3	3
Јавна управа и одбрана	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Образование	2	0	1	0	1	3	1	2	0	0	0	0
Здравство и социјална работа	8	7	6	5	18	28	9	11	8	8	2	2
Други комунални, културни и општи активности	71	77	64	71	33	42	13	16	7	6	7	5
Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Екстериторијални организации	26	24	26	24	0	0	0	0	0	0	0	0
ФИЗИЧКИ ЛИЦА	3.496	3.898	2.446	2.764	2.480	2.442	1.464	1.516	191	198	157	160
Кредити за набавка и реновирање на станбен и деловен простор	360	442	186	218	317	367	156	190	1	3	1	2
Потрошувачки кредити	1.476	1.690	959	1.138	1.563	1.586	913	1.002	77	116	58	87
Негативни салда по тековни сметки	263	278	245	254	50	53	33	39	40	43	36	40
Кредитни картички	1.267	1.333	959	1.047	279	228	210	172	29	28	26	24
Автомобилски кредити	100	124	68	77	151	175	81	95	0	0	0	0
Други кредити	31	30	31	30	121	33	72	18	44	8	35	8
ТРГОВЦИ-ПОЕДИНЦИ	96	89	66	66	197	202	127	123	3	4	3	3
ВКУПНА ИЗЛОЖЕНОСТ	12.005	12.871	9.221	9.909	5.575	6.177	2.951	3.309	849	733	731	601
Денари	6.302	7.289	4.968	5.630	2.957	3.270	1.577	1.655	563	560	489	488
Денари со девизна клаузула	2.543	3.009	1.918	2.156	1.410	1.613	778	948	222	164	178	104
Девизи	3.160	2.572	2.334	2.123	1.207	1.294	597	706	64	9	64	8

Кредитна изложеност по категорија на ризик

во милиони денари

Датум	Категорија на ризик	Процент на ризик	Недостасани кредити	Достасани кредити	Нефункционални кредити	Редовна камата	Нефункционална камата	Други побарувања	Вонбилансни ставки	Вкупна изложеност на кредитен ризик	Пресметана исправка на вредност и посебна резерва
30.09.2009	A0	0,0	53.271	198	0	245	0	21.894	14.958	90.565	0
	A	1,3	109.188	1.422	0	766	0	1.090	20.300	132.766	1.680
	Б	10,8	19.834	1.066	1	258	0	74	1.789	23.020	2.491
	В	26,5	3.115	945	4.406	108	176	45	184	8.803	2.337
	Г	60,1	0	0	3.416	0	372	22	18	3.456	2.079
	Д	95,4	0	0	8.429	0	3.663	1.136	118	9.682	9.236
	Вкупно		185.407	3.631	16.250	1.377	4.211	24.260	37.367	268.292	17.823
30.06.2010	A0	0,0	49.981	288	0	212	0	37.826	16.342	104.648	1
	A	1,3	115.956	1.399	0	752	0	729	21.049	139.884	1.778
	Б	10,7	20.768	700	0	234	0	68	1.489	23.259	2.481
	В	30,0	4.734	297	4.882	103	201	104	152	10.272	3.077
	Г	54,0	0	0	3.100	0	233	198	29	3.326	1.797
	Д	94,3	0	0	10.446	0	3.636	859	140	11.445	10.797
	Вкупно		191.438	2.685	18.429	1.300	4.070	39.782	39.200	292.834	19.931
30.09.2010	A0	0,0	51.798	134	0	189	1	40.792	17.177	110.089	1
	A	1,2	119.313	1.253	0	751	0	715	21.300	143.333	1.722
	Б	10,8	20.952	659	0	255	0	83	1.510	23.459	2.539
	В	30,0	3.442	155	4.928	59	227	96	174	8.853	2.659
	Г	53,7	0	0	4.164	0	259	190	21	4.375	2.349
	Д	95,0	0	0	10.689	0	3.790	893	128	11.710	11.122
	Вкупно		195.505	2.201	19.781	1.254	4.276	42.768	40.311	301.820	20.393

Показатели за ликвидност

Показател	09.2009	10.2009	11.2009	12.2009	01.2010	02.2010	03.2010	04.2010	05.2010	06.2010	07.2010	08.2010	09.2010
Ликвидна актива / Вкупна актива	23,3%	24,8%	25,0%	25,7%	25,8%	25,9%	25,6%	26,4%	27,8%	27,6%	27,1%	27,4%	27,6%
Ликвидна актива / Вкупни обврски	26,9%	28,6%	28,8%	29,5%	29,3%	29,5%	29,2%	30,0%	31,6%	31,4%	30,8%	31,2%	31,5%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	33,8%	35,8%	36,5%	37,5%	37,8%	38,1%	38,2%	39,4%	41,5%	41,3%	40,7%	41,1%	41,5%
Ликвидна актива / Вкупни депозити на нефин. субјекти	32,0%	33,9%	34,3%	35,9%	35,8%	36,1%	35,4%	36,2%	38,2%	38,0%	38,0%	38,0%	38,3%
Ликвидна актива / Депозити на население	50,2%	53,0%	53,3%	53,8%	53,3%	52,8%	51,5%	53,3%	56,9%	56,2%	54,6%	55,2%	56,0%
Кредити / Депозити	92,6%	91,4%	91,6%	92,5%	91,7%	92,1%	91,6%	90,7%	89,5%	89,9%	92,7%	91,5%	91,0%

Договорна рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.09.2010 година

Реден број	Опис	во милиони денари					Вкупно
		до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	од 91 до 180 дена	од 181 до 365 дена	
СРЕДСТВА							
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни метали	24.619	0	1	0	6	24.627
2	Финансиски средства чувани за тргување	9	436	0	0	9	453
	инструменти на пазарот на пари	0	100	0	0	0	100
	други должнички инструменти	1	336	0	0	9	346
	сопственички инструменти	8	0	0	0	0	8
3	Деривати за тргување	0	0	2	0	0	2
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетното признавање	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	кредити	0	0	0	0	0	0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	1.399	3.973	262	132	395	6.162
	инструменти на пазарот на пари	1.324	3.973	50	0	0	5.348
	други должнички инструменти	74	0	212	132	395	814
7	Финансиски средства расположливи за продажба	4.001	18.413	4.719	3.606	170	30.909
	инструменти на пазарот на пари	3.921	18.413	4.719	3.606	0	30.660
	други должнички инструменти	26	0	0	0	161	186
	сопственички инструменти	55	0	0	0	9	64
	други инструменти	0	0	0	0	0	0
8	Кредити и побарувања	17.427	11.281	16.251	22.001	32.664	99.624
	меѓубанкарски трансакции	14.280	4.363	329	393	92	19.458
	депозити	5	0	0	0	0	5
	финансиски лизинг	0	0	0	0	0	0
	кредити	3.134	6.847	15.890	21.593	32.542	80.005
	други побарувања	9	70	31	15	30	155
9	Побарувања врз основа на камати	797	414	58	19	378	1.666
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	113	30	0	4	0	147
11	Останата неспомната билансна актива	1.401	160	65	18	28	1.671
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	49.765	34.707	21.358	25.780	33.651	165.261
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	61.534	0	0	0	0	61.534
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	депозити	0	0	0	0	0	0
	обврски по кредити	0	0	0	0	0	0
	субординирани инструменти	0	0	0	0	0	0
15	Деривати за тргување	0	0	0	5	0	5
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
17	Депозити	19.318	19.314	34.847	28.197	37.364	139.039
	депозити по видување	11.589	0	0	0	0	11.589
	орочени депозити	7.729	19.314	34.847	28.197	37.363	127.450
18	Обврски по кредити	126	436	228	1.189	5.451	7.430
19	Издадени должнички хартии од вредност	0	0	300	0	0	300
20	Обврски по камати	592	322	368	169	160	1.611
21	Обврски по провизии и надоместоци	3	6	0	0	0	10
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	4	0	0	0	1	5
23	Друга неспомната билансна пасива	2.060	680	13	4	4	2.762
24	ВКУПНИ ОБВРСКИ (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	83.636	20.757	35.757	29.565	42.979	212.694
ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Вонбилансна актива	478	2	76	82	1.190	1.828
26	Вонбилансни обврски	6.242	936	3.318	4.193	4.816	19.504
27	Нето вонбилансни обврски (25-26)	-5.764	-934	-3.241	-4.112	-3.625	-17.676
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	-39.635	13.016	-17.641	-7.896	-12.954	-65.110
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	-39.635	-26.619	-44.260	-52.156	-65.110	

Очекувана рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 30.09.2010 година

во милиони денари

Реден број	Опис	Очекувана рочност (билансна и вонбилансна евиденција)			Очекувана рочност (идни активности)		
		до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена
СРЕДСТВА							
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и	22.534	1	1	0	0	0
2	Финансиски средства чувани за тргување	9	436	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	100	0	0	0	0
	други должнички инструменти	1	336	0	0	0	0
	сопственички инструменти	8	0	0	0	0	0
3	Деривати за тргување	0	0	2	0	0	2
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со	0	0	0	0	0	0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетното	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	кредити	0	0	0	0	0	0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	1.337	3.731	225	0	-450	0
	инструменти на пазарот на пари	1.263	3.731	13	0	-450	0
	други должнички инструменти	74	0	212	0	0	0
7	Финансиски средства расположливи за продажба	3.237	17.866	4.245	1.517	-1.460	-4.570
	инструменти на пазарот на пари	3.171	17.866	4.245	1.517	-1.460	-4.570
	други должнички инструменти	26	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	40	0	0	0	0	0
	други инструменти	0	0	0	0	0	0
8	Кредити и побарувања	15.948	10.484	13.451	-3	-2.709	-2.311
	меѓубанкарски трансакции	13.623	4.362	260	0	0	0
	депозити	0	0	0	22	20	31
	финансиски лизинг	0	0	0	0	0	0
	кредити	2.316	6.052	13.160	-24	-2.730	-2.341
	други побарувања	9	70	31	0	0	0
9	Побарувања врз основа на камати	559	524	332	25	141	177
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	110	31	3	4	13	31
11	Останата неспомната билансна актива	1.128	141	66	1	0	0
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	44.861	33.213	18.326	1.543	-4.465	-6.671
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	11.986	3.604	755	3.260	759	1.024
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0	0	0
	инструменти на пазарот на пари	0	0	0	0	0	0
	други должнички инструменти	0	0	0	0	0	0
	сопственички инструменти	0	0	0	0	0	0
	депозити	0	0	0	0	0	0
	обврски по кредити	0	0	0	0	0	0
	субординирани инструменти	0	0	0	0	0	0
15	Деривати за тргување	0	0	0	0	0	0
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0	0	0	0	0
17	Депозити	5.557	6.570	13.063	1.473	3.258	6.897
	депозити по видување	2.533	45	40	196	38	83
	орочени депозити	3.024	6.526	13.024	1.277	3.220	6.814
18	Обврски по кредити	74	436	221	7	261	323
19	Издадени должнички хартии од вредност	0	0	300	0	0	0
20	Обврски по камати	300	316	366	0	2	25
21	Обврски по провизии и надоместоци	3	6	0	0	0	2
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	4	0	0	0	0	0
23	Друга неспомната билансна пасива	1.675	694	10	1	0	0
24	ВКУПНИ ОБВРСКИ (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	19.598	11.626	14.716	4.741	4.279	8.271
ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Вонбилансна актива	478	4	45	0	1	40
26	Вонбилансни обврски	811	411	1.649	-6	-53	-131
27	Нето вонбилансни обврски (25-26)	-333	-408	-1.604	6	54	171
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	24.929	21.179	2.006	-3.191	-8.689	-14.771
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	24.929	46.108	48.114	-3.191	-11.881	-26.652

Структура на билансната и вонбилансната актива во странска валута и во денари со девизна клаузула, со состојба на 30.09.2010 година

Ред. број	Ставка	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни метали	21.349	13,7%
2	Финансиски средства чувани за тргување	405	0,3%
3	Деривати за тргување	2	0,0%
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0,0%
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	0	0,0%
5.1	во странска валута	0	0,0%
5.2	во денари со девизна клаузула	0	0,0%
6	Финансиски средства кои се чуваат до достасување	3.102	2,0%
6.1	во странска валута	0	0,0%
6.2	во денари со девизна клаузула	3.102	100,0%
7	Финансиски средства расположливи за продажба	7.948	5,1%
7.1	во странска валута	201	2,5%
7.2	во денари со девизна клаузула	7.748	97,5%
8	Кредити и побарувања во странска валута	61.053	39,3%
8.1	депозити	20.614	33,8%
8.2	финансиски лизинг	0	0,0%
8.3	кредити	44.340	72,6%
8.4	други побарувања	109	0,2%
8.5	исправка на вредноста	-4.009	-6,6%
9	Кредити и побарувања во денари со девизна клаузула	58.217	37,5%
9.1	депозити	308	0,5%
9.2	финансиски лизинг	0	0,0%
9.3	кредити	60.257	103,5%
9.4	други побарувања	4	0,0%
9.5	исправка на вредноста	-2.353	-4,0%
10	Побарувања врз основа на камата во странска валута	304	0,2%
10.1	пресметана камата	504	165,6%
10.2	исправка на вредноста	-200	-65,6%
11	Побарувања врз основа на камата во денари со девизна клаузула	457	0,3%
11.1	пресметана камата	795	173,9%
11.2	исправка на вредноста	-338	-73,9%
12	Побарувања врз основа на провизии и надомести	16	0,0%
12.1	пресметани провизии и надомести	18	112,3%
12.2	исправка на вредноста	-2	-12,3%
13	Вложувања	0	0,0%
14	Останата неспомната билансна актива	447	0,3%
15	Вкупна билансна актива (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14)	153.301	98,7%
16	Вонбилансна актива	2.021	1,3%
17	Вкупна билансна и вонбилансна актива во странска валута и во денари со девизна клаузула (15+16)	155.322	100,0%

Структура на билансната и вонбилансната пасива во странска валута и во денари со девизна клаузула, со состојба на 30.09.2010 година

Ред. број	Ставка	Износ (во милиони денари)	Структура (во %)
1	Тековни сметки и други краткорочни обврски	24.225	16,4%
2	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0	0,0%
2.1	во странска валута	0	0,0%
2.2	во денари со девизна клаузула	0	0,0%
3	Деривати за тргување	5	0,0%
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0	0,0%
5	Депозити во странска валута	92.424	62,5%
5.1	финансиски институции	1.285	1,4%
5.2	нефинансиски институции	9.642	10,4%
5.3	физички лица	75.809	82,0%
5.4	нерезиденти	5.675	6,1%
5.5	останати клиенти	13	0,0%
6	Депозити во денари со девизна клаузула	4.023	2,7%
6.1	финансиски институции	665	16,5%
6.2	нефинансиски институции	3.190	79,3%
6.3	физички лица	4	0,1%
6.4	нерезиденти	51	1,3%
6.5	останати клиенти	112	2,8%
7	Обврски по кредити	18.288	12,4%
7.1	во странска валута	15.299	83,7%
7.2	во денари со девизна клаузула	2.989	16,3%
8	Издадени должнички хартии од вредност	635	0,4%
9	Обврски по камати во странска валута	876	0,6%
10	Обврски по камати во денари со девизна клаузула	33	0,0%
11	Обврски по провизии и надомести	0	0,0%
12	Финансиски лизинг	2	0,0%
13	Хибридни и субординирани инструменти во странска валута	6.896	4,7%
14	Хибридни и субординирани инструменти во денари со девизна клаузула	0	0,0%
15	Останата неспомнатата билансна пасива	1.062	0,7%
16	Вкупна билансна пасива (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15)	148.469	100,3%
17	Вонбилансна пасива	-481	-0,3%
18	Вкупна билансна и вонбилансна пасива во странска валута и во денари со девизна клаузула (16+17)	147.988	100,0%

Стапка на адекватност на капиталот, по групи банки

во милиони денари

Реден број	Опис	30.06.2010				30.09.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
I	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД КРЕДИТНИОТ РИЗИК								
1	Билансна актива пондерирана според кредитниот ризик	121.787	51.454	8.727	181.967	124.206	57.161	4.985	186.352
2	Вонбилансна актива пондерирана според кредитниот ризик	22.109	4.298	498	26.905	22.543	4.522	356	27.420
3	Активa пондерирана според кредитниот ризик (1+2)	143.896	55.752	9.224	208.872	146.749	61.682	5.341	213.772
4	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик (8% од реден број 3)	11.512	4.460	738	16.710	11.740	4.935	427	17.102
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК								
5	Агрегатна девизна позиција	8.780	2.135	2.418	13.332	9.063	4.092	670	13.825
6	Нето-позиција во злато	0	0	0	0	0	36	0	36
7	Активa пондерирана според валутниот ризик (5+6)	8.780	2.135	2.418	13.332	9.063	4.128	670	13.861
8	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик (8% од реден број 7)	702	171	193	1.067	725	327	54	1.106
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ (3+7)	152.676	57.887	11.642	222.205	155.812	65.775	6.011	227.597
9	Капитал потребен за покривање на ризиците (4+8)	12.214	4.631	931	17.776	12.465	5.262	481	18.208
IV	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	21.893	9.794	5.053	36.740	22.302	11.453	3.548	37.303
V	СТАПКА НА АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (IV/III)	14,3%	16,9%	43,4%	16,5%	14,3%	17,4%	59,0%	16,4%

Сопствени средства, по групи банки

во милиони денари

Реден број	Опис	30.06.2010				30.09.2010			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
ОСНОВЕН КАПИТАЛ									
1	Уплатени и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	8.763	7.007	5.822	21.591	8.763	8.508	4.734	22.005
1.1	Номинална вредност	6.379	5.738	5.819	17.936	6.379	7.239	4.731	18.349
1.1.1	Номинална вредност на обични акции	6.379	5.734	5.819	17.932	6.379	7.235	4.731	18.346
1.1.2	Номинална вредност на некумулативни приоритетни акции	0	4	0	4	0	4	0	4
1.2	Премија	2.383	1.269	3	3.656	2.383	1.269	3	3.656
1.2.1	Премија од обични акции	2.383	1.269	3	3.655	2.383	1.269	3	3.655
1.2.2	Премија од некумулативни приоритетни акции	0	0	1	1	0	0	1	1
2	Резерви и задржана добивка или загуба	9.204	1.582	-407	10.378	9.204	1.959	-776	10.387
2.1	Резервен фонд	5.924	1.094	470	7.488	5.924	1.471	101	7.496
2.2	Задржана добивка	3.279	698	12	3.990	3.279	698	12	3.990
2.3	Акумулирана загуба од претходни години	0	-211	-889	-1.099	0	-211	-889	-1.099
2.4	Тековна добивка	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5	Нереализирана загуба од сопственичките хартии од вредност расположливи за продажба	0	0	0	0	0	0	-0.346	-0.346
3	Позиции како резултат на консолидација (позитивни ставки)	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1	Малцинско учество	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2	Резерви од курсни разлики	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Останати разлики	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Одбитни ставки	68	383	154	605	66	635	227	929
4.1	Загуба на крајот на годината или тековна загуба	0	224	136	360	0	378	209	587
4.2	Сопствени акции	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3	Нематеријални средства	68	51	17	136	66	59	18	143
4.4	Нето негативни ревалоризациски резерви	0	4	0	4	0	2	0	2
4.5	Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредност/посебна резерва	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6	Износ на неиздвоена исправка на вредност и посебна резерва како резултат на сметководствено доцнење	0	105	1	106	0	196	0	196
5	Обични акции, резерви и задржана добивка и одбитни ставки	17.898	8.202	5.260	31.360	17.900	9.828	3.730	31.458
6	Износ на останати позиции кои можат да се вклучат во основниот капитал	0	4	1	4	0	4	1	4
I	ОСНОВЕН КАПИТАЛ	17.898	8.205	5.261	31.364	17.900	9.832	3.731	31.463
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1									
7	Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија за овие акции	91	51	0	142	91	51	0	142
7.1	Номинална вредност на кумулативни приоритетни акции	91	16	0	107	91	16	0	107
7.2	Премија од кумулативни приоритетни акции	0	35	0	36	0	35	0	36
8	Ревалоризациски резерви	35	2	0	38	44	6	0	50
9	Хибридни капитални инструменти	0	185	0	185	0	185	0	185
10	Субординирани инструменти	4.100	1.846	55	6.002	4.498	1.911	79	6.489
11	Износ на субординирани инструменти кои можат да бидат дел од дополнителниот капитал 1	4.100	1.368	55	5.523	4.498	1.397	79	5.975
II	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 2	4.227	1.605	56	5.887	4.633	1.638	80	6.352
ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1									
12	Вложувања во капитал на други банки или финансиски институции кои изнесуваат над 10% од капиталот на тие институции	49	16	256	321	49	16	256	321
13	Вложувања во субординирани и хибридни капитални инструменти на институциите од реден број 12	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Збирен износ на вложувања во капиталот, субординираните и хибридите инструменти и други инструменти кој надминува 10% од (I+II)	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Директни вложувања во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови	183	0	7	191	183	0	7	191
16	Вложувања во финансиски инструменти издадени од друштва од реден број 15 кои се вклучуваат во нивниот капитал	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Износ на надминување на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Позиции како резултат на консолидација (негативни ставки)	0	0	0	0	0	0	0	0
III	ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1	232	17	263	512	232	17	263	512
IV	ОСНОВЕН КАПИТАЛ ПО ОДБИТНИ СТАВКИ	17.715	8.189	5.053	30.956	17.717	9.815	3.547	31.079
V	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 1 ПО ОДБИТНИТЕ СТАВКИ	4.178	1.605	0	5.783	4.585	1.638	0	6.224
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 2									
19	Субординирани инструменти од дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Дополнителен капитал 1 и 2	4.178	1.605	0	5.783	4.585	1.638	0	6.224
21	Дозволен износ на дополнителен капитал 1 и 2	4.178	1.605	0	5.783	4.585	1.638	0	6.224
21.1	Дополнителен капитал 1	4.178	1.605	0	5.783	4.585	1.638	0	6.224
21.2	Дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Вишок на основен капитал	5.501	3.558	4.122	13.180	5.252	4.553	3.066	12.871
22.1	Вишок на основен капитал (150%)	8.251	5.337	6.182	19.770	7.877	6.830	4.599	19.307
22.2	Вишок на основен капитал (250%)	13.752	8.895	10.304	32.950	13.129	11.383	7.666	32.178
VI	Дозволен износ на дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА									
VII	Основен капитал	17.715	8.189	5.053	30.956	17.717	9.815	3.547	31.079
VIII	Дополнителен капитал 1	4.178	1.605	0	5.783	4.585	1.638	0	6.224
IX	Дополнителен капитал 2	0	0	0	0	0	0	0	0
X	Сопствени средства	21.893	9.794	5.053	36.740	22.302	11.453	3.548	37.303

Преглед на банки по групи со состојба на 30.09.2010 година

	Група големи банки		Група средни банки		Група мали банки
1	Комерцијална банка АД Скопје	1	Алфа банка АД Скопје	1	Еуростандард банка АД Скопје
2	НЛБ Тутунска банка АД Скопје	2	Извозна и кредитна банка АД Скопје	2	Зираат банка АД Скопје
3	Стопанска банка АД Скопје	3	Шпаркасе банка Македонија АД Скопје	3	Капитал банка АД Скопје
		4	Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје	4	Поштенска банка АД Скопје
		5	Охридска банка АД Охрид	5	Статер банка АД Куманово
		6	Прокредит банка АД Скопје	6	Централна кооперативна банка АД Скопје
		7	Стопанска банка АД Битола		
		8	ТТК банка АД Скопје		
		9	УНИ банка АД Скопје		

* Банките се по азбучен редослед.